

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelseskraft

til

de offentlige Aarsprøver

i

Aalborg Kathedralskole

1871.

Aalborg.

Trykt hos Oluf Olufsen.

Indbydelsesskrift

til

de offentlige Aars- og Afgangsprøver

i

Aalborg Kathedralskole

i Juli 1871.

Indhold.

- I. Lærerstanden ved de nedlagte Latinskoler i Hjørring, Nykjøbing paa Mors, Skagen, Sæby og Thisted. Af Overlærer Hundrup.
 - II. Skoleefterretninger af Rektor, Dr. Forckhammer.
-

Aalborg.

Trykt hos Oluf Olufsen.
1871.

Lærerstanden

ved

de nedlagte Latinskoler

i

Hjørring, Nykjøbing paa Mors,
Skagen, Sæby og Thisted.

Efter

trykte og utrykte Kilder

samlet af

F. E. Hundrup.

I. Den latinske Skole i Hjørring

er stiftet 1549 af Christian III, som Fredagen næst efter Søndagen Cantate dertil skjenkede St. Catharine Kirkes Steenhuus og Indkomsten af den derværende Præste Calente (Pontopp. A. E. D. 3, 305.). D. 10. Decbr. 1558 blev Jelstrup Kongetiende perpetueret til Skolemesterens Løn (Bispearchivet). Frederik II skjenkede ved Brev, dat. Viborg 5. Dec. 1566, St. Catharines Vikarie Gods til Skolemesteren og Capellanen i Hjørring, „hvilke begge Bestillinger af een Person efterdags skal forrettes“ (Pontopp. 3, 40, Bispearch.), hvilket sandsynligviis dog ogsaa havde fundet Sted tidligere.

I Aalborg Bispearchiv findes „Hjørrings latinske Skolebog 1709—40“, paa hvis første Side der findes en Liste paa 12 Rectorer, hvilke i nedenstaaende Liste ere Nr. 11. 15. 13. 16.—24.

Jeg har kun optegnet 20 Dimittender fra denne Skole til Universitet. Deraf 2 fra 1611, de øvrige fra 1711—33.

Dr. J. Forchhammer, om hvis gode Understøttelse og Bistand til Lærerstanden ved Aalborg Kathedralskole jeg tidligere har udtalt mig, har havt den Godhed af Interesse for Sagen at gjennemgaae Bispearchivet i Aalborg og har derfra meddeelt mig en Mængde autentiske Bidrag, der have givet disse ufuldstændige Blade en noget fastere Ramme.

I. Rectorer.

I. Niels Mortensen, Skolens ældste Rector 1550—1.

Hans og de følgende 6 Rectorers Navne har Dr. J. Forchhammer meddeelt mig efter et i Bispearchivet værende gl.

Skoleregnskab fra 1552 og en Pakke Skoleregnskaber fra 1556—61, hvis Yderside man tidligere har ladet sig nøje med at bese, hvorfor man har opstillet den der nævnede Jacob Olufsen som første res. Cap. (og Rector) i Hjørring, (sml. Vahl S. 29, Wiberg 1, 647), medens han i Virkeligheden var Borgemester i Hjørring.

2. Jochum Christensen. 1552.

3. Niels . . . Skolemester Palmesøndag 1555.

4. Erik Vuszborrig (eller Vossborrig), Onsdagen før Nativitatis Marie 1555.

5. Hr. Erik 1557—8.

6. Hr. Peder Knudsen. 1559.

7. Hr. Peder Poulsen. 1561.

Det foran 5—7 satte Hr. betegner dem som ordinerede Præster.

8. Daniel Olufsen Chrysostomus nævnes i Fr. II's Brev som Capellan (og Rector). Han var født i Kbhvn., hvor hans Fader, Dr. theol. Ole Chrysostomus (Gyldenmund), da var Sgp. ved vor Frue K. og Prof. i Hebraisk ved Universitetet (1537—42), senere (1547) Biskop i Børglum, † Nov. 1553 (bl. Drr. theol. Nr. 3). Sønnen var i dette Embede til 1566 eller 67, da han blev Sgp. s. St. og † i dette Embede c. 1606.

Sml. Worm 1, 220. Wiberg 1, 645. 4, hvor dog Tidsangivelsen er urigtig.

9. Kjeld Andersen var Capellan og Skolemester 1567, da han Fredagen efter St. Severini udstedede som saadan Revers for en Obligation.

Sml. Wiberg 1, 647. 2.

Der er derefter et Hul i Rectorrækken, da der ingen kjendes før

10. Peder Jensen Schiffve, der 1590—91 var Hører i 4 Lectie i Aalborg Skole, men derpaa blev Cap. og Rector her, i hvilken Stilling han Nytaarsdag 1598 afgav en Attest.

Sml. Wiberg 1, 647. 3. Hundrup, Lærerst. ved Aalb. Sk bl. Hørere Nr. 4.

11. Thomas Jensen.

12. Oluf Danielsen Chrysostomus, S. af 8de Rector; var Rector og Capellan her indtil han 1629 blev Sgp. i Rubjerg og Maarup i Hjørr. Amt, † c. 1637..

G. m. Deres Datter Maren Olufsd. g. m. 3die Eftermand i Ruberg Mads Christensen Sæby.

Sml. Wiberg 1, 647. 6; 2, 655. 6.

13. Albert Kjeldsen, c. 1629.

14. Nathanael Pedersen Hjørring, Capellan og Skolemester c. 1633, til han 1637 blev Sgp. i Tversted, Uggerby og Bindslev i Horne Herred, Aalborg St., hvor han † som Jubellærer 1687.

G. m. Ellen Palledd., Formandens Enke i Tversted.

Sml. Wiberg 1, 647. 8.

15. Peter Andersen, depon. maaskee 1633 fra Aalborg Skole.

16. Ole Jensen Aarhus var allerede 29 Septb. 1653 Rector og Capellan her, hvor han forblev i lang Tid, og tilsidst i sin Svaghed fik Frantz Andersen Storup adjungeret til Medarbejder (maaskee dog blot i Capellaniet). Denne Fr. And. Storup var født i Fredericia, hvor hans Fader Anders Larsen var Raadmand. Han havde til 1672 været p. Cap. i Børglum, og blev allerede 1674 Sgp. p. Hirtsholmene, hvor han † 1710.

Sml. Birkerods Dagbog S. 445 og 454. Viberg 1, 641. 5. Den 24. Mai 1673 sendte Biskop Dr. Mathias Foss en skarp Paamindelse til Præsterne i Hjørring angaaende deres uchristelige Levnet, Drik, Fylder og anden Uform, hvorimod dog en Deel Hjørringboere protesterede. I 1674 søgte Ole Jensen atter en Medarbejder formedelst Alderdom og Svagelighed, men maa s. A. være død eller afgaaet.

Sml. Wiberg 1, 647. 9.

17. Knud Christensen Schyth eller Schøtz (Can. Scotus), f. c. 1650 paa Stubbergd, hvor hans Fader af Christen S. var Forvalter, hans Moder var Johanne Rasmusd. Han blev

sat i Viborg Skole, hvorfra han deponerede 1669 (imm. 20 Juli); 1673 cand. theol. n. c. 13 Aug. 1674 kgl. Confirm. som Rector og Capellan i Hjørring (ord. 7 April 1675). Han blev i disse Embeder, indtil han 14 Jan. 1688 kaldedes til Sgp. i Horne og Asdal i Hjørring Amt, hvor han † 1 Febr. 1713.

G. 25 Sept. 1689 i Borup m. Anna Lauritsd. *Bagge*, Enke efter P. Bagge.

Sml. Epitaph. i Horne. Wiberg 1, 673. 7.

18. Johan Lauritssen Venø (Venusinus), f. 1658 p. Venø, hvor hans Fader Lauritz Nielsen var Sgp., hans Moder var Kirstine Jensd. Han deponerede 1678, (ikke 1680) fra Kbh's. Skole (imm. 19 Juli); 1682 cand. theol. (illum.); 14 Jan. 1688 Rector og Capellan (ord. 28 Marts). Men † allerede i Marts 1689 (Skifte af 20 April s. A.)

G. m. Abelone Christensd. † efter Manden.

Sml. Wiberg 1, 647. 11.

19. Jørgen Jørgensen Finckenhøff, f. 1663 i Kbh. var en S. af Jørgen F. og Elisabeth Boffke. Deponerede 1686 fra Frue Skole, 1688 c. th. (illum.); 4 Jan. 1690 kaldet og 8 Jan. s. A. ord. som Capellan her, dog først 4 Octb. s. A. kgl. cfr. som Rector. Den 22 Juli (c: 1 Aug.) 1693 afbrændte Skolehuset tilligemed den hele By paa nogle faa Huse nær. 15 Aug. 1693 Sgp. i Hjørring; 20 Mai 1696 Magister i Kbh. † 1721 i Hjørring.

G. m.

Af deres Børn kan nævnes:

- 1) Morten Jørgensen F., f. 1691, depon. 1711 fra Hjørring Sk.
- 2) Henrik Jørgensen F., f. 10 Juli 1692, hvis Deposits ikke er fundet, 16 Juli 1714 cand. theol. (laud.), 12 Marts 1721 res. Cap. i Mariager og Sgp. i Vindblæs. † 23 April 1727. Sml. Wiberg 2, 379. 12.

3) Elisabeth F.

G. 1) 3 Juli 1709 m. Diderik Buch, see nedenfor Nr. 22.

2) 1 April 1717 Steen Røg, see nedenfor Nr. 23.

4) Laurits F., f. 3 April 1696.

5) Anna Kirstine F., f. 13 Octb. 1697.

SmI. Wiberg 1, 645. 9. Lengnick, Pers. Bidrag 4, 2, 13
Bircherod, Dagbog S. 273. 285.

20. Laurids Mouritsen (Moridzen, ikke Mortensen) (Vistoft eller Vilstoft), kan muligen være den Laurent. Mouritii, der 24 April 1662 fra Thisted Skole afsendtes til Universitetet), var 1683 Hører ved Latinskolen i *Thisted*, da han 8 Mai (o: 18 Mai) 1694 af Biskop Jens Bircherod beskikkedes til Rector i Hjørring og for ham aflagde Rectoreden. 21 April s. A. var han kaldet til Capellan s. St. (ord. 18 Juli). Hans Virksomhed var dog kun kort her, da han † 29 April 1696. 1753 fandtes i Thisted Kirke en firkantet Trætavle paa en Stolpe under Orgelværket med denne Indskrift: Herunder hviler hæderlige og vellærde Mand Laur. Mouritzen Wibe (sic). Collega sch. i Thisted udi 14 Aar, siden Capellan og Rector i Hjørring i to Aar. † i Thisted 1696 i hans Alders 55de Aar. Gud give ham osv.)

SmI. Aalborg Bispearchiv. Bircherods Dagbog S. 288. 290. 293—4. Wiberg 1, 647. 13. (Underretning om Hundborg Herreds Præster 26 Novb. 1753 i Ny kgl. Samling, fol. Nr. 728).

21. Corfits Ernst Mavors, f. 21 Juni 1664 i Kylhede, som ligger under Bøvling Slot (d. e. Bøvling ved Lemvig, Ryssensteen), var en Søn af Johan (eller Hakon) Ernst Mavors, siden kgl. Hofkok (Kjøkkenmester og Kjøkkenleverandeur). Han kom i Herlufsholms Skole og derfra 1683 til Universitetet i Kbh.; 1689 Candidat i Theologien. Den 19de Okt. 1694 modtog Biskop Jens Bircherod kgl. Opreisningsbrev for ham for begangen Lejermaalsforseeelse og viede s. D. denne „hæderlige Mand“ til Præst, maaskee pers. Cap. i Hjørring; 2 Mai 1696 blev han Rector og 2 Juni kgl. cfr. res. Capellan her. I dette Embede † han 9 Aug. 1707. Han besørgede i de sidste Aar af sit Liv tillige Degneembedet.

G. (1694) m. Anna Thomasdatter. Af 3 S. og 1 D. levede 2 Sønner ved hans Død:

- 1) Johan Ernst Mavors, f. 8 Juli 1690 i Hjørring, dep. 1711 fra Aalborg Sk.; 17 Feb. 1716 c. th. h. ill.; 24 Mai 1726 blev han res. Cap. ved St. Mortens K. i Randers. † 1734. Wiberg 2, 582. 16.
- 2) Thomas M. f. 1698.

Sml. Bircherods Dgbg. 298. Wiberg 1, 647. 14.

22. Diderik Matzen (Buch), f. 24 Marts 1676 i Aalborg, var en Søn af Mads *Buch*, Skrædder i Aalborg, og gennemgik Aalborg Skole fra neden af, til han 1698 derfra blev afsendt til Universitetet; tog 1701 Bacalaurie-Graden i Kbhn., 9 Juni s. A. theologisk Attestats med Charakteren laud.; og aflagde 25 Aug. s. A. homiletisk Prøve med samme Udfald. Han opholdt sig 25 Aug. 1707, da han (under Navnet Dietericus Mathiæ) lod sig indskrive bl. de theologiske Candidater, i Kbvh. Blev s. A. res. Capellan og Skolemester i Hjørring (ord. 7 Okt.; kgl. bekræftet som Rector 7 Nov.); 1711 og 1715 afsendte han 6 Dimittender lige til Universitetet, hvad der ikke var skeet siden 1611. † d. 12 April 1716.

G. 3 Juli 1709 m. Lisbeth Magdalene Jørgensd. *Finckenhoff*, D. af Nr. 19. Af 4 S. og 2 D. i dette Ægteskab overlevede 2 S. og 2 D. Faderen. Hun g. 2) m. Eftermanden.

Børnene vare:

- 1) Else Margrethe Finckenhoff, f. 1710.
- 2) Christian Jørgensen Finckenhoff, f. 1712, depon. 1730 fra Hjørring Sk.
- 3) Henrik Finckenhoff, f. 9 Sept. 1715, dep. 1730 fra Aalborg (ikke i Universitetsmatriklen), 1 Aug. 1744 c. th. n. c., 18 April 1755 Sgp. i Sengeløse. † 9 Aug. 1756. G. 10 Sept. 1748 m. Dorothea Pechule (Lengnick „Pechule“). Wiberg 3, 82. 9.

4) Maren Finckenhoff, f. 1715.

Sml. Tauber 1, 89—90. Wiberg 1, 647. 15.

23. Steen Sørensen Røg, f. 1 Juli 1690 i Lexvigen, Trondhj. St., hvor hans Fader, Søren Christophersen Røg, der dep. 1668 fra Trondhj. Sk., 15 Marts 1672 cand. theol., var Sgpr., † 1697, Moderen, Anna Meldal, g. 2) m. Eftermanden, Peder Simonsen Hoff (dep. 1683 fra Tr. Sk.). Han dep. 1706 fra Trondhj. Sk., 1707 cand. ph., 17 Sept. 1714 cand. theol. laud.; blev Cathechet ved de Fattiges Huus i Aalborg; 7 Aug. 1716 res. Cap. og Skolemester i Hjørring (ord. 11 Sept.). † allerede i Mai 1720.

G. 1 April 1717 m. Formandens Enke, Lisbeth Jørgensd Buck, f. Finckenhoff (1 S. 2 D.).

Sml. Erlandsen Tr. St. 289—90. Wiberg 1, 647. 16.

24. Christian Aahl, f. 1687 i Ø. Hallingdal i Aggershus St., S. af Niels Aahl. Dep. 1708 fra Christiania Skole, 5 Juli 1717 cand. theol. n. c. Var Præceptor hos Biskop Deichmann, derpaa Feldtpræst ved det trondhjemske nationale Dragon-Regiment, til han 21 Oct. 1720 blev Rector (aflagde Eden 7 Aug. 1721) og res. Cap. her 1740 blev Skolen nedlagt. 6 Juni 1748 resignerede han som Præst. † 1 Juli 1751 i Hjørring.

G. 16 Mai 1725 m. Anna Sophie *Kjæruff*, D. af Henrik Kj. til Linderupgaard og Ida Bugge.

Sml. Wiberg 1, 648. 17.

Hørere.

1. Peder Hansen var Hører, da han 16 Juli 1659 maatte udstede en Revers om at bedre sin Forsømmelighed og raade Bod paa sin immoderate Strengthed. 1668 sluttedes en Contract imellem Oluf Jensen og Høreren Peder Hansen om Arbejdets og Lønnens Deling.

2. M(ads) Christensen (maaskee ham, der dep. 1654 fra Aalborg Sk.) var Hører her i Slutningen af Ole Jensens (Aarhus) Tid og under Knud Christensen Schyth.

3. Niels Jørgensen M u n s, født 1662 i Hjørring, dep. 1681 fra Aalborg Skole, blev 1687 Hører her, da vi have en Contract af 20 Sept. d. A. mellem ham og Rector. Han nævnes ogsaa i et Brev af 30 Mai 1688 fra Rector, Sognepræst og Byfoged i Hjørring til Biskop Bornemann og blev vistnok i den Stilling, indtil han 1690 blev Hører i Aalborg. See bl. Hørere i Aalborg Nr. 44 og bl. Rectorer i Sæby Nr. 14.

4. Joehum Matzen (Buck) rimeligviis Broder til 22de Rector, dep. 1696 fra Aalborg Skole, nævnes som Hører 1716 i Skiftet efter nysnævnte Rector Diderik Matzen (*Buck*).

II. Den lærde Skole i Nykjøbing paa Mors

menes at være opbygget paa Kirkegaarden af en Borger paa Chr. II.'s Tid. Christian III. beneficerede den med en stor Deel Jordegods (henved 100 Td. Hartkorn), som dog allerede paa Rector Jens Bircherod Meldals Tid „var Skolen aldeles fragaaet“, samt 10. Dec. 1558 med Outrup og Tebring Kongetiende til 2de Høreres Underhold. Hofmans Fundat. IV, 91—2. Frederik III. gav ved kgl. Res. Kbhvs. Slot 30. Nov. 1648 Rector og Hørerne 50 Td. Korn af Thy og Morsø Kirker. Sml. Hofmans Fundat. IV, 92, Pontoppidans Annal. 3, 363.

Skolen havde oprindelig en Rector og (indtil 1558) 1 Hører; derefter 2 Hørere, men den ene af disse blev i det 17de Aarhundrede atter afskaffet af Mangel paa Underhold, da Rector og Hører tilsammen kun havde 70 Td. Korn at leve af. Disciplene havde ingen andre Stipendier end 43 Slettedalere af Degnene paa Morsø. I ældre Tid havde Høreren og en Deel af Disciplene fri Kost paa Dueholms Kloster. (Aalborg Bispearkiv).

Nykjøbing By afbrændte Christi Himmelfartsdag 1560 paa 14 Huse nær. Til Universitetet afsendtes 1615—60 11 Disciple, og 1722—38 ligeledes 11, deriblandt, Aar 1728, den berømte Jacob Langebek.

Sml. Hofmans Fundat. IV, 95—97.

I. Rectorer.

1. Peder Pedersen, Rector her 1550—53. Blev Sgp. i Todsø d. e. Tødse og Erslev i Aalborg Stift og Provst i Nørre Herred paa Mors.

Af et Manuskript i Aalborg Stiftsarchiv sees, at han 1591 „bekiender, at ther mand schreff 1550 var ieg Scolemester udi Nykiøping Scole i Mors oc bleff udi samme kald til mand schreff 1553 oc saalenge ieg ware Scolemester tha gag de ther altid sex fattig personer aff samme Scole kost udaff Dueholmis Closter lige ep-ter det breffuis indhold, som salig Hr. Niels Lange therpa udgiffuet haffuer, thisligeste fick ocsaa min Hø-
rer alle the aar, ieg var Scolemester, huert aar the X marck oc the tho Tdr. Byg, som sal. Hr. Niels Langes breff ocsaa om formelder.“

2. Mads Nielsen er Rector her i Aaret 1562, da man fra dette Aar har hans Underskrift som Rector paa et Document i Bispearchivet. Han blev der-
efter (Wiberg har urigtig Aarstallet 1555) res. Cap. og endelig, c. 1575, Sgp. her i Nykjøbing, Lødderup og Elså.
SmI. Wiberg 2, 483, 3.

3. Esbern Juul er Scholemester her 1571—88, da han blev Medtjener udi Guds Ord i Nykjøbing (til c. 1593). Fra 15 Marts 1580 have vi følgende Indberet-
ning af Provsten i N. Herred, Hr. Peder Pedersen (uag-
tet Nykjøbing ellers hører til S. Herred) og Sgp. i Ny-
kjøbing, Erik Larsen († 1613) til Biskoppen, Mester
Jørgen Mortensen Borringholm (Biskop fra 1568—87):

Gode Dne Episcopo, som I oss beffaler at skriffue
eders fromhed . . . till om scholens vilkor og Esberni
helbrett, saa giffue vi eder ydmygeligen tilkiende, at Orge-
mesteren (saaledes kaldes den ene Hører) haffuer inthet
gaaet i scholen, siden i var hoss oss, men ther Esbernus
bleff inthet forbedret aff then salue, som morthen barsker
hagde lact ham i then tiidt, i war hoss oss, thaa bestillede

hand Hr. Michel (Capellanen) at lesse for ham i scholen oc wi ginge oc ther indiblandt medt then stund Esbernus gaff seg till tiidstedt till Hans barsker oc bleff ther atter lagde i salue aff ham, thet skedte i Jul att hand drog ther bort, men nogett epter Jul kom hand hiem iighen well tillpasz, Gud ske loff oc ere. Siden haffuer hand oc hørerne tagett merckelig well ware paa scholen, oc Esbernus ere meget glad at hand ere komet till sin helbrett oc loffuer gud almectig, att hand skal wocte sin kald i gudzfryct gud till ere oc wngdomen ther i scolenn til gaffn. Thi widde wi inthet andett att skriffue Ether om, end wi forhober att alting skall gaa well till oc her skal inthet forsømmes. Wi will ocsaa gierne paa thet allerflytist haffue ther indseendte till, om Gud will spare oss lifff oc helbrett.“

4. Om Mag. Niels Paaske har været Rector her, er vistnok usikkert. (Vel blot Rector i Thisted.)

5. Peder Severinsen Storm var en Tid Rector her, forinden han 1605 blev Sgp. i Tødse.

Hans Navn staaer under en Indtægts Opgjørelse i Bispearchivet (hvor Hr. Laurits Graa Sgpr. i Bedsted nævnes).

6. Niels Nielsen Aalborg blev Rector her 1609*) og virkede med en sjelden Udholdenhed i 25 Aar, Den 29de Juli 1630 udstededes et kgl. Brev, hvorefter „nærværende Niels Nielsen, Scholmester i vor Kjøbstad Nykjøbing, som samme kald och bestilling paa en tho och thiuffue Aars Tid flittelig och vel skall haffue forstaaet, maa herefter kaldis oeh atmitteris til huilcket præste kald hand herudi Riget loughligen efter ordinantzen kan bliffue vocerit.“ Han blev imidlertid ikke Præst, men gik 1634 af som Skolemester, idet der ved kgl. Bevilling forundtes ham „for sin lange mødsommelige Skoletieneste att maa haffue aff kirkerne udi

*) E. Tauber har udentvivel i den Henseende ligesom Thura forvexlet Niels Michelsen Aalborg med ham (Progr. f. 1840. S. 1.)

Thye och Mors, de som formuffuende ere, en ringe hielp aff huer kirke sin lifftiid.“ „In summa“ summarum“ var det 44 Tdr. 2 Tyboskpr. Byg; ingen Kirke gav over 2 Tdr. Fra 1615—33 dimitterede han 9 Disciple til Universitetet.

Om Skolens Tilstand i de følgende 12 Aar (1634—46) udtaler en følgende Rector (Nr. 15) Jens Pedersen sig saaledes: Bemeldte Anno 1634, da S. Niels Nielsen efter 25 aars tjeneste blef dimitteret oc med en prebende den anden sin lifstid naadigst forleenet, da stod det temmelig vel til, baade her oc andensteds, men med denne skole skeede der strax adskillige forandringer. Thi imellem hannem oc mig var her 8 skolmestere paa en 12 aarstid. Blandt dem (hvilcke jeg alle ved nafn ordentlig kan opregne) blef den ene oc fyrste forstyrret oc kom bort, de to nest efter døde, den fjerde resignerede sponte, den femte blef Prest, som var den hæderlige Mand Hr. Niels i Kollerup, endnu lefvendes; de tre sidste tomlede de salænge om med, at de bleve removede, som er med S. M. Christens (Hansen Ribe † 1642), fordum Superintendent her over stiftet oc S. M. Jørgens (Nielsen Nestved, Provst over S. Herred, der dep. 1617 fra Nestved Skole, † 1658) breve at bevise. Sa den gode frequentz oc profect, som de vil berobe sig paa, icke har verit i nogle aar før min tid, thi mine Uvenner har selv d. 3. Apr. 1657 ført et Vinde, at skolen paa 3 aar førend jeg kom hid var ickon i temmelig Velstand. Hvorledis var den da kommen i sa god Velstand effter fiendens tid, heldst efterdi skolemesteren, min Formand, blev removerit, uden de ville sige, at fienden den hafde forbedrit, quod absurdum?“

Af disse 8 Rectorer (Nr. 7—14) kan kun nævnes:

7. Jørgen Poulsen, S. af Poul Jørgensen Øssenius (Sgp. i Ørse), havde tidligere læst med Otto Skeels Børn og havde vel ved hans Protection faaet Embedet, hvortil han ganske synes at have manglet Gaver.

17 af hans Disciple indgave et latinsk Klageskrift over ham til Biskoppen. Et andet lat. Klageskrift indgaves af Provsten, 2 Præster, den afgaaede Skolemester Niels Nielsen, de to Hørere Hans Iversen og Anders Pedersen Stern (se nedenfor). Beskyldningerne gaae deels ud paa Uvidenhed, deels paa Mangel paa Evne til at lære og styre. Vi finde vel en paa Latin affattet Undskyldning med Løfte om Bedring, alvorlig Flid m. m. underskrevet Gregor. Paulinus Erius 14. Kal. Nov. (19. Oct.) 1634, men endelig frasagde han sig d. 27. Oct. 1634 godvilligen Skoletjenesten, for „ydermere at forfremme sig paa Akademiet“.

Til at blive hans Efterfølger anbefalede Øens Præster „en smuk Person ved Naffn

8. Gregers Jørgensen Morsing, huihchen haffuer værett Hører i 4 Lexe udi Kiøbenhaffns Skole med Fruct, huihchen baade byens Indbyggere och Præsterne herudi Landet, der børn haffuer att holde til skole, vilde gierne (om dett kunde schee med voris kære Biscops bevilgen og samtycke) till samme kald begive“, som det hedder i Brev til Biskoppen af 15 Aug. Han dep. 1630 fra Slagelse Skole.

9. Christen Sørensen Bhie, vistnok en Søn af Søren Christensen Bhie, (som Wiberg urigtigen [2. 32. 4] kalder en Søn af Mag. Christen Hansen Riber, Biskop i Aalborg) Sgp. i Ingstrup, V. Hjermeslev og Alstrup i Hjørr. Amt. Var 15 Juni 1636 Skolemester her.

10. resignerede sponte.

11. Niels Andersen Asløv, (Aslovius v. Auvensis) f. 19 Apr. 1610 i Opslo, hvor hans Fader Anders Asløv var Snedker, hans Moder var Anna Olafsdatter. 1633 deponerede han ved Universitetet fra Viborg Skole, ved hvilken han 1638—39 blev Hører, 1640—1 var han Rector her i Nykjøbing. 6. Juni 1641 blev han kaldet til Sgp. i Kollerup og Skræm i V. Hanherred i Thisted Amt, hvor han 1667 tillige blev Provst og † 13 Nov. 1679.

- G. m. 1) Enken efter hans Formand Oluf Pedersen Aarhus (dep 1612 f. Aarh.). † 1641. Hun, der havde 4 S. og 1 D. i første Ægteskab, fik i dette Ægteskab 2 Sønner og † 1649.
- 2) 1651 m. Ingeborg Sørensen (ell. Pedersen-) datter, der fødte ham 2 D. og † 1653.
- 3) 5te Marts 1655 m. Gjertrud Thomasd. *Galschiøt*, f. 16 . . . † 1665 (1 S.). Hun var maaskee en Datter eller en Sønnedatter af Thom. G., Rector i Aalborg.
- 4) 8. Jan. 1668 m. Anna *Vadum* (4 S., 4 D.), † 1691. D. af Anders V., der dep. 1626 f. Ribe. Sgp. i Klim, Torup og Vuust i Thisted Amt. Hun blev 16. Febr. 1681 g. m. Successor Jens Jensen Bloch (dep. 1665 f. Aalborg).

Sml. Wiberg 2, 240 5.

12—14. Blev alle removede, men deres Navne ere tabte.

15. Mag. Jens Pedersen (*Svenstrup*) f. 16 Sept. 1619 i Svenstrup i Ø. Hanherred af fattige Forældre. Han kom i Roeskilde Skole, hvorfra han, efter Viberg, 1642 afsendtes til Universitetet (men jeg har ikke kunnet finde ham i Universitetets Matr.). 1645 tog han theologisk Attestats, 1646 blev han Skolemester her, hvor han forblev til 1672, da ogsaa han blev removed. Tog imidlertid 1651 Magistergraden i Kbh. (Nr. 547.) Han var upaatvivlelig et godt Hoved, som hans mange i Bisparchivet opbevarede Indlæg røbe, men yderst trættekjær. Han vidner om sig selv, at han (allerede 1659) „uttalige mange Gange blef stefnet herhjemme, nu for geistlig, nu for verdslig ret, tvende Gange var jeg for Provstemode, 17 Gange til Viborg Landsting oc omsider for den høieste Ret.“ Hans Haand var imod Alle og Alles mod ham. En Strid med Sivert Brockenhuus varede i 7 Aar. Jacob Jacobsen Holm, Sgp. i Nykjøbing (fra 1613—61, † 1663) klagede over, at Jens Pedersen den 7. Juni 1657 havde udskjældt ham i Kir-

ken; endnu heftigere Scener forefaldt imellem Jens Pedersen og den følgende Sgp. Iver Jacobsen Wolff (1661--77), med hvem det synes at være kommet til Haandgribeligheder. Med sine Hørere laae han — navnlig i de sidste Aar — i aabenbar Fejde; han forgreb sig paa dem og gav Anledning til de forargeligste Scener. Discipelantallet i Skolen tog af, og dog blev han i 27 Aar i dette Embede, indtil han maatte forlade Skolen. „I Gaar, d. 15 Mai“ (1673), skriver Provst Mads Schytte til Biskop Mathias Foss (Biskop 1672—83, der er bekendt for sin Iver blandt Andet ogsaa af Striden med Rektor Mogens Viingaard i Aalborg), opfyldte M. Jens Pedersen, forrige Rector Scholæ Neocopianæ, det hans Velærværdighed gjorde Løfte paa seneste Landemode och i samtlige Herreds Præsternes Nærværelse tog afsked fra Skolen“. Om Jens Pedersen kunde der skrives en heel Afhandling, og hans mange Indlæg kaste trods deres Eensidighed et skarpt Lys over hele Tidens for Skolevæsenet ulykkelige Forhold; men Billedet er i ingen Henseende lysteligt. 25 Febr. 1677 opnaaede Jens Pedersen at blive kaldet til Sognepræst paa Jegindø i Refs Herred i Thisted Amt (ord. 13 Juni), hvor han † 3 Marts 1691. „Lærd Antiquar.“

G. 1) m. Marie Hansd. (gift i 21 Aar). Hendes Fader var Raadmand i Nykjøb. p. M.

2) m. Anne *Krag*, f. c. 1633, † b. 18 Marts 1706, D. af Jens Krag, Sgp. i Vraa, Emb og Serridslev.

SmI. O. Worm epp. . . . Hofman Fundats, IV, 92. Jydske Tegn. 5 April 1662. Wiberg 2, 11. 8.

16. Lorents Pedersen Mariager var Skolemester her 1672, da han underskrev Eden, indtil 1676.

SmI. Edsbogen i Aalborg Bispearchiv.

17. Christen Jensen Pratensis, der dep. 1660 fra Aalborg, angives at have været Rector her i 1695(?), da han til Universitetet dimitterede Jens Nielsen Iversen*), der 1706 blev res. Cap. i Hellevad og Hellum i Hjørring Amt.

SmI. Taub. 1840, 107.

*) Jeg har dog ikke fundet ham i Matriklen.

18. Niels Lauritzen Holm (1680—84), f. 21 Aug. 1657 i Kbhvn., hvor hans Fader Lauritz Justesen var Renteskriver; hans Moder var Dorothea Nielsd. Han dep. 1674 fra Metropolitanskolen (imm. 20 Juli); 30 Octbr. 1676 Cand. theol. haud ill. 25 Octbr. 1680 kaldet til Rector her, hvor han forblev, indtil han 27 Octb. 1683 blev Vicepastor her i Byen hos Mogens Gundersen (der 1647 dep. i Kbh. fra Helsingborg Skole), ord. 23 Jan. 1684. Han fik da vel kun en Deel af Præsteindtægterne og sluttede derfor 13 Novbr. 1683 Accord med sin Efterfølger Søren Christensen, hvorefter denne, saalænge den gamle Præst levede († 1696), skulde af Nykjøbing Skoles Indkomster aarlig erlægge 24 Tdr. Byg, 4 Tdr. Rug og 4 Tdr. Havre til sin Formand. † 19 Febr. 1697. 1683 var der 4 Disciple i øverste og 14 i 2den Lectie, „alle mesten fattige Børn“.

G. 27 Febr. 1684 m. Anne Mogensdatter Helsingborg, † 28 Octbr. 1696, 3 S. 2 D. D. af nysnævnte Mogens Gundersen.

Sml. Wiberg 2, 483. 9.

19. Søren Christensen Muurmester blev Rector her 1684 (underskrev Eden 27 Nov. 1684) imod at indgaae nysomtalt Accord med sin Formand og maatte, da han ikke overlevede Mogens Gundersen, vedblive at betale disse Afdrag til sin Død 11 Mai 1690, hvad der maatte være saa meget mere trykkende, som han havde Kone og 4 Børn.

G. m. Inger Andersdatter. (1 S. 3 D.)

20. Gunde Mogensen, overtog formodentlig sin Formands Forpligtelse til sin Svoger; han synes nemlig at være en Søn af Mogens Gundersen. Der synes iøvrigt at have været noget misligt ved ham, og han blev vistnok removeret 1693.

21. Falch Christensen Sylve, f. 1663 i Slangerup, hvor hans Fader Christen Sylve var Raadmand; dep. 1683 fra Viborg Skole, 1685 Cand. theol. mediocriter,

1693 Skolemester her; 29 Juli (d. e. 8 Aug.) 1699 examinerede Biskop Jens Bircherod om Formiddagen i Skolen og skrev derom: „res hic votis parum respondentes inveni. Ludi rectori Falk Christensen gav jeg min alvorlige Mening tilkjende, at han paa en og anden Fejl i Skolens Administration fik at raade Bod, saafremt han ikke en skarpere Tilretteviisning vilde forvente“. 1 Juni 1704 fik han Expectance paa Frøsløv og Møllerup p. Mors, men allerede 31 Juli s. A. kaldedes han til Sgp. i Flade og Draaby p. Mors (ord. 28 Nov.). † 6 Mai 1707.

SmI. Bircherods Dagbog 365. Wiberg 1, 369. 10. Ved denne Rector ende Oplysningerne fra Bispearchivet i Aalborg.

Johannes *Steenstrup* fik 1704 af Bircherod Tilsagn om Rectoratet ved F. Sylves Befordring, men han † pludselig i Juli 1704 af en hidsig Feber i Todsø Præstegaard.

22. Niels Simonsen, f. 18 Juli 1674 i Thisted, hvor hans Fader Simon Nielsen var Klokker; dep. 1693 fra Viborg Skole (imm. 24 Juli), 8 Dec. 1696 Cand. theol. (illum.), indskreven 22 Nov. 1708 (n. c.), 14 Juli 1697 hom. Pr. h. ill. 31 Juli 1704 kom han „*efter Befaling* om Aftenen i Lerup Præstegaard til Biskop Jens Bircherod, der lod ham vide, at den vacerende Ludi-Rectoris-Plads i Nykjøbing skulde være ham forsikkert, saafremt han den forlangede; hvilket Tilbud han med Glæde og Taksigelse modtog“. Derpaa gav Biskoppen Nicolao Simonis Tistadio efter foregaaende Examen og Overhørelse Vocations- og Bestallingsbrev paa Scholæ Nicopiensis Rectorat. Han aflagde Eden som Rector 29 Aug. 1704. D. 13 Juli 1706 besøgte Bircherod Nykjøbing Skole og fandt sig veltilfreds baade med Rectors og Hørers Duelighed og Flid og med Disciplenes Fremgang, ligesom disses Antal ogsaa var i Tiltagende. 7 Oct. 1719 Sgp. i Galtrup og Ø. Jølby i Nørre H. paa Mors, (ord. 13. Dec.) † 5 Sept. 1720.

G. m. Sophie Olesd. *Meyer*, f. 16 . † 16 Decbr. 1720.

Sml. Bircherods Dagbog S. 451—2. 456. 497. Fr. Barfod D. G. 2, 101, Nr. 156. Wiberg 1, 419. 9.

23. **Mathias Bagger** (1719—22), f. 1686 i Odense, var en Søn af Rasmus Bagger. Deponerede 1705 fra Odense Skole, tog Baccalaurei Graden og kom 1711 paa Ehlers's Colegium; 7 Dec. 1713 cand. theol. laud., blev derefter Hører ved Aalborg Skole (Nr. 72), hvor han 1718 og 1719 var 5te Lectiehører. 8 Dec. 1719 aflagde han Eed som Rector her i Nykjøbing; 21 Marts 1720 kgl. confirmeret. † allerede 13 Januar 1723. G. 31 Marts 1720 m. Margrethe *Schytte*.

24. **Jens Bircherød Meldal**, (1723—24) f. 4 Juli 1700 i Nykjøbing p. Mors, var ældste Søn af Mag. Christen Melchiorson Meldal (dep. 1692 fra Trondhjem Sk.) Sgp. s. St. † 8 Jan. 1714, og Maria Sophie Risom † 15 Nov. 1720. (Sml. Wiberg 2, 484. 10). Deponeerede 1722 f. Aalborg Skole, 17 Marts 1722 Cand. theol. h. ill. Blev 1723 Rector her, (aflagde Eden 30 Jan.), men forlod atter 1724 dette Embede; blev senere 4 Marts 1729 Sgp. i Adslev og Mesing i Hjelmlev Herred i Aarh. St. (ord. 29 Mai), men allerede 16 Juli 1730 Sgp. i Holstebro og Maabjerg. † 17 April 1749. Han skal have været velstuderet, nidkjær i sit Embede og indgetogen i sit Levnet.

G. 3 Nov. 1730 i Christiansborg Slotskirke m. Cathrine (eller Christine) Maria Elisabeth Eilert (eller Eilertsen), f. † 2 April 1770 (uden Børn).

Sml. Tauber 2, 12. Wiberg 1, 65. 11. 1, 666. 12.

25. **Mag. Vilhelm Rogert**, (1724—25) f. 6 Mai 1697 i Nakskov, hvor hans Fader Poul Andersen Rogert (dep. 1672 fra Nestved Skole) var res. Cap. og Sgp. i Lille Løitofte. Hans Moder var Ida Johanne Rostorph. Han var altsaa en Broder til Poul R., der findes bl. Hørere i Nakskov Nr. 29. Efter sin Faders Død 1706 blev han sat i Huset hos sin Morbroder Hans Hansen Rostorph, Sgp. i Aggersborg (see bl. Hørere i Nak-

skov, Nr. 13.) Denne satte ham 1711 i Aalborg Skole, hvorfra hen 1716 afsendtes til Universitetet. Strax efter blev han Huuslærer hos Provst Peter *Goische* i Vestervig og bragte i henved 6 Aar dennes Søn, den senere berømte Dr. og Prof. Theologiæ Peter Rosenstand *Goische* (der findes bl. Hørere i Aalborg Nr. 83 og Conrectorer i Viborg) saavidt, at han blev Student 1722 efter et kort Ophold i Aalborg Skole. Rogert fulgte ham til Universitetet og tog den 24 Aug. 1722 theol. Attestats med Charakteren laud., blev s. A. Hører ved Aalborg Skole (Nr. 78). Herfra blev han 4 Oct. 1724 befordret til Rector i Nykjøbing p. M. (aflagde Eden 4 Oct. og blev indsat 13 Oct. s. A.). 19 Juni 1726 erhvervede han sig Magistergraden i Kbhvn. Wille Højberg siger (*Hesperus* IV, 108), at han var en af de dygtigste Skolelærere, han havde kjendt, der ikke alene havde Læsning og Erudition, men derhos og et moderat Sind og et genereux Gemyt, samt derhos flittig og vindskeblig, hvorfor han og var skikket til at dimittere saa brave Disciple, som dem, han 1728 sendte til Universitetet. Disse vare: den berømte Historiograph Etatsraad Jacob *Langebek*, Professor Chr. *Hee*, Assessor Ole Petersen Bruun og Hans Lauritsen Lasson. 8. S. eft. Trin. s. A. blev han Prædikant for det kgl. Herskab paa Clausholm; 13 Sept. s. A. blev han Sgp. i Hvidberg og Lyngs paa Thyholm i Thisted Amt (ord. 20 Oct.). Han † 28 Juni 1750 og blev begravet i Kirken med et Epitaph. (Sml. Adresse Cont. Efterr. 1770, Nr. 90. G. 1. 1729 i Nykjøbing p. M. m. Maren Hansd. *Jentoftø*, f. 1709 i Nykj. p. M. † 2 Febr. 1743. En Søn Hans Poul R., f. 1739, dep. 1759 fra Slagelse Skole.

- 2) m. Anna Rebekka Kneyl, f. 17 April 1720 i Horsens. † 29 Mai 1770 i Kbhv., 3 S. 2 D., D. af Johan Philip Kneyl, Major af Cavalleriet, og Hedevig Sabine Prentzl. Sønnen Johan Philip R., f. 13 Dec. 1745,

dep. 1764 fra Roesk. Skole. Sml. Worm L. L. 3, 650.
(see bl. Drr. med. Nr. 125).

Sml. Tauber 1, 111—12. Wiberg 1, 710. 10. Adr. Cont.
Eft. a. St.

26. Johannes Mikkelsen Vogelius (Steenstrup), f. 10 Sept. 1706 i Øsløs, hvor Faderen Michael Vogelius (der dep. 1689 fra Vib. Sk.) var Sgp. Moderen Magdalene Steenstrup. Han dep. 1724 fra Aalborg Skole, 4 Mai 1728 cand. th. laud., 19 Nov. s. A. underskrev han Eden som Rector her, hvor han 1731 ved egne Opoffrelser og hele Stiftets Understøttelse fik den faldefærdige Skole paany opbygget. Da han for sin Sundheds Skyld drog til Kbhv., kom han til at prædike for Kongen i Frederiksberg Slotskirke og kort efter, 11 Nov. 1735, blev han Sgp. i Sjørring og Torsted i Thy, 1765 tillige Provst; 6 Nov. 1767 Consistorialraad. † 5 April 1774.

G. 1) 12 Juni 1731 i Nykjøbing p. M. m. Anna Maria Erslev, f. Laursdr. *Guldager*, der først var gift med Laur. Andersen Als, Sgp. i Seierslev og derefter 2. m. Jacob Nielsen Erslev (dep. 1680 fra Viborg), Sgp. i Alsted og Bjergby. † 1730.

2) 25. Nov. 1740 m. Helene Cathrine *Soltoft*, f. 29 Juli 1716. † 26 Sept. 1800, D. af Provst Christen S. (cand. theol. 22 Juni 1697), Sgp. i Nørre-Snede og Dorothea Kirstine Bang.

Sml. Lengnick „K. P. Soltoft“, S. 1. „Vogelius Steenstrup“, S. 1—3, hvor Descendentsen findes. Tauber 1, 127. Erslews Suppl. 3, 248. Note b.

27. Mag. Anders Langgaard, f. 1708 p. Langgaard i Thy (paa Nortorps Gods), dep. 1732 privat (imm. 2. Aug.) og 21 Marts 1735 cand. theol. laud. 20 Juni s. A. Mag. i Kbhvn. S. A. Rector her til Skolens Nedlæggelse (aflagde Eden som Rector 12 Jan. 1735). 31 Aug. 1739 Sgp. i Klim, Torup og Vuust, Thisted Amt (ord. 13 Nov.), hvor han blev tilpligtet paa Grund af Sognets Vidtløftighed at holde en res. Capellan, men hen-

faldt tilligemed denne til pietistiske Grublerier. De vilde ikke skrifte efter Ritualet, og gjorde utallige Optøier i Menigheden, hvorfor de fik Irettesættelser og bleve forhadte. 19 April 1748 blev han entlediget, drog til Hernhut, blev siden Præst i Gnadenberg og reiste tilsidst til Amerika.

G. m. Anna Marie, D. af Henrik Nielsen Jespersen, Sgp.
i Tømmerby og Lild og Karen Jensd. *Fogh*.

Sml. Wiberg 2, 221—22.

II. Hørere.

1. Christen Jensen Schave var c. 1560 Hører her (hos Mads Nielsen). Paa et løst Blad i Bispearchivet, uden Datum, hvor Hospitalets Brand (1560?) omtales, nævnes han som Christen Hører i Skolen.

2. Laurits Petersen Juul, Hører 1561—67, blev derefter Sgp. i Galtrup og Øster-Jølby i Nørre Herred paa Mors, senere tillige Provst. † 1595.

G. m. . . . Af Børnene blev Niels Juul 1602 Sgp. i Hvidberg og Lyngs og Jens Juul i Tørring og Heldum.

Sml. Wiberg 1, 419. 2 (hvor Aarstallet 1555 maa være urigtigt).

3. Peder Pedersen, Hører 1576—88 (hos Esbern Juel) ogsaa Medtjener i Guds Ord i Nykjøbing. (Findes ikke hos Wiberg).

4. Jens Christensen Haverslev, f. i Haverslev, Hjørring Amt. Var Hører her, indtil han 1591 blev Sgp. i Liørslev og Ørding i Thisted Amt, hvor han † 6 Oct. 1637.

Sml. Wiberg 2, 319. 3.

5. Johannes Organist var Hører her 1584.

6. Niels Jepsen og

7. Jens Nielsen have (c. 1590) opgivet Hørernes Løn, men Aarstallet paa Underskrifterne er overklippet.

8. Hans Iversen var Hører her 1634 og underskrev et Klageskrift mod Rector (Nr. 7) Jørgen Povelsen, i Forbindelse med:

9. Andreas Pedersen Sterm, f. c. 1610, dep. 1630 fra Nykjøbing p. F. (Andr. Petri Stermius, imm. 22 Mai), var altsaa Hører her 1634, da han medunderskrev omtalte Klageskrift og er 5 Marts 1636 Capellan i Nykjøbing p. M., men blev s. A. Sgp. i Dragstrup og Skallerup i N. Herred p. M., hvor han † 1665.

G. 1639 m. Anna Christensdatter, f. 1620 i Nykjøbing p. M., † 1702, (1 S. 2 D.), D. af Christen Nielsen Dybdal. Hun g. 2 G. m. Successor Christen Mou-

ritzen Meyer † 1692. Sønnen Peter Sterm af første Ægteskab blev 1677 Sgp. i Ry, og Mouritz Meyer af andet Ægteskab blev Sgp. i Vinding.

Sm 1. Wiberg 1, 276, 7. (Han savnes derimod bl. Capellaner i Nykjøb. p. M., enten fordi han blot er pers. Capellan eller fordi Listen, som det synes, er ufuldstændig.)

10. Niels Markussen var Hører her 6 August 1661 under Rector Jens Pedersen (Nr. 15) tilligemed

11. Laurits Matzen.

12. Johan Villomsen Koch, dep. 1652 fra Aalborg Skole (Joh. Vilhelmi Coccius), blev derefter Hører her (tilligemed Thomas Michelsen), og skriver 1669 i Anledning af dennes Resignering til Biskoppens Famulus, Hans Pedersen, maaskee den samme, der døde 1773 som Hører i Aalborg (Nr. 22), et Brev, hvori han opfordrede ham til at søge Pladsen, „ellers gjøres her reen Bord paa Disciplene. Maaskee dette er Aarsag til Collegas Resignation, fordi han iche viste sit liff i Fred i Skolen, endeell med schielden, endeell med slagsmaall“. Vilde han ikke selv, maatte han bede Biskoppen (Mouritz Kønig er Biskop her 1668—72), om der maatte komme „en standhaftig Karl“. Hans Pedersen vilde vel hellere blive i Aalborg, som Udfaldet viste. Joh. Koch † som Hører 1672. Hans eneste Arving er hans Søster Mette Villomsdatter, g. m. Anders Pedersen af Farsøe.

13. Thomas Michelsen, f. i Nykjøbing, dep. 1661 fra Viborg Skole (imm. 4 Nov. Thom. Michaelis Nycopius) og blev c. 1664 Hører her, hvor han 1666 aflægger Vidnesbyrd om Skolemesterens Adfærd mod den 2den Collega. Han resignerede 1669.

14. Peder Johansen Borchsenius, blev Hører her 1666. Han satte Haardt mod Haardt, saa at det kom til Kamp mellem ham og Skolemesteren, hvorfor han af Biskoppen truedes med Afsked, see videre under næste Hører.

Han forblev dog dengang ved Skolen, men den nye Biskop (Dr. Mathias Foss, 1672—87) ansaae det vel for rettest baade at fjerne Skolemesteren og Høreren. Af et senere Brev seer det ud som om hans Indkomster tillagdes Jens Pedersen, efterat han var removeret. Om sit tidligere Liv fortæller P. Johansen, at han efter en besværlig, langsom Skolegang havde været 5 Aar paa Akademiet. „Salig D. Jacob Knudtzon, forrige theologus i kjøbenhaffn, loffuede mich øffuerste Lexies hører pladtz i Aarsz Skole, dersom jeg icke for den langvarige beleirings skyld haffde veret nød till at reisze hjem.“

15. Niels Langballe blev 12 April 1672 af Biskoppen antagen til Hører her efter Joh. Koch. „Han skal dog“, siger Biskoppen, „ikke solelemitter introduceris, førend jeg haver visiteret Skolen. Och schall I“, hedder det endvidere til Provsten, „tage Sognepræsten till Eder och paa mine Vegne lade den anden Hører Peder Johansen forstandige, at han retter sin Leiglighed der effter, at han quitterer Scholen til førstkommende Pintzedag och det for hans utilbørlige Forhold inde och i Kirche och Schole, samt opsætsighed och andre forseelser, som jeg endeell selff haffuer erfaret och endeell aff Sognepræsten och Eder samt andre mig er tilkjendegiffuet, uden saa var man kunde tage en sterck forpflicht aff hannem, om derved kunde være spes emendationis, som jeg dog paatviffler.“

16. Niels Henriksen Aagaard deponerede 1693 fra Aalborg Skole og blev 18 Juli 1699 kaldet til Hører her hos Rector Falch Christensen. Men han klagede d. 24 Sept. 1702 over, at han, der nu i 3 Aar havde været Hører, ikke godvilligen havde kunnet nyde den liden Løn, som ham tilkom af Rectore, „der dispenserer over min Indkomme, som hannem selv lyster.“ 1703 søgte han Seierslev Sognekald paa Mors, hvilken Ansøgning Biskop Bircherod anbefalede ved skriftlig Paaskrift, ligesom han ogsaa skrev for ham det Bedste,

han formaaede, til Cancellieherrerne; „men jeg sagde ham dog forud, at jeg vidste meget vel, at saadan hans Ansøgning vilde blive forgjæves. Thi det vaar aldrig nogen Tid saa vanskeligt som nu, at faae ved sin Recommendation nogen Persons Promotion udi Cancelliet udvirket.“ Han † i Aalborg 8 Dec. 1705.

SmI. Bircherods Dagbog S. 420.

17. Anders Pedersen Tøistrup, f. 1681, blev Student fra Aalborg Skole 1704. (Farstrup hos Tauber er en Skrivefeil.) Hører her 21 Marts 1705.

G. i Nykjøbing 11 Mai 1710 m. Mette Pedersdatter Skov.

SmI. Bircherods Dagbog. Tauber 2. 42.

III. Den lærde Skole i Skagen.

I 1555 bestemte man paa et Raadstuemøde i Skagen, at af de 28 Rdl., de tilforn havde givet deres Skolemester og Capellan, skulde Skolemesteren have de 12 Rdl., men da tillige være Byskriver, Capellanen have de 16, foruden hvad Sognepræsten forpligtede sig til at give ham. Senere var dog Rector atter tillige Capellan.

Christian III skjænkede ved Gavebrev (Aalborg 7 Sept. 1558) Tversted Sogns Kongetiende til Skolemesterens Underhold. (Pontoppidan A. E. D. 3, 362.)

Skolen havde oprindelig kun een Classe, fra 1694 to og har derfor aldrig dimitteret til Universitetet.

Sognepræsten Christen Pedersen giver 1555 de foregaaende Capellaner og Skolemestre intet godt Skudsmaal: „Vil han (den nye Capellan) blive som de andre, her haver været 2 eller 3, og besønderligt den, vi havde sidst, da stunder jeg ikke meget efter hans komme; det meste, saadan søger efter, det er Penge, og at tjene paa Orlov, derfor haver jeg hidtil ganske ringe havt hjælp af dem.“

Rectorer.

1. Jens Andersen levede her 1580.

2. Mathias Nielsen levede her i Slutningen af det 16de Hundrebaar.

3. Søren Andersen blev 12 Oct. 1604 fra dette Embede kaldet til succed. Sgp. paa Gjøel (Hjørring Amt), hvor han † 2 Juni 1648.

Sml. Wiberg, 1, 452. 3.

4. Christen Lauritsen (Clausen?) var her 1647. G. m. Maren Lauritsdatter *Bruun*. (See Nr. 6.)

5. Peder Thomsen, f. i Hjørring, var Rector først i Sæby (Nr. 5), siden her, † 7 Aug. 1655.

G. m. Ellen Nielsd., D. af Niels Rasmussen, Præst i Skagen (2 B.). Liigsteen og Tavle i Skagens Kirke.

Sml. Camillo Bruun, „Fra Vendsyssel“, S. 124.

6. Geert Sørensen Sæby dep. 1661 fra Aalborg Skole (imm. 13 Mai), var res. Cap. og Skolemester her 1673 og sandsynligviis allerede 1668. Skolens Frequent var i hans Tid ikke ringe, nemlig om Sommeren 50, om Vinteren nogle og tredive. „Om Vinteren kan de iche være saa frequentes, efftersom de ere nøgne og barfodede (den største Deel) og her falder megen kuld fremfor paa andre steder.“ † 26 Januar 1683 i Skagen. G. 1668 Domin. Trinitat. m. Maren Christensdatter, 2 D. (vist en D. af Formanden).

Sml. Tauber 1, 131.

7. Laurits Christensen Scavenius, Søn af Nr. 4 og maaskee Svoger af Nr. 5, blev 27 Feb. 1683 res. Cap., (dog muligen ikke tillige Skolemester), men var allerede 18 Octb. 1684 Sgp. i Guldager i Skads Herred i Ribe Amt, hvor han † 1706.

G. m. Anne *Spandeth*, f. *Ravnsøe*, f. 1655 † 1722, Enke efter Formanden i Guldager Anders Jensen Spandeth (dep. 1670 f. Ribe) og D. af Mads Ravnsøe, Sgp. i V. Nykirke og Faaborg, ligeledes i Skads H.,

der dep. 1647 fra Ribe. Hun havde i dette Ægteskab een Søn Anders, der blev Degn i Nykirke.

SmI. O. Nielsen, Skadst Herred S. 224. Wiberg 1, 497. 11.

8. Lars Bondesen Vixø synes allerede at være kommen her 1683 og nævner oftere Geert Sørensen som sin Formand. L. Bondesen havde været Skibspræst. Under ham gik det reent tilbage med Skolen. Biskop Henr. Bornemann (Biskop her 1683—93) skriver under 12 Marts 1692, „det berettes, at der holdes ganske ingen latinske Skole, men Capellanen, Hr. Laurids Bondesen Vixø, efterdi ingen Børn sættes til Skolen, forgjæves og for intet oppebærer den til latinske Skolemestere paa Skagen funderede Løn, og faaer ei heller Tid til at læse udi Skolen formedelst de mangfoldige hos Kirken og Capellerne forefaldende Forretninger, som han maa opvarte, saa at, naar hans egne Børn undtages, er der ganske ingen Børn mere, der lærer nogen Latin, eller gjøres noget med.“ Maaskee fik Skolen nu først en Hører (see bl. Hørere Nr. 1) Michael Petersen. 12 Juli 1694 visiterede Biskop Jens Bircherod i Skolen, „og befandt jeg alting der efter denne Steds ringe Leilighed udi ganske slet Constitution.“ — Lars Bondesen reiste fra Skagen i Juni 1696 og døde i Kbh. d. 17 Aug. s. A. G. m. Kirstine Jensdatter, der overlevede ham med 2 S. og 2 D.

9. Ernst Rammel, f. 17 Dec. 1666 i Ringsted, var en Søn af Ernst R. og Marg. Henriette Porch, maaskee en D. af Hans Hansen Porch, Sgp. i Ringsted (der dep. 1631 fra Hamburg Sk.) og findes bl. Hørere i Ribe. Han dep. 1687 fra Roesk. Sk., 18 Sept. 1696 kaldedes han til res. Cap. her, ord. 27 Sept., men først et Par Maaneder efter blev han af Biskop Jens Bircherod beskikket til Skolemester. „Den 28 Nov. g. St. (o: 8 Dec.) 1696 — skriver denne Biskop i sin Dagbog — constituerede og beskikkede jeg Ernst Rammel til at være latinsk Skolemester i Skagen og lod ham derpaa

sit juramentum for mig aflægge, saasom han desforuden var af kgl. M. kaldet til Capellaniet s. St.“ I 1698 skildres Skolens Tilstand saaledes: Trods alle Formaninger mange Gange fra Prædikestolen kom der „kun 2 eller 3, som vare der een Dag og gik bort en anden, indtil endelig efter mange Advarslers Continuation man fik 7 eller 8 samlede ved Paasketid, for hvilke Capellannen siden, og endnu, læser daglig fore.“ Den 30 Aug. 1702 visiterede Biskop Bircherod om Morgenen Kl. 5—6 her i Skolen „og fandt baade Disciplenes Antal og Fremgang udi nogenledes bedre Tilstand end tilforn.“ 28 Juni 1707 klagede R. for Biskoppen over sine Vilkaars Ringhed og bragte ham en Supplique om Forfremmelse, som han bad Biskoppen at paategne. Men Biskoppen vægrede sig herved, fordi han frygtede, at Kongen, der nylig havde givet to Præstekald bort efter hans Recommendation, skulde tage det ilde op, om han saa snart igjen recommenderede en tredie. 5 Aug. 1707 visiterede Bircherod atter i Skolen „paucosque vix prima Latinitatis elementa edoctos in ludo isto inveni discipulos.“ Ernst Rammel kom ikke videre, han † 7 Nov. 1712 i Skagen.

G. m. Dorteia Jacobsd. Tangen. De havde to Børn: Christiane Margrethe, f. 1702, og Jacob Ernst, f. 1707. Enken g. m. Eftermanden.

Sml. Bircherods Dagbog 293. 320. 382. 398. 411. 519. 521.

10. Hans Mahler, f. 2 Aug. 1690 i Præstegrød. i Gadstrup i Ramsø Herred, Kbhv.s Amt, hvor hans Fader Balthasar M. (der dep. 1671 fra Roesk. Sk.) da var Sgp. Hans Moder var Maren Hansd. Rud ell. Mossin. De bleve gifte 9 Sept. 1684 i Roeskilde. Han blev sat i Roesk. Skole, hvorfra han 1708 dimitteredes til Universitetet; her tog han 17 Oct. 1712 theol. Attestats med Charakteren Laud., 1714 blev han Capellan og Rector i Skagen (aflagde 31 Dec. Eden som Rector), men

om hans Embedsførrelse haves ingen Efterretninger. Han † i dette Embede 4 Febr. (begravet 12 Febr.) 1731.

G. m. Dorothea Rammel, Formandens Enke, med hvem han havde 1 D., Marie Elisabeth Mahler.

Sml. Wiberg 1, 416, 10.

II. Ernst Henrik Hjørring, f. 3 Sept. 1694 i Hjørring, er ifølge et gammelt Manuskript en uægte Søn af Junker Adam Jochumsen *Pentz* (S. af Jochum Frederik Pentz til Attrup, † 9 Marts 1682 i Aalborg) og Maren Muus, en D. af Borgmester Jørgen Muus i Hjørring, altsaa en Søster af Niels Muus, Rector i Sæby. (Hans Moder har forøvrigt underskrevet sig Mariche Muus, sal. Ole Fuurs Efterladte.) 1704 blev han sat i Aalborg Skole, hvorfra han dep. 1714. 28 Aug. 1719 cand. theol. h. ill., 2 Sept. 1719 hom. Pr. laud. og var da Hører i Sæby Skole til 1725, da han blev res. Cap. s. St. 1731 res. Cap. i Skagen og Rector ved Skolen (aflagde Eden 18 Apr.), indtil den 1739 *nedlagdes*. † paa en Rejse ved Pintsemarkedet i Aalborg, begravet 10 Juni 1748 i Aalborg.

G. 5 Novb. 1722 i Sæby m. Anne Cathrine Berndtsdatter *Rhinnens*, f. 7 Sept. 1697, † b. 25 Juni 1766 (7 Sønner).

Sml. Tauber 1, 55.

III. Hørere.

1. Michel Pedersen var den første Hører her. I Aalborg Bispearchiv findes en Contract af 22 Novbr. 1694 mellem Michel Pedersen studiosus, barnefødt i Skagen, og Hr. Laurits Bondesen Vixø, Cap. og latinsk Skolemester, hvorefter M. Pedersen skulde „informere Ungdommen hver Søndag Eftermiddag i Børnelærdom og ellers i alt Kirken og Skoletjenesten vedkommende staa under Præsternes Direktion.“ Som Hører skulde han have 20 Rdl. aarlig Løn „samt hvis her i Byen til Skolen kan falde.“ Michel Pedersen var Hører her til 1700. „Den 23 Sept. 1700 visiterede Bircherod i Skagens Skole og befoel Hr. Ernst Rammel den med en tjenlig hypodidascalo snarligen at forsyne, eftersom en gammel Studiosus, hvilken paa et Par Aars Tid havde været der, synes af Stedet at være kjed og gjorde ganske liden Frugt.“

Sm I. Bircherods Dagbog S. 382.

2. Otto Ferslev (Ferslovius), f. 10 Febr. 1678, dep. 1699 fra Aalborg Skole og var 1702 Hører her i Skagen. Herom skriver Bircherod 7 Febr. s. A.: „Saa som Hr. Ernst Rammel gav mig tilkjende at han havde paa min Behag antaget en Stud. Otto Ferslef til sin Collegam in munere scholastico, saa approberede jeg gjerne hans vocation: skrev og derhos til Provsten og Borgemesteren paa Skagen, at de vilde med deres Myndighed disponere og formane Stadens Indvaanere til at sætte deres Børn, som dertil tjenlige kunde eragtes, til Skolen, at den engang kunde komme i en bedre Skik.“ 6 Juni 1709 cand. theol. h. ill., blev derpaa Skibspræst; 1712 Magister i Kbhv., derefter 13 Marts 1716 Sgp. i Hyllested og Venslev, V. Flakkebjerg Herred, Sorø Amt, † 1757. G. 31 Marts 1714 i Aalborg m. Anna Kirstine Glimsholt, D. af Søren Jensen Glimsholt, Prior i Hellig Aands Kloster i Aalborg, og Anna Jacobsd. Rüber. Deres Søn Christen F. dep. 1735 privat, blev Sgp. i Haarslev og Jellinge i V. Flakkebjerg Herred.

Sml. Bircherods Dgbg. 398. Wiberg 1, 726, 11. Tauber, 2
13 (maa rettes herefter.)

3. Niels Esbach, f. 30 Aug. 1696 i Hjørring, var en Søn af Niels Esbach og Cathrine Johansd. Stamme. Dep. 13 Juli 1715 fra Hjørring Skole, blev derpaa Hører i Skagen; 18 Jan. 1718 cand. theol. n. c.; 30 Juli 1720 res. Capellan i Hammer, Horsens, Sulsted og Aistrup i Aalborg Amt (ord. 20 Nov.), hvor hans Løn var 20 Rdl. som Capellan samt en Offerdag og 10 Rdl. som Informator; 18 Mai 1731 Sgp. i Flade, Gjerum og Fladstrand i Horns Herred. † 1740.

G. m. Else Pedersd. *Kjærulff*.

Hun g. 2 G. i Aalborg 8 Apr. 1745 m. Christian Otto *Trolle*, Maler.

Sml. Wiberg 1, 530, 9. 371. 10.

IV. Den latinske Skole i Sæby.

Skolens Stiftelse er ubekjendt. Christian III. til- lagde ved Brev, dat. Aalborg 7 Sept. 1558, Skolemester i Sæby Albæks Sogns Kongetiende. Skolemesteren var i den ældste Tid tillige res. Capellan i Sæby.

Fra denne Skole findes 45 Disciple dimitterede til Universitetet alle med et Par Undtagelser fra 1706—39.

Sml. Pontoppidan A. E. D. 3. 362. Hoffman Fundat. 1V. 83 (Nr. 16 og 17). 84. (18). 85—86. (19). 86. (20.) 88.

I. Rectorer.

1. Hr. Peder nævnes (i Bispearchivet) 1577 som Rector og Capellan.

2. Niels Hansen, ligeledes baade Skolemester og Capellan.

3. Søren Justesen var Capellan og Skolemester, da disse to Embeder 12 Marts 1591 skiltes fra hinanden og han vedblev alene at være Capellan. Han havde tidligere været Hører i Aalborg (see bl. Hørere der Nr. 2.)

4. Andreas Olsen † i dette Embede. Han klagede 8 Mai 1630 over, at skjøndt Kongens Anpart af Albæks Sogns Korntiende ved Brev af 1582 var tillagt Skolemesteren i Sæby, havde dog Albæks Sogns Bønder i 3 Aar forholdt Skolemesteren den største Part af samme Tiende, fordi Hans Majestæts Commissairer nogen Tid før havde ladet udgaae den Forordning, at Bønderne skulde være frie for Korntienden den Tid, Fjenderne

havde Landet inde, og sidst forgangen Aar havde Skolemesteren ikke faaet uden Halvdelen af Tienderne. Paa Grund heraf og „den Contribution og voldsom afgang“, han i Fjendens Tid maatte udstaae, var han kommen i stor Armod. Han bad derfor om, at Kongen vilde confirmere det forhen udgivne Brev. (Geh. Archivets Indberetning til Kantsleren, Skab 8, Nr. 69.)

5. Peder Thomsen, senere Rector i Skagen (Nr. 5.)

6. Christen Christensen Bistrup, en Søn af Christen Eriksen paa Bistrup ved Hjørring, f. 1599, og Else Mauritsd., f. i April 1610, var først Skolemester her til 1642, da han blev Sgp. her efter Niels Christensen Spend. I dette Embede † han 28 Nov. 1660. Hans, hans Kones og Børns Billeder findes i Sæby Kirke tilligemed Billedet af den korsfæstede Jesus med følgende Inscription:

Cum me jubes emigrare,
Jesu care, tunc appare,
In causa salutifera.
Hora mortis meus flatus
Intret, Jesu, tuum latus.

G. m. Inger *Bjørn*, D. af Jens Bjørn, † 1629 som Sgp. i Sæby, og Anna Lauridsd.

Sml. Worms L. L. 1, 119. 3, 89. 909. Nyerup S. 68. I. Barfod (Fulst. Geistligh. 2, 227 Note 2) antager, at han var gift med en Datter af sin Formand Niels Spend.

7. Claus Nielsen fra Sæby dep. 1636 fra Slangerup (imm. 25 Nov. under Navnet Claus Nicolai Sæbyensis). Var 14 Juni 1643 Skolemester her. Den 23 Octb. 1655 vidnede en Deel Præster om Sæby Skoles slette Profect og Skolemesterens Negligence, hvorefter denne blev fjernet. Han blev siden Regnskabsprovst eller Stiftsskriver og levede endnu 1681, da han 17 Sept. d. A. fik ved et Brev Tilladelse til at bringe nogle Tvi-stigheder angaaende Bestyrelsen af nogle Kirker i Vend-

syssel Provsti, som han havde forestaaet paa afdøde Dr. Poul Moths Vegne, til Ende ved Proces, skjøndt den rette Tid dertil egentlig var forløben.

SmI. Jydske Tegnelser.

8. Søren Andersen Holmbøe var Rector her 1661, † i Embedet 1662.

9. Balthasar Jensen Hals, f. 1635 i Hals, Kjær Herred, Aalborg Amt, var en Søn af Jens Madsen, Sgp. s. St., og Kirsten Ibsdatter. Han blev tilligemed sin yngre Broder Anders sat i Aalborg Skole, hvorfra begge dep. 1656; han stod 1658 ved Studenterregimentet, 2 Compagni, 10 Rode, og var s. T. Alumnus paa Regent- sen; 11 Dec. 1660 ord. Capellan i Hellevad; 1661 blev han Skolemester i Sæby og 1666 Sgp. i Understed og Karup, Aalborg St. Efter i 10 Aar at have havt pers. Capellan resignerede han 1695. — Paa en Visitatsreise 1698 havde Bircherod megen Fornøjelse af „adskil- lige gamle Sager og Manuscripter i hans Bibliothek.“ (Bircherods Dagbog.)

SmI. Tauber 1, 47.

10. Niels Lauritsen Rhuus (1666—73), f. 7 Sept. 1643 i Sæby, hvor hans Fader, Laurits Nielsen Rhuus, var Borgemester i 18 Aar, f. 1610, † 27 Feb. 1672, hans Moder var Anna Christensd., f. 1619, † 15 Aug. 1676. Han gik først i Viborg siden i Aalborg Skole, hvorfra Rector Chr. Mortensen 1661 afsendte ham til Universi- tetet. 1665 cand. th. n. c., blev derpaa af Biskop An- ders Ringkjøbing i Aalborg 1666 kaldet til Rector i Sæ- by, hvilket Embede han efter 8 Aars Forløb 1674 ned- lagde. Blev derpaa pers. Cap. 5 Mai 1674 og strax der- paa Sgp. i Albæk og Voer i Dronninglund Herred (ord. 22 Juli). Han var en ivrig Embedsmand og † 29 Dec. 1693. G. m. Karen Hemmert (1 B.), D. af Pastor Peder Iver- sen H. (dep. 1623 fra Ribe), † 21 Jan. 1644 som Sgp. i Albæk og Voer og Anna Hansd. Ølgod, der g. 2) m. Successor Poul Claussen (dep. 1634 fra

Aalborg), † 1650 og g. 3) m. Successor Jacob Thomsen Mumme (dep. 1645 fra Aalborg), † 28 Juni 1674. Hvorefter hun, der var fød 1610, † 24 Marts 1705 i Flade Præstegaard, som Moder til 13 Børn, Bedstemoder til 63 Børnebørn og Oldemoder til 90 Børnebørnsbørn!

Sml. Tauber 1, 110. Wiberg 1, 74—75.

11. Jacob Madsen Holstebro (1674—78), f. 1639 i Holstebro, deponerede 1660 fra Viborg Sk., blev 1674 Rector her, 1678 Skibspræst, 9 Jan. 1683 Sgp. i Ellitshøj og Svenstrup i Hornum Herred, Aalborg Amt, † 22 Nov. 1690.

G. m. Abelone Ottosd.

Sml. Wiberg 1, 309. 9.

12. Laurits Christensen Rhuus (1678—85), f. i Holstebro, dep. 1660 fra Viborg Skole. Blev Rector her og tillige Sgp. i Sæby og døde 1685 i dette Embede. Han var svagelig den meste Tid.

G. m. Dorthea Lauridsd. (6 S. 2 D.). Sønnen Niels Laur. Rh. dep. 1691 fra Aalborg.

13. Jens Axelsen Bjørn, f. c. 1652, var en S. af Axel Jensen Bjørn af Sæby, Sgp. i Børglum, Fureby og Veiby i Hjørring Amt, † 31 Juli 1691, og første Hustru Mette Thomasd. Mumme af Jerslev. 28 Marts 1685 fik han Tilgivelse, fordi hans Hustru for 8 Aar siden var kommen for tidligt i Barselseng og Tilladelse til at komme i gejstligt Embede. 17 Juni 1685 blev han ansat som Skolemester her (aflagde Eden 27 Juni), men med hans Styrelse af Skolen var man fra alle Sider misfornøjet. 15 Aug. 1692 ragede han i Strid med Albrecht Bille til Langholt, da denne med A. Petersen, Forpagter paa Sæbygaard, var i Geert Christensens Huus i Sæby. Under Striden kaldte han Bille en Præstefortaler, hvorpaa Bille svarede, at det skulde en Hundsfot sige ham paa. Da Bjørn derpaa svarede, at Bille selv kunde være en Hundsfot, rejste denne sig og var da ganske druk-

ken; men i det samme foer Bjørn ind paa ham, greb ham i Haaret med den ene Haand og gav ham med den anden 2 til 3 Slag i Hovedet. Herfor blev han stevnet for en Provsteret, men slap for Tiltale paa Grund af nogle af Contraparten begaaede Formfejl. (Jerslev Herreds Justitsprotokol i Børglum-Hvetbo Herreders Provste Archiv.) 7 Juli 1694 kom Biskop Bircherod til Sæby, hvor han „examinerede Børnene i den latinske Skole in stylo et artibus, befandt deres profect ganske slet, og lod derfor Skolemesteren Jens Axelsen min alvorlige Mening forstaae, at dersom jeg ikke herefter erfarede hos dennem større Frugt af hans Undervisning og Flittighed, vilde jeg finde Raad hertil.“ D. 27 Sept. s. A. (3: 7 Oct.) — skrev Bircherod — „udstedte jeg skriftlig Ordre til Provsten i Børglum Herred, at han skulde paa mine Vegne ufortøvet suspendere Scholæ Rectorem I. A. Bj. ab officio, indtil videre; saasom jeg fornåm udi hans muneris administratione ingen Forbedring.“ Men det blev ikke derved. Den 18 Octbr. 1694 hedder det i Dagbogen: „Spurde jeg fra Sæby, at Jens Axelsen havde siden sin Suspension ab officio en ny Mutt-Villie og Enormitet begaaen, idet han sidste Søndag havde forbøden Disciplene at siunge i Kirken og gjort saaledes Guds tjeneste til en fabulam vulgi etc. Hvorfore jeg strax resolverede hannem uden videre ceremonie plat fra Skole-Embedet at remove.“ — G. 1677.

Sml. Bircherods Dagbog 293. 298. og Noten. Jydske Tegn.

14. Niels Jørgensen Muus (1694—1715), f. 1662 i Hjørring, hvor hans Fader, Jørgen Muus, var Borgemester, deponerede 1681 fra Aalborg Skole, blev 20 Sept. 1687 Hører i Hjørring, 19 Mai 1690 Hører i Aalborg Skole i 3 og 4 L. (Nr. 44), 1694 af Jens Bircherod kaldet til Rector i Sæby, hvorefter denne 3 (3: 13) Octb. 1694 „skrev atter til Alb. Bartholin og bortsendte til hannem det Vocations-Brev, som jeg gav Niels Muus paa scholæ Sæbyensis Rectoratum, med Begiering, at han

vilde forskaffe mig derpaa med forderligste kgl. Maje-stæts Confirmation.“ Den 12 (22) Juli 1698 om Eftermiddagen examinerede J. Bircherod i den latinske Skole i Sæby Disciplene in stylo et artibus udi Rectoris, Nicolai Musæii, og Hørerens Præsents og dennem med en oratiuncula til ydermere Flittighed opmuntrede.“ I dette Embede tog han 30 April 1704 Magistergraden i Kbhvn.; var en dygtig, men streng Rector, der 1706—12 dimitterede 11 Disciple til Universitetet, hvad der tidligere var ganske usædvanligt. Den 29 Juli 1707 besøgte Bircherod Skolen, „hvor jeg (skriver han) med „examine styli et artium moxen 6 Timer henbragte, Di- „sciplene vare vel ikke ret mange, men til min synder- „lige Fornøielse med lovværdig og frugtbringende Flid „meget vel oplærte.“ Om hans Strenghed skriver Birche- rod 21 Oct. 1707: „Eftersom mig vaar sagt, at Rector scholæ Sæbyensis M. Niels Muus med umaadelig Streng- hed ilde medhandlede sine Disciple, saa at nogen, for samme Aarsags Skyld, skulde nyligen have taget deres Børn der fra Skolen, saa gav jeg hannem en skriftlig og alvorlig reprimande med Formaning, at han heller med Lemfældighed end med Haardhed skulde manuducere Disciplene, og med Disciplinens Øvelse, naar den ende- lig gjordes fornøden, fare i Mag.“ Han døde i dette Embede og blev begravet 9 Jan. 1716.

G. 1) 10 Mai 1694 i Aalborg m. Cidsel Thomasd., f. 1662, † 23 Jan. 1706 (begr. 29 Jan.).

2) m. Kirstine Olufsd. Meyer. (1 B.)

Sml. Sæby Kirkebøger. Bircherods Dagbog 298. 351. 521. 524. Tauber 1, 94.

15. Thomas Andrup (1716—39), f. 6 Sept. 1679 i V. Karleby p. Laaland, var en Søn af Christen Thom- sen Andrup og Maren Laurisd. Deponerede 1695 fra Naskov Sk., tog først 3 Okt. 1710 theologisk Attestats (h. ill.), blev 1716 Rector i Sæby (aflagde Eden 30 Marts), 30 Juli s. A. Magister i Kbh. Han dimitterede her fra

1719—39 35 Disciple til Universitetet. Efter Skolens Nedlæggelse blev han 26 Aug. 1740 Sgp. i Hjortlund og Kalslund, Haderslev Amt (ord. 9 Decb. s. A.). † allerede 1741.

G. 30 Dec. 1716 i Sæby m. Helvig Kirstine Hjordemaal, f. 16 Dec. 1698, † 23 Sept. 1773, D. af Melchior Severin Hjordemaal. Deres Børn:

1) Birgitte Cathrine A., døbt 25 Marts 1719 i Sæby, † 19 Jan. 1793 uden Børn.

G. 15 Nov. 1769 m. Thomas Pedersen *Tødsleuf*, f. 9 Juni 1735 i Aalborg, dep. 1752 fra Aalborg, 19 Sept. 1757 c. th., 21 Juli 1773 Sgp. i Mosbjerg og Hørnsted, Hjørring Amt. † 20 Sept. 1790. Sml. Wiberg 2, 408. 9.

2) Christian Andrup, f. 1720, dep. 1735 fra Sæby, 19 Marts 1744 c. th. h. ill.; 12 Jan. 1740 Degn i Sæby, 5 Juli 1743 Chordegne og danske Skoleholder s. St., (men kaldes der *Melchior* Chr. A.); 1 Dec. 1751 Degn i Dronninglund. † 21 Feb. 1777.

G. 3 April 1743 m. Elisabeth *Rothenburg*, f. 1724, † 22 Mai 1769. (Jydske Efterr.)

3) Christiane Maria Andrup, f. 26 Juli 1720, † 29 Jan. 1790.

4) Magdalene Majer Andrup (2 S. 5 D.)

G. 6 Dec. 1746 m. Laurits *Krog*, f. 26 Mai 1701 i Gandrup i V. Hassing, Forpagter paa Lengsholm, † 21 Nov. 1768. (2 Sønner Schack Georg og Thomas Christian Kr. bleve privat dim. 1768. See Tauber 1, 80.

5) Thomas Andrup, stud.

Sml. Wiberg 1, 638. 10.

II. Hørere.

1. Jens Pedersen Poulstrup, f. 22 Juli 1652 i Dall i Viborg St., var en Søn af Peder Sørensen og Marie Jensd., dep. efter 11 Aars Skolegang 1673 fra Aalborg Sk., tog strax tilbage til Aalborg og læste for Cort Nielsens og Henrik Widskens Børn; 6 Aug. 1675 cand. theol. n. c., blev derpaa Hører i Sæby, 1679 Fredags Froprædikens- og Aftensangspræst ved Budolphi K. i Aalborg, ifølge det Niels Benzonske Legat (ord. 1 Oct.); 16 Oct. 1683 Sgp. i Rær, Hansted og Vixøe i Thisted Amt. Om hans Forhold her skriver Bircherod i sin Dagbog 15 Nov. 1696: Fra Rærs Sogn refereredes mig adskilligt om Sgp. Hr. J. P.s uskikkelige Forhold baade i hans Huus og i hans Embede. D. 22 Juni 1701 fik han af Bircherod i lignende Anledning en alvorlig Advarsel. † 1708. G. Elisabeth Danielsd. *Bleegh* (2 S. 1 D.).

Sml. Tauber 1, 106. Bircherods Dagbog S. 390 og 493. Wiberg 2, 669. 7.

2. Anders Jensen var Hører her 1664 idet han 5 Juli d. A. afsluttede en Contract med Skolemester Balthasar Jensen Hals (Nr. 9).

Man har Skolens Regnskabsbøger fra 1689—1706 og kan tildels derfra opstille følgende Navne paa Hørerne.

3. Anders Hermansen var Hører 1689—90.

4. Sartorius 18 Marts 1691—93.

5. Niels Svendsen Kirchetorp, f. 6 Sept. 1670 i Aalborg var en ældre Broder af Peter Kirchetorp, der findes bl. Hører i Aalborg Nr. 48. Deponerede 1689 fra Aalborg Skole, blev 16 Juni 1691 cand. theol. laud. og 29 Jan. 1693 Hører i Sæby til 8 Octb. 1694. Han var ligesom hans Eftermand tillige Kirkeprior (eller Klokke) i Sæby. 1694 indstævnedes han sin Rector for Provsteretten for resterende Kostpenge. 1699 blev han res. Cap. i Snedsted i Thy (ord. 31 Aug. 1699; 20 Nov. 1701 Hospitalspræst i Randers, † 1731 (begr. 22 Okt.)

G. 26 Sept. 1695 m. den hæderlige Matrone Kirsten Lauridsd. i Sæby.

Sm1. Bircherods Dagbog S. 299. Tauber 1, 76. Wiberg 2, 585. 13.

6. Sebald Bilfeld, Hører fra 1694—1695, f. 10 Juli 1668 i Aalborg, var en Søn af Snedker Sebald Bilfeld i Aalborg, f. 1626, † 1704, begr. 9 Mai, og Mette Lauridsd.; dep. 1689 fra Aalborg Skole, og blev 4 Nov. 1694 Hører her til 11 Dec. 1695, da han resignerede.

7. Hans Christensen Ferslev, f. i Sæby, deponerede 1691 fra Aalborg Skole, blev 19 Jan. 1696 Hører her, men 11 Oct. 1698 for begaaet Lejermaal ab officio suspenderet; men 17 Dec. s. A. fik han Tilladelse til at blive i Embedet. 1700 rejste han til Kbh. for at søge et Skibspræste Embede. (Bircherod.)

G. 1698 m. Lorentse *Boye*, der var fra Albæk Præstegaard. (Deres Datter Ane blev døbt 14 Decbr. 1698.)

Sm1. Bircherod 355. Jyd. Reg.

8. Christopher Otto Schmidt, f. 1676 i Aalborg, hvor hans Fader var Bartsbjerg, dep. 1699 fra Aalborg Sk., blev derpaa 11 Mai 1700 Hører i Sæby, men blev 18 April 1701 suspenderet for „Forsømmelser i Embedet og andre Excesser“; 19 April blev det ham lovet at maatte blive i Embedet, naar han vilde afbede sin Forseelse for Præsten i Sæby, hvilket han og gjorde og blev derfor 23 April igjen indsat i Embedet, men forlod s. A. denne Stilling.

9. Mads Brunov, f. 27 Juni 1680 i Skjæve, hvor hans Fader, Jacob Pedersen Brunov, var Sgp. Deponerede 1695 fra Aalborg Skole, 27 April 1697 cand. theol. haud. cont., blev 30 Sept. 1701 efter O. Schmidt kaldet til Hører i Sæby indtil 1704; 20 Feb. 1708 Sgp. i Ø. og V. Assels p. Morsø, hvor han † 18 Feb. 1718.

G. 9 Juli 1710 m. Anne Cathrine *Schow*. (3 D.).

Sm1. Wiberg 1, 117. 10.

10. Nicolai Holst, f. 9 Mai 1675 i Randers, hvor hans Fader Michel Holst var Chirurg, Moderen heed Karen Hansdatter. Han deponerede 1694 fra sin Fødebyes Skole (imm. 24 Juli); tog 14 Marts 1698 theologisk Attestats (n. c.), 20 April s. A. hom. Pr. (n. c.); og var, da han 6 Sept. 1708 lod sig indskrive bl. de theologiske Candidater; Hører i Sæby, hvortil han var kaldet 13 Feb. 1705. Han fik 4 Feb. 1707 af Bircherød Befaling at betale sin Stedfader — en Bartskjærer i Randers, den Pengesum, som han skyldte ham. 6 Feb. 1711 Sgp. p. Hirtsholmene (under Hjørring Amt), (ord. 11 Aug.). Biskop Broder Brorson kaldte ham ved Visitationen 1737: pastor vigilantissimus. † 13 Juni 1744.

G. m. Rytze Dorothea *Steenfeldt* (1 S.), D. af Jens Hansen St. (dep. 1638 fra Sorø), Sgp. i Albæk og Voer (Hjørr. Amt) og Marie Boje.

Sml. Fr. Barfod, D. G. 2 Sp. 102 Nr. 173. Wiberg 1, 641. 6.

11. Ernst Hjørring, f. 3 April 1694 i Hjørring, deponerede 1714 fra Aalborg Skole, var Hører her til han 1725 blev resid. Capellan i Sæby, 1731 Rector i Skagen, see der bl. Rectorer Nr. 9.

12. Peder Bloch, f. 1702 i Hals, Kjær Herred, hvor hans Fader Frederik Pedersen Bl. (der dep. 1679 fra Randers) var Sgp., hans Moder var Ane Margrethe Lauridsd. Hvid; dimitteredes 1720 fra Sæby Skole af Thomas Andrup (imm. 20 Juli), 3 April 1731 cand. theol. h. ill., var Hører her 1733—34. Rector Thomas Andrup klager meget over hans Efterladenhed saavel ved Skolen som ved Kirken.

V. Den latinske Skole i Thisted.

Skolen stiftedes 1549 af Christian III, der ved Skrivelse fra Koldinghuus af Mandagen næst efter Valentini Dag dette Aar fastsatte Skolemesterens Løn i Korn og Smør, og ved Skrivelse af 5 Dec. 1558 fra Koldinghuus anviste til de 2 Hørere „vor och kronens partt aff korn-tiendenn udi Hundstrup sognen“ 9 Pund Byg, 3 Pund Rug og 2 Pund Havre. Skolen havde saaledes fra sin Stiftelse indtil sin Ophævelse 3 Lectier, hvori Undervisningen besørgedes af en Skolemester og to Hørere. I den ældste Tid var Skolemesteren tillige Capellan (og Sgp. til Skinnerup), men ved Fundats af 1 Mai 1588, der findes in copia i Stiftskisten, bleve de adskilte. (Ny kgl. Saml. Fol. Nr. 728. Underretning om Hundborg Herreders Præster fra 1753.

Jeg har optegnet 106 Dimittender fra denne Skole til Universitetet.

Sml. Pontoppidan A. E. D. 3, 305. 363. Hofmann Fundat. IV, 80—83.

I. Rectorer.

1. Kjeld Christensen, Rector og Capell. i Thisted.

2. Peder Olufsen omtales hæderligt i et Brev fra Provst Andreas Nicolai, Præst i Thisted, til Superintendenten, Georgio Martini (o: den 3die ev. Biskop, Jørgen Mortensen Bornholm, Biskop fra 1558—87) af 29 Jan. 1574: „Kiere Mester Jørgen! giifuer jeg eder ven-

ligen att viide att ieg formercher aff vor skuolemester Hr. peder olluffsen, att hand vilde fra vor schuole nu til paaske førstkommende, huilchit meg och alle Tiisted borger fortryder oc gjør rettelig ondt: thy hand haffuer skiichet sig her rettelig vell: bedende eder therfor gandske gierne att I ville vell giøre oc være oss behielpelig ath vij endnu en tiid lang lenger mathe beholde forn. her peder hoss oss, thy thet kunde vere voris schuole møget passelig oc nyttig y andre maade: menn huis hand kommer endelig fra denne schuole, som hans forseet nu er (ut audio) saa giører vel oc betencher den fattige schuolis gaffn oc beste, att vij icke fange een ballstyrige mand igienn; thisligeste giffuer Christen hører oc tilkiende, att hand ather til Københaffn nu til paaske oc her er en ung personn Hr. Christens søn i sønderhaae, som viille gierne bliffue hører effther ham. Dette rader I selff for: men ieg frøchter hand skal rase formøget oc vende seg udi drøch, som her giiffuis møgit orsag til udi byenn (hæc precor lapidi dicta sint), mend giører herudi som eder nøttelig siønis. Er dett moulig daa hielp osz gott att vij maa beholde denne dannemand Hr. peder.“ Hvad Virkning denne Skrivelse havde, vides ikke.

3. Jens Poulsen, Rector og Capellan 1568.

4. Peder, Rector og Capellan 1571.

5. Oluf Nielsen havde 1588 i nogle Aar været baade Medtjener og Skolemester her i Byen. Den 1 Mai 1588 udstedtes et aabent Brev, hvorefter Hr. Oluf „som nu fast af dend langvarendis store arbeyd giøres tret oc mødig“ skulde afstaae sit Embede i Skolen og alene tjene i Kirken i Thisted og Tilsted Sogne som Sognepræstens Medtjener og Capellan, ligesom ogsaa „paa Skolemesterens Vegne“ gjøre fuldkommen Tjeneste i Skinderup Sogn. I Hr. Olufs Sted skulde da „kaldes og tilforordnes en god karl, skikkelig person til Skolemester, som skolen vel kand forestaa.“ „Sammeledis

skal dend, som herefter til Skolen kaldis at være Skolemester til sin underholdning og løn have, nyde og beholde den Rente, som ved Sl. Kong Christian den Tredies Brev er funderet til Tisted Skole, som beløber sig Toe Læster fem pund Korn og toe pund Smør saa og 1 lest Biug af forn. Skinderup Sogn af Capellanen aarlig at opbære som foreskrevet stander, med huis uvisse Rente, Discantspenge og andet som Skolemester af Skolen til denne Dag haftt haver, og skal samme Skolemester flitteligen tage vare paa Skolen og ey forhindres ved Kirke-tjeneste at gjøre, uden hvisz hand udi fornødenhed Sogne Præsten og hansz Medtiener kand hjælpe, som Superintendenten hannem foreskrivendis vorder, saa at Skolen ingenlunde bliver forsømmet.“

6. Hans Dirichsen blev Skolemester her 1588, men allerede to Aar derefter maatte han indstævne Capellanen til at erholde den Lest Byg, som han havde faaet Brev paa. Denne blev ogsaa ved Provsterets Dom af 17 Aug. 1590 atter Skolemesteren tilkjendt.

7. Petrus Mathiæ, Rector scholæ Tistad., blev ord. 9 Mai 1594. (Christen Stephansens Aarvog i Ny kgl. Saml. 4. Nr. 2355.)

8. Mag. Niels Paaske (Nic. Paschasius), f. 11 Feb. 1568 i Løgstør, blev 1585 af sin Nærpaarørende Mag. Chr. Nielsen Foss (Reff), som var Rector ved Viborg Skole, tagen i Huset og sat i Skolen, hvorfra han 1590 (eller 91) deponerede til Kbh.s Universitet, hvor han 6 Sept. 1592 var defendens ved en Disputats for den bekjendte Mag. Niels Krog, der 1577—82 var Rector ved vor Frue Skole i Kbh. I Kbh. opholdt han sig i længere Tid i Prof. theol. Hans Slangendorphs Huus og tog 1 Mai 1595 Magistergraden ved Universitetet. Han rejste derefter udenlands til Tydskland, Frankrig, England og Holland, hvor han 1598 studerede i Lejden og der udgav 2 lat. Afhandlinger. Efter Hjemkomsten blev

han endnu samme Aar af Biskop Jacob Holm i Aalborg valgt til Rector i Thisted. (At han herfra blev Rector i Aalborg er vistnok urigtigt). Derefter blev han Sgp. i Norden i Skaane (in ecclesia Norrevensi), 1616 Biskop i Bergen (ord. 28 April), 27 April s. A. Dr. theol. i Kbh. † 27 Mai 1636 (begr. med Epitaph i Bergens Domkirke). Af Skrifter har han foruden de her nævnede Afhandlinger kun udgivet et Par Liigprædikener.

G. 1) m. Lucie Laurentsd. † 22 Dec. 1629 (Steddatter af Dr. P. Resen).

2) m. Anna Resen, f. 2 Aug. 1598, † 3 Sept. 1750
D. af Sjellands Biskop Dr. Hans Poulsen Resen.

SmI. Alb. Bartholin, de script. Dan. p. 109. Molleris hy-pomn. p. 348. A. Thura, Ideæ p. 82. Nye Tid. 1733 Nr. 9. E. Pontoppidan Ann. Eccl. D. 3, 208—16. Alb. Hatting, Bergens Præstehist. 76—77. Hundrup, Dr. th. Nr. 17. Worms 2, 163—4 og Nyerup L. L. 446.

9. Jens Biørnsen var Rector her 1606—7.*)

10. Christen Simonsen, Rector 1608—10.

11. Mads Sørensen, Rector 1611—15.

12. Christian Hansen Blichfeld var Rector ved denne Skole, da han 29 Mai 1620 i Kbh. tog Baccalaurei Graden.

13. Kjeld Christensen: Rector her 1627.

14. Jacob Petersen Holst, Rector 1628—37. Blev

*) Fra Begyndelsen af det 17de Aarhundrede kunne vi nogenlunde regelmæssig følge de vekslede Skolemestere i Thisted; idet en Regnskabsbog d. 29 Sept. 1606 blev indrettet i Anledning af det Legat p. 400 Rdl., som ærlig og velbyrdig Mand Christen Høg til Todbøll gav Skolen, hvoraf Renterne uddeeldes til fattige „Skolepersoner“ i Thisted Skole. I de første Aar faaer man tillige Navnene paa de to Hørere, saa ophører dette; senere kommer der større Uregelmæssighed; der kan ofte gaae flere Aar, hvor der ingen Distributs finder Sted. I Aarhundredets Slutning kommer der stor Uorden i Regnskaberne og den sidste Bemærkning er af 23 Juni 1697.

1637 afsat paa Grund af Forsømmelse og Drik; Provsten indstevnede alle Sognedegnene (Disciple i Mesterlectien) til Møde i Thisted Kirke d. 30 Oct. 1637, hvor de i Borgmesterens, Byfogdens og hans 4 Medhjælperes Paahør, maatte aflægge Vidnesbyrd om Skolemesterens Forhold. — Uagtet Jacob Pedersen havde svaret Stevningsmændene, „at hans Bolig var ikke her i Byen, men i Lantholsten, *der* vilde han give Svar, om man havde noget med hannem at agere“, saa levede han dog 12 Aar efter endnu i Thisted, hvor han 29 Juni 1649 afgav Vidnesbyrd bl. a. om, hvordan han og Hørerne havde holdt deres Skoleorden og Chorsang. 1629 dep. fra Thisted Skole Petrus Jacobæus Tystadiensis, muligen en Søn af denne Rector, og den samme, der 1631 blev Sgp. i Skyum.

15. Thøger Nielsen fungerede 1637 som Skolemester, hvem Biskoppen havde „til videre Betænkning“ forordnet at skulle betjene Skolen.

16. Anders Mortensen Veile forlod Skolemesterstillingen 1640, 7 Uger før Mortensdag. Det var under hans Rectorat, at Dr. Christen Lodberg (see bl. Sgp. i Roeskiide Nr. 8) besøgte Thisted Skole (1636—40).

17. Kjeld Christensen (Nielsen), S. af Christen Nielsen, Rector i Skive, muligen den Kjeld Christensen Skiffue, der 1617 deponerede privat i Kbh. (imm. 2 Okt.) blev 1640 Rector her, 1641 Sgp. i Nors og Tved, Thisted Amt. † 1660.

G. m. Hedevig *Paludan* (7 S.), D. af Hans Paludan, Sgp. i Øster og Vester Assels paa Mors, † 1602. Deres Søn, Provst Hans Kjeldsen Nielsen var Sgp. i Bygland, Christiansands St. Sml. Fogh, Christiansands St., S. 272. En anden Søn, Villum Kjeldsen Nors, findes bl. Hørere i Aalborg (Nr. 28); den tredie Søn Anders Kjeldsen Nors, der dep. 1652 privat, fik 1 April 1657 Tilladelse til at ordineres som Faderens Successor, skjøndt han ikke var 25 Aar gammel.

Sr I. Wiberg 2, 458. 8.

18. Oluf Andersen Sæby, f. 1613, synes at have været Rector her fra 1641—66. Gravskriften paa hans Ligsteen lyder saaledes: Salve, qui mecum salutas, Lector, sanctos manes reverendi, præstantissimi et eruditissimi domini Olai Andreæ Sæbyensis, viri inter doctos pii et inter pios docti, qui natus anno Christi 1630 (maa være 1613). Rectoratus Thistadiensis officio admotus, eodemque dextre functus est annis 26. Cum uxore nunquam rediit in gratiam, quia nullam unquam duxit. Attamen vitæ ipsius curriculum spe silentioque transactum suis, quos deus solet piis, molestiis non caruit: hinc lætior, dum per lethi cruciamina arduam justorum viam penetrans, ad astra ovans pervenerit anno ætatis 53. Vale optime lector et memento cuncta creata tandem senescere et dissona texta retexi.

SmI. Marm. Dan. II, 346—47.

19. Poul Lucassen Paludan 1666—70.

20. Ole Jensen Juel (Olaus Jani Julius), f. 24 Feb. 1634 i Lundforlund, S. af Jens Olsen Lund (maaskee den Jens Olsen, der 1617 dep. fra Slagelse Skole) og Cathrine Jensd. Mathiesen. Dep. 1654 fra Slagelse Skole (Olaus Jani), ved hvilken han derefter 1658 blev Hører, han naaede her til 4de Lectie og tog 1666 i Kbh. Baccalaureigraden. 21 Nov. 1672 forlod han Slagelse Skole, efterat han 20 Sept. s. A. var bleven kaldet til Rector i Thisted. 24 Nov. 1675 blev han Medtjener i Thisted og Sgp. i Skinderup, hvor han forblev til 1680. (Et kgl. Brev af 26 Sept. 1676, bestemte, at Capellaniet i Thisted skulde betjenes af Rector scholæ s. St.).

SmI. Hundrup, Lærerstanden ved Slagelse 1. Sk. bl. Hø-rere Nr. 8.

21. Svend Mikkelsen Zimmermann (Bundtma-ger), f. 1648 i Lunderager Præstegaard (Dronninglund Sogn (Hundslund Kloster) og Herred i Hjørring Amt, var en S. af Mag. Michel Pedersen Z. (der findes bl. Rec-

torer i Stege), Sgp. s. St., og Maren Nielsd., der overlevede Sønnen (sml. Wiberg 1, 281. 8). Han deponerede (tilligemed sin yngre Broder Claus, der blev Sgp. i Hjortals) 1666 fra Aalborg Skole. En anden endnu yngre Broder, der blev Sgp. i Ulsted, deponerede 1679 f. Kbhv.s Skole. Svend Z. blev 1678 Rector i Thisted. Han † i dette Embede 1686. Skiftebrevet over ham er af 7 Juni s. A. Han vides ikke at have været gift. Foruden de ovennævnte Brødre, havde han 4 Søstre, der arvede ham.
Sml. Tauber 1, 153.

22. Claus Dahler var Rector fra 11 Juli 1685 til han døde i Marts 1689 fattig og uden Arvinger. I hans Svaghed gik det i alle Henseender tilbage for Skolen. „Der gaar (skriver han d. 12 Feb. 1687 til Biskop Bornemann) et Degnekald bort efter et andet uden nogen Pensions erliggelse, hvilket snart maatte gjøre de fattige Disciple her paa Stedet ganske desperat, hvis den gode Forhaabning icke animerede dem om hans Højerværdighed faderlige omsorg for vores fattige Scholes miserable tilstand, hvortill jeg mig ogsaa sikkerligen forlader.“ En Deel af Degnepensionerne overlodes til Skolemesterens nødtørftige Underhold, Skolehuset truede med at styrte sammen over deres Hoveder. Disciplenes Tal aftog, og i øverste Classe fandt Eftermanden „paene Augiae stabulum, cui repurgando Herculeas mihi vires optarim a supremo numine“; medens han om Hørrerne ikke „kan andet sige, end at de jo noksom flittig opvarter deris officia.“

23. Mag. Niels Ebbesen Aagaard (Nic. Ebberif. A.), f. 1662, deponerede vistnok 1681 fra Metropolitanskolen (Nic. Ebberif.). 1689 Skolemester her (d. 23 Juli d. A. var han udnævnt, men endnu ikke indstallet). I denne Stilling tog han 1692 Baccalaureigraden og 20 Mai 1696 Magistergraden i Kbh. 29 Oct. 1698 fik han tilligemed Sixtus Aspach, Sgp. i Thisted „en al-

vorlig Erindring om deres Skoles uklarerede Regnskaber i Rigtighed at bringe.“ D. 22 Decb. 1702 beder han Biskop Jens Bircherod om at maatte forlade Skolen til Jan. 1703, „udi forhaabning at nyde nogen videre employe“. N. Aagaard blev derefter Alumnus og Inspector paa Borchs Collegium og udgav herfra 1711—13 3 Disputatser (Thya illustranda). Han var tillige Medarbejder paa Rostgaards Danske Ordbog. 1714 blev han Rector i Kjøge, hvor han † 1717. See bl. Rector. i Kjøge Nr. 18.

Sml. Bircherods Dagbog. Worms L. L. 1, 8. Nyerup S. 2. Bruun, Rostgaards Levnet 1, 122.

24. Henrik Hjerrild (1703), f. 16 Aug. 1674 p. Aarberggaard i Aalborg St., var en Søn af Niels Hjerrild og af en Søster af Claus Michelsen Zimmermann. 1693 blev han fra Aalborg Skole dimitteret til Universitetet; hvor han 14 Mai 1694 tog Baccal. Graden og 11 Juni 1690 theol. Attest. (laud.); 1699 Alum. paa Borchs Collegium, hvor han udgav 4 Disputatser, der nævnes hos Worm og Nyerup; 6 Jan. 1703 sendte Biskop J. Bircherod ham Vocationsbrev paa Thisted Rectorat, for at han kunde søge kgl. Confirmation derpaa; denne erholdt han 20 Jan.; dog tiltraadte han ikke dette Embede, thi 27 Febr. meldte han Biskop Bircherod, at Biskop Henrik Bornemann (der 1693 havde ombyttet Aalborgs med Sjellands Bispestol) havde kaldet ham til Conrector ved Metropolitanskolen, hvor han blev indsat 14 Marts. See bl. Conrectorer der Nr. 20.

25. Christopher Blymester (Blimester) (1703—11), f. 1673 i Ribe, hvor hans Fader Christopher Bl. (dep. 1663 fra Aarhus Sk.) da var Conrector, † 1680 som Sgp. ved Budolphi Kirke i Aalborg. Hans Moder var Anna Wandal, † 30 Jan. 1732. 1691 afgik han fra Aalborg Skole til Universitetet, hvor han 22 Sept. 1693 tog theologisk Attestats (illum., indskreven 28 Juni 1708, h. ill.); 20 Nov. 1707 aflagde han den homiletiske Prøve

(h. ill.); imidlertid havde Biskop Bircherod d. 6 Marts 1703 ladet ham kalde til sig, og efterat have examineret ham (*explorata privatim ipsius eruditione*) tilsendte han ham den følgende Dag „Vocations og Bestallingsbrev“ paa Rectoratet i Thisted, hvilket han saa strax til Cancelliet overskikkede for at lade det af Kgl. Majestæt confirmere. Den kgl. Stadfæstelse paafulgte 31 Marts s. A. Fra 1705—10 sendte han fra denne Skole 10 Candidater til Universitetet, deriblandt nedenstaaende 29de Rector. Han var imidlertid ikke nogen ivrig eller paa-passelig Skolemand. D. 23 Juni 1706 visiterede Bircherod om Eftermiddagen i Skolen, „og her“ — skriver han — „*after Visitatzen Rectori Chr. Bl., qui insolentis alicuius facti accusabatur, severa quaedam monita suggesti.*“ I Brev af 19 Aug. s. A. klager Joh. Dauw, Sgp. i Thisted, over Skolemesterens Forsømmelighed. „Fra St. Hansdag til 18 Aug., som er 8 Uger, har han kun læst 27 Dage, saa hans uge har ickun lidt over 3 Dage. Han reiser idelig ud at lustere, snart til et Sted, snart til et andet, mens iblandt andre Reiser tog han over til Morsø d. 21 Juli og blev der til d. 24de. Da sender han mig Bud, at han vil reise over paa nogle Dage til Morsø, jeg fih at betiene Skolen for ham saa længe, hvilket var meget pusseerligt.“ Om Forholdet til hans Hørere skriver Pastor Dauw i ovennævnte Brev: Der er nu saa stor en Harmonie imellem Rector og Hørere, at siden han begyndte disse ferier, da reiser han aldrig den tid, de jo følge ham tilvogns, saa vel staae de otia dennem ogsaa an. 1711 forlod han dette Embede og drog til Kbh., hvor han s. A. blev Pestpræst, Assistentpræst ved Frue K. 1714 fik Consistoriet kgl. Befaling, dat. Gottorp 23 Juni: at som de Præster, der i sidste Contagionstid assisterede Præsterne i Kbhvn. ved sidste Promotion paa 2 nær vare blevne hjulpne, og Hr. Chr. Bl. havde tient for Assistentpræst ved Frue Me-

nighed, men endnu ikke var befordret, saa skulde der tillægges ham noget Vist af samme Kirkes Indkomst til Livets Ophold, indtil han ogsaa blev hjulpen (Consistor. Copibog). Ifølge heraf meente procurator templi og Consistoriet, at Kirken kunde give ham 25 Sld. hvert Quartal, ifald det ei skulde vare forlænge førend han blev promoveret.“ 1717 fik han af Consistoriet Tilladelse til at reise til sine Venner i Aalborg og der at nyde den ham tillagte Pension. — Han † rimeligvis ugift, uvist naar, dog før hans Moder; thi ved Skiftet efter hende 1732 omtales hverken han eller Børn.

Sml. Acta Consistor. 1714. 15. 17. (Efterretninger fra Aalborg Bispearcviv standser med Aaret 1708.) Fr. Barfod, D. G. 2, Sp. 100. Nr. 109. Tauber 1, 14. 3, 6. Bircherod Dagbog 418 —19. 492.

26. Mathias de Thestrup, f. 10 Feb. 1688 i Naskov, dep. 1703 privat, 1711 Rector her (aflagde Eden 21 Sept.), 19 Dec. 1712 Rector i Aalborg, see bl. Rectorer der Nr. 16.

27. Hans Mumme (1712—13), f. 1684 p. Vitsø i Hevne Sogn i Trondhjem Stift, hvor hans Fader Gert M. var Sgp., † 1691. Hans Moder var Cathrine Glad. Han var altsaa en Broder til den aalborgske Biskop Christopher Mumme, der findes bl. Hører i Aalborg Nr. 49. Efter at have nydt privat Undervisning af denne sin Broder blev han 1701 sat i Aalborg Skole, fra hvilken han 1705 afgik til Universitetet. Kort efter blev han formedelst Fattigdom nødt til at forlade Kbh. og drog til Norge til sin Morbroder Overretsassessor Glad; derefter var han Lærer for Pastor Vogelius's Sønner i Øsløs; vendte derfra tilbage til Kbhvn., og tog 1710 2den Examen, men blev af Pesten atter forjagen fra Byen og Huuslærer hos Fru Reidz's Børn paa Thurebyholm. Underkastede sig derpaa 5 Nov. 1711 theologisk Attestats (n. c.) og blev 1712 af Biskop Frands Thestrup beskikket til Rector i Thisted (aflagde Eden 5 Sept. 1712), men allerede 26 Mai 1713 ord. til res. Cap. s. St. og Sgp.

i Skinderup. 29 Oct. 1717 forflyttedes han som Sgp. til Skjæve i Vendsyssel, hvor han † 1723 (begr. 22 Jan.).

G. 26 Okt. 1718 m. Charlotte Augusta *Sandhøy* (1 S. 1 D.), D. af Christen Pedersen Sandhøy, Huusfoged og Planteur paa Dronninglund Slot.

Sm1. Hofman, Fundat. IV, 80. Erlandsen, Trondhj. St. 224. Tauber 1, 93—94.

28. Mag. **Hans Vinde** (1714—17), f. 2 Nov. 1689 paa Gjøel, Hjørring Amt, hvor hans Fader Niels Larsen V. (der dep. 1675 Vib. Sk.) var Sgp. Hans Moder var Mette Hansd. Tanche af Aaby. Deponerede 1709 fra Viborg Skole, 1710 cand. philos., 19 Oct. 1713 cand. theol. h. ill.; 6 Marts 1714 blev han Rector her (6 Marts 1714 aflagde han Eden), 30 Juli 1716 Magister i Kbh., 22 Oct. 1717 Sgp. i Saltum og Hune, Hvetbo Herred, Hjørring Amt (ord. 24 Nov.), 1735 tillige Provst, † 11 April 1741. 1772 blev et meget smukt Epitaphium opsat over ham i Hune K. af Laurits Vinde.

G. 22 Juni 1718 m. Birthe Christensd. *Vibroe*, f. 4 Sept. 1696, † 31 Aug. 1741, 5 S. 10 D., af disse nævnes:

1) Christen Vinde, f. 1728, blev 1754, Degn paa Gjøel, 1771 i Vrensted og Tise. † 1 Aug. 1793. (Jydske Efterr.)

G. 1) m. Mette Kjærulf. † 19 Nov. 1783.

2) m. Mette Marie Alter.

2) Peder Vinde, f. 1730, dep. 1752 fra Aalborg.

3) Jens V., f. 15 Juni 1735, dep. 1755 fra Aalborg, 11 Marts 1760 c. th. (n. c.) og blev 23 Mai 1759 Degn i Saltum og Hune, † 19 Oct. 1776.

G. m. Anne Jensd. Brøndlund.

4) Laurits Vinde.

Sm1. Saltum Kirkebog. Wiberg 3, 8. 12.

29. **Jens Povelsen Lyngby** (1718—20), f. 1692 i Jylland, deponerede 1710 fra Thisted Skole til Universitetet; tog 16 Mai 1711 Bacc. Graden og 18 Marts 1715 theol. Attest. (laud.). Blev 1718 Rector her (28 Jan. 1718

aflagde han Eden). Ved Brev af 31 Jan. 1721 udgik Befaling til Stiftsøvrigheden om at lade Rector Lyngby ved Lov og Ret tiltale med beneficio paupertatis.

30. Christopher Nislev (Nislovius) 1720—29, Lic. med., aflagde Rectoreden 21 Juni 1720 og fik 19 Aug. 1720 kgl. Confirmation som Rector i Thisted. Ifølge kgl. Res. af 8 Nov. 1723 tillagdes ham til Refusion for den Afgang, han i sine Indkomster havde taget ved det at en Deel af Skolens Gods var bleven sequestreret, aarlig af Jannerup Kirkes Blok-Penge 10 Rdl. Han † i dette Embede 7 (eller 10) April 1729.

G. m. Dorteia *Fogh*, † 1732, D. af Rasmus Christensen Fogh, Sgp. i Bjerring og Mammen i Middelsom Herred, Vib. Amt (der dep. 1669 fra Aarh. Sk.) og 2 Hustru Maren Nielsd. Pallesberg og Enke efter Christian Bering i Laurberg og Leerberg (Wiberg 2, 290. 7). I dette Ægteskab 2 Sønner, af hvilke Christian N., der dep. 1740 fra Viborg Sk., blev Sgp. i Naur og Sir, Ringkjøb. Amt), og 2 D.

Sml. Wiberg 2, 426. 8.

31. Niels Pedersen Lund (eller Lunde, Lundius) (1729—39), f. 2 Feb. 1699 i Skyom i Aalborg Sk., S. af Peter Lund, Sgp. s. St., og Else Marie Svendsdatter. Han deponerede efter privat Dimission 1710; 18 Feb. 1715 cand. theol. laud., blev 1729 Rector her (aflagde Eden 20 Juni 1729) og forblev her til Skolens Nedlæggelse; 26 Aug. 1740 Sognepræst i Ølstrup og Hover, Bølling Herred i Ribe St., men maatte ved Rescript af 14 Nov. s. A. tvinges til at modtage dette Kald. Ordineredes 9 Dec., men beholdt lidt af sin Pension som Rector. † 1 Sept. 1753.

G. 9 Jan. 1733 m. Marie Hansd. *Falck*, † i Ringkjøbing (4 B.).

Hørere.

- 1.** Christen Hører afgik 1574 (sml. Rector 1).
- 2.** Peder Eriksen 1606—7 Hører i 2 Lectie.
- 3.** Peder Kloine (Klyne), rimeligviis Søn af Jørgen Petersen Klyne, Sgp. i Thisted 1581—1611; var 1606--7 Hører i 1 Lectie, 1608 i 2 L.
- 4.** Niels Morsing var 1608 1ste Lectie-Hører.
- 5.** Herman Villomsen var 20 Marts 1666 Hører i 2den L.
- 6.** Jens Andersen 1666 Hører i 1 Lectie.
- 7.** Jacob Petersen Tisted, vistnok den Jacobus Petri Tistad., der 1660 depon. fra Thisted Skole (imm. 5 Nov.), var 6 Dec. 1683 Hører her i 2den Lectie.
- 8.** Laurits Mouritsen Vib., maaskee den Laurits Mourits Mouritsen, der 24 April 1662 deponerede fra Thisted Skole, var 1683 Hører i 1ste Lectie. 18 Mai 1694 Rector i Hjørring. See bl. Rectorer i Hjørring Nr. 20.
- 9.** Christopher Mumme, f. 1676, dep. 1692 fra Trondhj. Skole, blev derefter Hører ved denne Skole, hvorfra han forflyttedes 1696 i samme Stilling til Aalborg. See bl. Hørere i Aalborg Nr. 49.
- 10.** Andreas Jacobsen Borchhorst, f. 1673 i Broust i Ø. Hanherred (Hjørring A.), hvor hans Fader Jacob Mouritsen B., der dep. 1666 fra Aalborg Skole, var Sgp. Hans Moder var Maren Andersd. Ringkjøbing af Boddum. 1691 deponerede han fra Aalborg Skole, og blev 1696 af Rector N. Aagaard antaget til Hører ved denne Skole, 1699 blev han Capellan hos Præsten Mag. Peder Clausen Reenberg ved St. Budolphi K. i Aalborg (dep. 1663 fra Viborg), hvor han blev ord. 31 Marts, og da denne † 16 Sept. s. A., blev han antagen i samme Egenskab af Provst Johan Brunov, (der dep. 1662 fra Aalborg Sk.). Da denne † 18 Sept. 1700 blev han i nogen Tid Skibspræst; 7 Mai 1701 adj. Sgp. i Ø. Torslev

og Dalbyover i Aarh. St., 1704 v. Sgp., † 7 Juni 1721.
G. m. Geske Jensd. Printjer (8 B.).

Sml. Wiberg 1, 225. 9. Tauber 1, 15.

11. Niels Bach, f. 1672 i Aalborg. Hans Deposits er ikke funden, det kan være Nic. Joh., der dep. 1692 fra Aalborg, men det kan ogsaa være Nic. Jani eller Nic. Andreae, der dep. 1694 eller maaskee den der kaldes Nic. Balch og dep. 1695 fra samme Skole. 30 Sept. 1698 c. th. illum. (n. c.), 17 Oct. 1698 hom. Pr. laud, blev 21 Feb. 1699 og var endnu, da han 6 Sept. 1708 lod sig indskrive bl. de theol. Cand., Hører ved denne Skole, 2 Nov. s. A. Degn i Sundby og Hvorup.

Sml. Fr. Barfod, D. G. 2, Sp. 108. 197. Bircherods Dagbog S. 360.

12. Laurits Nielsen Bach var født 1678 i Aalborg og kom i Aalborg Skole, hvor han nød Thuresens Legat, dep. 1698 fra denne Skole; blev ansat som Hører i Thisted Skole og kom imedens han var i denne Stilling 1708 efter Bircherods Opfordring til Aalborg, hvor han forblev hos ham en heel Eftermiddag fordi han 19 Sept. skulde møde for ham i en Provsteret, der skulde holdes i Hassing Kirke i Thy mod Præsterne Villum Schmidt i Haring og Peder Lund. — 7 Nov. 1712 blev han Degn i Klim, Thorup og Vust.

Sml. Bircherods Dagbog i Mskrt. og Eedsbogen i Aalborg Bispearchiv.

13. Hans Rogert, f. 1687 i Nakskov, S. af Poul Andersen Rogert, der dep. 1672 fra Nestved, res. Cap. s. St., og Ida Johanne Rostrup. G. 29 Sept. 1686, † 1713. (Han er altsaa en Broder til den Poul Rogert, der findes bl. Hørere i Nakskov Nr. 29). Dep. 1706 fra Nakskov Sk. og blev derefter Hører i Thisted, senere Cantor i Nakskov. † 1732.

G. m. Kirsten Cappel, D. af Kjøbmand Jacob Cappel i Nakskov.

Sml. Krog, Viborg S. 180.

14. Poul Simonsen Paludan, f. 7 Marts 1694

i Thisted, dep. 1715 fra Thisted Skole, 31 Aug. 1723 c. th. (n. c.) blev s. A. Hører her. † 30 Mai 1732.

15. *Jens Sandegaard*, f. 1707 i Kbh. Hans Fader var Styrmand. Depon. 1729 fra Aalborg Skole, blev siden Hører i Thisted, senere Herredsskriver i Thy.

Sm1. Hesperus IV. 2. Tauber 1, 114.

16. *Lars Christian Aspaach*, f. 15 Mai 1712 i Aalborg, S. af Stiftsprovst Mag. Sixtus Asp., Sgp. ved Frue K. i Aalborg og 2den Hustru Maren Lauridsd. Popp. Dep. 1730 fra Aalborg Sk.; 4 Marts 1734 c. th. (n. c.); 1735 blev han Hører her til Skolens Nedlæggelse, 15 Mai 1741 res. Cap. i Rønne p. Bornholm, ord. 23 Aug. s. A. † 15 Juni 1755.

G. m. *Barbara Lehmann*, f. Bohn, Enke efter hans Formand i Rønne Johan Lehmann, der findes bl. Rectorer i Rønne.

Sm1. Tauber 1, 5. Wiberg 2, 687. 16.

17. *Mogens Toftum*, f. 24 Jan. 1708 i Thisted S. af Niels Jensen og Helene Mogensd., dep. 1726 fra Thisted Skole, 13 Sept. 1730 c. th. (n. c.); blev Hører i Thisted indtil han 20 Sept. 1737 blev p. Cap. ved Budolphi Kirke i Aalborg; 27 April 1749 p. Cap. i Vang og Thorup; 21 Marts 1755 Sgp. i Flade, Gjerum og Fladstrand; † 3 Juli 1760. Hans Bo var saa ringe, at der ikke kunde bekostes Proclama efter ham.

G. 1) 1734 m. *Mette Bang*, † 14 Jan. 1740, (1 S. 1 D.), D. af Hans Bang, Sgp. i Vang og Thorup (der findes bl. Hørere i Middelfart) og Mette Rostock.
2) 24 Mai 1748 m. *Anna Marie Tødsleuf*, f. *Lange*, f. 1710, † 2 Juni 1785 i Aalborg (1 S. 1 D.), Enke efter C. Tødsleuf.

Sm1. Gjessing Jub. 3, 172. Wiberg 1, 371—2.

Bogstavordnet Navnefortegnelse.

- Hj.** = Hjerring. **Ny.** = Nykjøbing p. M. **Sk.** = Skagen. **Sæ.** = Sæby. **Th.** = Thisted. **H.** = Hører. Rector betegnes blot m. Nr.
- A**agaard, Niels Henr. Ny. H. 16.
 — Niels Ebbesen. Th. 23.
Aahl, Chr. Hj. 24.
Aalborg, Niels Niels. . Ny. 6.
Aarhuus, Ole Jensen. . Hj. 16.
Andersen, Jens. Sk. 1.
 — Th. H. 6.
 — Kjeld Hj. 9.
 — Peter Hj. 15.
 — Søren Sk. 3.
Andrup, Thom. Sæ. 15.
Asløv, Niels Anders. . Ny. 10.
Aspach, Lars Christian.
 Th. H. 16.
Bach, Lars Th. H. 12.
 — Niels Th. H. 11.
Bagger, Mathias Ny. 23.
Blie, Chr. Sørensen . . Ny. 9.
Bilfeld, Sebald. . . Sæ. H. 6.
Bistrup, Chr. Christensen. Sæ. 6.
Bjørn, Jens Axelsen . . Sæ. 13.
Bjørnsen, Jens Th. 9.
Blichfeld, Chr. Hansen. Th. 12.
Bloch, Peder Sæ. H. 12.
Blymester, Christopher. Th. 25.
Borchhorst, Andr. Jac. Th. H. 10.
Borchsenius, Peder. Ny. H. 14.
Brunov, Mads Sæ. H. 9.
Buch, Dider. Matzen . . Hj. 22.
 — Jochum Matzen. Hj. H. 4.
Christen Th. H. 1.
Christensen Falck . . . Ny. 21.
 — Jochum Hj. 2.
 — Kjeld Th. 1. Th. 13.
 — see Nielsen.
 — Laur. Sæ. 12.
 — Mads Hj. H. 2.
 — Søren see Murmester.
Chrysostomus, Dan. Olufs. Hj. 8.
 — Oluf Dan. Hj. 12.
Dahler, Claus Th. 22.
Dirichsen, Hans Th. 6.
Erik Hj. 5.
Eriksen, Peter Th. H. 2.
Esbach, Niels Sk. H. 3.
Eferslev, Hans Sæ. H. 7.
 — Otto Sk. H. 2.
Finckenhoff, Jørg. Jørg. Hj. 19.
Fals, Balth. Jensen. . . Sæ. 9.
Hansen, Chr. Th. 8.
 — Niels Sæ. 2.
 — Peder Hj. H. 1.
Haverslev, Jens Chr. Ny. H. 4.
Hermansen, Aud. . . . Sæ. H. 3.
Hjerrild, Henr. Nielsen. Th. 24.
Hjerring, Ernst Henrik. Sk. 11.
 Sæ. H. 11.
 — Nath. Peders. Hj. 14.
Holm, Niels Laur. . . . Ny. 18.
Holmboe, Søren Sæ. 8.
Holst, Jacob Ped. . . . Th. 14.
 — Nicolai Mich. Sæ. H. 10.
Holstebro, Jacob see Madsen.
Hveen s. Venø.
Hversens, Hans Ny. H. 8.
Jensen, Anders Sæ. H. 2.
 — Chr. Ny. 17.
 — Ole s. Aarhus.
 — Thomas Hj. 11.
Jepsen, Niels Ny. H. 6.
Juel, Ole Jensen. . . . Th. 20.
Justesen, Sør. Sæ. 3.
Juul, Esbern Ny. 3.
 — Laur. Peters. Ny. H. 2.
Kirchetorp, Niels Svendsen.
 Sæ. H. 5.
Kjeldsen, Alb. Hj. 13.
Kloine s. Klyne.
Klyne, Ped. Th. H. 3.
Knudsen, Ped. Hj. 6.
Koch, Joh. Vill. Ny. H. 12.
Langballe, Niels Ny. H. 15.
Langgaard, Anders . . . Ny. 27.
Lauritzen, Chr. Sk. 4.
 — Joh. Laur. s. Venø.
Lucassen, Poul. Th. 6.
Lund, Niels Petersen . . Th. 31.
Lyngby, Jens Povelsen Th. 29.
Madsen, Jacob Sæ. 11.
 — Laur. Ny. H. 11.
 — Niels Sæ. H. 1.
Magnussen, Gunde, s. Mogensen.
Mahler, Hans Sk. 10.
Mariager, Lor. Ped. . . . Ny. 16.
Markussen, Niels. . . . Ny. H. 10.
Mathiesen, Did., s. Buch.

- Mathiesen, Peter, . . . Th. 7.
 Matzen, Dir. see Buch.
 — Jochum see Buch.
 — see Madsen.
 Mavors, Corf. Ernst . . . Hj. 21.
 Meldal, Jens Bircherod Ny. 24.
 Michelsen, Svend . . . Th. 8.
 — Thomas Ny. H. 13.
 Mogensen, Gunde . . . Ny. 20.
 Morsing, Greg. Jørg. . . Ny. 8.
 — Niels . . . Th. H. 4.
 Mortenten, Laur. . . Th. H. 9.
 — Niels . . . Hj. 1.
 Mouritzen, Laur. . . . Hj. 20.
 — — Th. H. 8.
 Mumme, Christopher. Th. H. 9.
 — Hans Th. 27.
 Muurmester, Sør. Chr. Ny. 19.
 Muus, Niels Jørg. . . . Sæ. 14.
 Hj. H. 3.
 Niels . . . Skolemester Hj. 3.
 Nielsen, Claus Sæ. 7.
 — Jens Ny. H. 7.
 — Kjeld Christens, Th 17.
 — Mads Ny. 2.
 Sk. 2.
 — Oluf Th. 5.
 — Thøger Th. 15.
 Nislev, Christopher . . . Th. 30.
 Nilsen, Andreas Sæ 4.
 Olufsen, Jacob Hj. 1.
 — Peder Th. 2.
 Organist, Joh. Ny. H. 5.
 Paaske, Niels Th. 8.
 (Ny. 4.)
 Paludan, Poul Lukassen. Th. 19.
 — Poul Simonsen. Th. H. 14.
 Peder Th. 4. Sæ. 1.
 Petersen, Jens Ny. 15.
 — Michel Sk. H. 1.
 — Nathanel Hj. 8.
 — Peder Ny. 1.
 — — Ny. H. 3.
 Poulsen, Jens Th. 3.
 — Jørgen Ny. 7.
 — Peder Hj. 7.
 Poulstrup, Jens Ped. Sæ. H. 1.
 Rammell, Ernst Sk. 9.
 Rhuus, Laur. Chr. S. 12.
 — Niels Laur. Sæ. 10.
 Rogert, Hans Th. H. 13.
 — Vilh. Ny. 25.
 Røg, Steen Sørensen . . . Hj. 23.
 Sandegaard, Jens Th. H. 15.
 Sartorius Sæ. H. 4.
 Scavenius, Laur. Chr. Sk. 7.
 Schave, Chr. Jens. Ny. H. 1.
 Schiffue, Peder Jens. . . . Hj. 10.
 Schjötz, Knud Chr. Hj. 17.
 Schmidt, Christopher Otto.
 Sæ. H. 8.
 Schyth, Knud see Schjötz.
 Simonsen, Chr. Th. 10.
 — Mads Th. 7.
 — Niels Ny. 22.
 Skotte s. Schjötz.
 Steenstrup, Joh. Vog. . . . Ny. 25.
 Stern, And. Pet. Ny. H. 9.
 Storm, Ped. Severinsen. Ny. 5.
 Svendstrup, Jens Pet. . . . Ny. 15.
 Sæby, Claus Sæ. 7.
 — Geert Sørensen. Sk. 6.
 — Oluf And. Th. 18.
 Sørensen, Geert Sk. 4.
 — Mads Th. 11.
 — Niels Ny. 21.
 — Steen Hj. 16.
 Thestrup, Math. Th. 26.
 Thomsen, Peter. Sæ. 5. Sk. 5.
 Tisted, Jac. Pet. Th. H. 7.
 Toftum, Mog. Th. H. 17.
 Tøistrup, And. Peders. Ny. H. 17.
 Weile, Anders Th. 3.
 — And. Mort. Th. 16.
 Venø, Joh. Laur. Hj. 18.
 Villomsen, Herm. Th. H. 5.
 Vinde, Hans Th. 28.
 Vixø, Lars Bondes. Sk. 8.
 Vogelius Steenstr., Joh. Ny. 26.
 Vuszborrig, Erik Hj. 4.
 Zimmermann, Sv. Mich. Th. 21.

Tillæg og Rettelser

til Lærerstanden ved Aalborg Kathedralskole.

I. 1869. II. 1870.

S. 1. Jens *Pedersen* blev Rector i Aalborg 1591 (hans Formand Søren Nielsen resignerede Octb. 1591) og † efter omtr. $\frac{1}{2}$ Aars Tjeneste 17 Marts 1592 (som var 2den Paaskedag). Dette sees af en Dagbog ført af Chr. Stephansen, Sgp. ved Bud. K. i Aalborg 1573—99, der findes i den ny kgl. Samling paa det st. kgl. Bibliothek. 4to. No. 2355. Han vil blive den 7de i Rectorrækken, hvorimod Nr. 4 bliver Nr. 8 og Nr. 5 rimeligviis reent udgaar.

S. 5 L. 22. Læs: B. Rosenberg. † 2 Mai 1660.

S. 8. Mellem 11 og 12 indskydes Hans *Jørgensen* fra Slagelse (Joh. Georgii Slaglosiensis) dep. 1616 fra sin Fødebyes Skole, blev ved St. Hansd. 1622 Rector i Helsingør Skole, hvor han forblev til 1625. Naar han blev Rector i Aalborg er uvist, men 16 Sept. 1630 meddeelte han som saadan Dimissionstestimonium til Jacob Sørensen Bhie, en S. af Præsten S. Bhie i Ingstrup, der først blev indskrevet i Rostock, senere 21 Dec. 1632 i Kbh., (Consistoriets Archiv Pakke Nr. 194).

S. 42. L. 13 4 f. n. tilføies: 30 Aug. 1697 fik han Rang og Gang med 2den Borgemester og de 2de Sgp. i Aalborg.

S. 44 L. 25: Henrik l. Herman. — L. 27: Maren l. Margrethe.

S. 45 L. 4 f. n. tilføies: f. 10 Juli 1727. — L. 2 f. n.: Sml. 2, 177; hvor alle Børnene findes.

S. 74 (II. 12) L. f. n.: Jetsmark l. Rolighed i Ingstrup Sogn.

S. 82 (II. 20) L. 16: Nr. 6 er efter hans Liigsteen, der findes paa Kirkegaarden V. for Jetsmark Kirke, f. 28 Jan. 1572 i *Jerslev* (hvorimod hans Fader først 1578 blev Sgp. i Hellevad). 1572 var Jens Jensen *Mørch*, Sgp. i Jerslev. Var denne Jens Jensen Mørch, der fra 1566 havde været Cap. hos sin Fader Jens Christensen Mørch i Jerslev, og som er af de gamle Mørchers Æt, den samme J. J. Jetsmark, der 1578 blev Sgp. i Hellevad, da kunde Grunden til Bortkastelsen af Familienavnet Mørch maaskee søges i den Omstændighed, at de adelige Mørchers Skjold var bleven brudt og deres Adelskab tabt,

fordi de havde holdt med den fordrevne Kong Chr. II. Anders Breckjær (Latipaludanus) blev 28 Feb. 1602 kaldet til Sgp. i Jetsmark i Hjørring Amt, hvor han 1621 blev Provst i Hvetbo Herred og † 22 Dec. 1624. Han g. m. sin Formand Oluf Mortensens Enke Mette Olufsd. Hun fødte ham 9 S. og 3 D., og g. efter hans Død m. Successor Niels Nielsen Aalborg. Alt dette staaer paa Liigstenen. Sml. Wiberg 2, 26. 3.

S. 83 (II. 21): Nr. 12 Hans Eriksen *Horne*, S. af Provst Erik Pedersen Horne, Sgp. i Mosbjerg og Hørnsted i Hjørring Amt, † 7 Juni 1645. Han g. m. Ellen Eriksd. af Sindal (2 S. 3 D.). Sml. Wiberg 2, 407. 5.

S. 85 (II. 28): Nr. 22 var maaskee tillige Famulus hos Biskop. See Nr. 14 bl. Hørere i Nykjøbing

S. 86 (II. 24): Nr. 25 Sml. Wiberg 3, 24. 7.

S. 89 (II. 27): Nr. 34 Sml. Wiberg 2, 33. 5.

— Nr. 35 døbt 1 Jan. 1663. Det som staaer hos Tauber 3, 9—10 gjælder om hans Søster Mette, døbt 20 Nov. 1661.

S. 91 (II. 29): Nr. 40 Sml. Lengnick, „Pontoppidan“ S. 4.

S. 92 (II. 30) L. 3: Præsteakt l. Præsterække.

S. 93 (II 31) Nr. 46: Den 21 Octb. 1694 forundte Biskop Bircherod ham en Dags Kost baade Aften og Middag ved sit Bord og lod han ham s. D. beneficii fruitionem anfang. Han tog Afsked 1 Juni 1706. (Bircherod.)

S. 94 (II. 32) L. 8: Afgik i Octb. l. res. 4 Feb. 1703 fra sin Bestilling som Hører og 6 Feb. antaget Bestill. som Amanuensis hos Biskoppen.

— Nr. 48: Eftersom en fornemme Kjøbmands-Quinde her i Byen fremførte for mig et Klagemaal over 4 L. H. Ped. Svendsen, at han, Nytaars Aften sidst afviget skal have udenfor deres Vinduer brugt megen importunité, da han med Discant-Choret vilde gjøre dem Opvartning, og de den ikke vilde antage: saa lod jeg ham fordre til mig og gav ham for sliq Ubeføielighed, med at obtrudere Folk sin Musik, en skarp Admonition. Dog fornåm jeg, at der havde med unyttig Ordvexling været Skyld paa begge Sider, hvorfor jeg ikke vilde gjøre videre Væsen deraf.“ Bircherods Dagbog S. 465—66. 7 Sept. 1708 gav Bircherod ham ved sin Kirkevisitation en skarp Repri mande, fordi han forsømte sit Embede og var til Drik hengiven. Bircherods Dagbog. Originalen i det kgl. Bibliothek.

S. 95 (II. 33) L. 7 f. n. tilf.: Erlandsen, Trondhj. G. 224.

S. 97 (II. 35) L. 3 tilf.: blev 31 Mai 1708 Degn i Vadum.

S. 102 (II. 40) (Nr. 68) L. 7 f. n.: Kjeld Nielsen dep. 1662 fra Thisted Sk. (imm. 24 April).

S. 104 (II. 42) L. 7: 12 l. 23.

— Nr. 74: begr. 10 Juli 1735, g. 14 Sept. 1728 m. Mette Pedersd. Spentrup, Enke efter Ancher Jensen, Sgp. i Torslev, f. 17 Juni 1685 i Randers, dep. 1702 fra Randers, † 1726.

S. 105 (II. 44) Nr. 76 blev 25 Aug. 1735 Degn. Johanne Knudsd. f. 1705, † b. 9 Juli 1752.

S. 107 (II. 45) Nr. 83: Hans Moder Margrethe Rosenstand, f. 16 . . ., g. 23 Marts 1700, † 1773.

S. 108 (II. 46) Nr. 86: G. 19 April 1736 m. E. M. Elling. Moderen Elsebeth Larsd. (Høeg), f. 1673, † b. 15 Nov. 1745.

S. 109 (II 47) Nr. 87: Dorothea Laurberg, f. 1713, † 1776 i Sorø (3 D. og 4 S., af hvilke Laur. Laurberg Kongslev, dep. 1755 fra Aalborg Sk., blev Prof. jur. i Sorø, sml. Nyrup L. L. 316. Gjessing II, 1, 344 Tab. 1. III, 408 Tab. 3.

S. 110 (II. 48) Nr. 90: Palle Jac. Fogh, f. 1669, g. 21 Nov. 1699. † b. 11 Nov. 1721. — Joh. Mar. Thorning, f. 16 Aug. 1717, † 1795, g. 2) m. Peder Altdevelt, Mønsterskriver ved det asiat. Comp. (Jydske Efterr.)

S. 111 (II. 49) Nr. 92: Niels *Laurids* (ikke Lauridsen) Udsen var født 1710 i Aarhus, hvor hans Fader Jacob Udsen var Landmand. Hans Moder var Karen Fogh, en Datter af Raadmanden Niels Lauritsen Fogh ægtede efter sin første Mands Død, Claus Friis Hornemann, Kjøbmand s. St. (Følgelig udgaaer de 4 Linier, der stode herunder.) Det er følgeligt ham der 1736 blev Hører i Ribe, og Citatet Wiberg 1, 468. 9 udgaaer. † 14 April (ikke 14 Septb.)

S. 147 (II. 86) Nr. 161. G. 2) 28 Aug. 1870 m. Ovine Sommer, f. Schmidt, Enke efter Pastor Fred. Magn. Sommer i Thorstrup og Horne (der dep. 1838 fra Roesk. Skole).

Efterretninger

om

Aalborg Kathedralskole

i Skoleaaret 1870—71

af

Dr. Joh. Forchhammer,
Skolens Rektor.

I.

Skolen i Almindelighed.

Under 1ste April 1871 er udgaaet følgende

LOV

om Undervisningen i de lærde Skoler i Danmark.

§ 1. I den lærde Skole skal Undervisningen, der forbereder til Universitetet, fra et vist Trin i Skolen deles i to Afdelinger, den ene overveiende sproglig-historisk, den anden overveiende matematisk-naturvidenskabelig.

§ 2. Skolen inddeles i sex etaarige Klasser, saa at et fuldstændigt Skolekursus er beregnet paa 6 Aar. Den nuværende 7de Klasse omdannes til to etaarige Klasser. Skolernes nuværende nederste Klasse inddrages ved Udgangen af Skoleaaret 1871—72, den næstnederste ved Udgangen af Skoleaaret 1872—73.

I Skoler, hvor Elevantallet i de to øverste Klasser tilsammen ikke overstiger 20, kan Ministeren bemyndige Rektor til midlertidig at samle dem i een Klasse.

§ 3. Undervisningen beregnes paa, at et fuldstændigt Skolekursus gjennemgaas i en Alder fra det fyldte 12te Aar til det fyldte 18de Aar. Optagelsen i Skolens nederste Klasse kan dog ske med det fyldte 11te Aar. Ingen kan optages i en høiere Alder, end at det fuld-

stændige Skolekursus kan være tilbagelagt med det fyldte 20de Aar. Undtagelse fra disse Regler kan Skolens Rektor bevilge.

§ 4. Undervisningsfagene ere: Modersmaalet, derunder indbefattet Oldnordisk (og Svensk), Tydsk, Fransk, Engelsk, Latin, Græsk, Religion, Historie, Geografi, Arithmetik, Geometri, Regning, Naturhistorie, Naturlære, Tegning med geometrisk Tegning og Skrivning samt desuden Sang og Gymnastik.

Den ugentlige Skoletid til samtlige Fag og Øvelser, Sang og Gymnastik alene undtagne, maa ikke udgjøre mere end 30 Timer.

§ 5. I Skolens fire nederste Klasser er Undervisningen overveiende fælles for samtlige Disciple i hver Klasse. For de Elever, der bestemme sig for den mathematisk-naturvidenskabelige Retning, bortfalder Græsk, og for de Elever, der bestemme sig for den sproglig-historiske Retning, bortfalder geometrisk Tegning og Naturlære. Efter Undervisningsministerens Bestemmelse kan et af de levende Sprog gjøres til et valgfrit Fag.

Den ved Udgangen af 4de Klasse afholdte Aars- eller Hovedexamen giver, naar den er bestaaet med et vist Pointsantal, som nærmere bliver at fastsætte af Ministeren for Kirke og Undervisningsvæsenet, samme Adgang til høiere Undervisningsanstalter og Fagexamina som Afgangsexamen af høiere Grad for Realdisciple og den almindelige Forberedelsesexamen ved Universitetet af samme Grad.

§ 6. I Skolens to øverste Klasser deles Undervisningen i et sproglig-historisk og et mathematisk-naturvidenskabeligt Kursus, saaledes at Latin, Græsk og Naturlære blive særskilte Fag i det førstnævnte, de matematiske Discipliner med geometrisk Tegning og Naturlære samt, hvor Omstændighederne tilstede det, et Afsnit af Naturhistorien særskilte Fag i det sidstnævnte Kursus, hvorimod Undervisningen vedbliver at være

fælles i Modersmaalet, derunder Oldnordisk (og Svensk), Fransk og Historie.

I de to øverste Klasser kan der frit vælges mellem Engelsk og Tydsk. Undervisningen er fælles for de Disciple, der vælge samme Fag.

Afgangsexamen for begge Afdelinger af øverste Klasse afholdes ved selve Skolen. Den er dels skriftlig, dels mundtlig.

De skriftlige Opgaver ere:

for alle Examinander: to Opgaver i Dansk, og særlig: for dem, der underkaste sig sproglig-historisk Examen: en Oversættelse fra Latin til Dansk og en Oversættelse fra Dansk til Fransk, og for dem, der underkaste sig matematisk-naturvidenskabelig Examen: mindst to matematiske Opgaver.

Fordringerne ved den mundtlige Prøve bestemmes ved kongelig Anordning.

§ 7. Enhver, der har bestaaet Afgangsexamen, har Ret til at indskrives som akademisk Borger ved Universitetet.

De, som have taget den sproglig-historiske Afgangsexamen, have, efter at have bestaaet den almindelige philosophiske Prøve ved Universitetet, Adgang til at indstille sig til de forskjellige Fakultetsexamina ved samme.

De, som have bestaaet den matematisk-naturvidenskabelige Afgangsexamen, have Adgang til umiddelbart at indtræde som Examinander ved den polytekniske Lærestanstalt samt til ved Universitetet, efter at have underkastet sig den philosophiske Prøve, at indstille sig til de under det matematisk-naturvidenskabelige samt under det philosophiske Fakultet hørende Prøver, til statsvidenskabelig Examen og lægevidenskabelig Embedsexamen. For at kunne indstille sig til den theologiske eller den fuldstændige juridiske Embedsexamen ville de have at underkaste sig en Tillægsexamen ved Universi-

tetet, henholdsvis i Latin og Græsk og i Latin, om hvilke Prøver de nærmere Bestemmelser ville være at give ved kongelig Anordning.

§ 8. Ved Metropolitanskolen, Sorø lærde Skole, Odense og Aarhus Kathedralskoler bliver den fornævnte Deling af Undervisningen at iværksætte, efterat nærværende Lov er traadt i Kraft, saaledes at der ved disse Skoler snarest mulig indrettes et fuldstændigt dobbelt Skolekursus med dertil hørende Afgangsexamina. I de øvrige Skoler derimod vil Undervisningen i de to øver-Klasser indtil videre, saalænge Betingelserne med Hensyn til Discipeltal og økonomiske Forhold ikke ere tilstede for der at have et Dobbeltkursus, være at indskrænke til den ene Retning, i hvilken Henseende Kirke- og Undervisningsministeriet bemyndiges til efter Forholdene ved de enkelte Skoler at tage den nærmere Bestemmelse.

§ 9. Bestyrerne af de private Skoler, der igjennem et tilstrækkeligt Antal Klasser gennemføre Undervisningen i samme Omfang og til samme Grændse som de offentlige lærde Skoler og i det Ringeste for de tre sidste Skoleaars Vedkommende i det Hele slutte sig til den for de offentlige lærde Skoler gjældende Undervisningsplan, kunne, efter samme Regler som hidtil, enten for deres hele Bestyrelsestid eller paa et vist Aaremaal af Kirke- og Undervisningsministeriet erholde Tilladelse til under den Kontrol, som af bemeldte Ministerium bestemmes, at afholde samme Afgangsexamen som de offentlige lærde Skoler enten saavel i den sproglig-historiske som i den mathematisk-naturvidenskabelige Retning eller, naar de ønske det, alene i den ene Retning.

§ 10. Den ved kongelig Resolution af 6te Mai 1850, bekjendtgjort under 13de samme Maaned, anordnede Afgangsexamen ved Universitetet bortfalder samtidig med, at Afgangsexamen afholdes første Gang ved Skolerne i Overensstemmelse med nærværende Lov. De, som efter

den Tid ønske at indskrives ved Universitetet, efter at være forberedte ved Privatundervisning, have at underkaste sig Afgangsexamen for Studerende enten ved en offentlig lærd Skole eller ved en Privatskole, der har Tilladelse til at afholde Afgangsexamen. Forinden maa de dog have bestaaet en Prøve i de Fag, som for den Retning, hvori de agte at tage Afgangsexamen, afsluttes i Skolen inden Oprykningen i den næstøverste Klasse. De kunne selv vælge, ved hvilken Skole de ønske at tage Examen; dog vil den enkelte Skoles Forpligtelse til at modtage Privatister være at indskrænke til et bestemt Antal. De nærmere Regler herom gives af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Denne Lov gjælder vel kun de *lærde* Skoler, men det er klart, at hvor, som her, en Realskole er forbunden med den lærde Skole, maa mange Bestemmelser ogsaa faa Indvirkning paa Realskolen, for blot at nævne et Exempel, Bestemmelsen i §4, at den ugentlige Skoletid til samtlige Fag og Øvelser, Sang og Gymnastik alene undtagne, ikke maa udgjøre mere end 30 Timer. Ligesom derfor en kongelig Anordning paa mange Punkter maa udfylde Loven om Undervisningen i de lærde Skoler, maa den ogsaa nærmere fastsætte Undervisningen i Realskolen, hvor den modificeres ved denne nye Lov.

Som det vil ses af § 2, vil Skolens nuværende nederste (første) Klasse inddrages ved Udgangen af Skoleaaret 1871--72, den næstnederste (nuværende anden) ved Udgangen af Skoleaaret 1872—73. Denne Bestemmelse, der berører Skolen dens to talrigst besøgte Klasser og tager Grundvolden bort fra hele den følgende Undervisning, vil vistnok vække Bekymring hos mangen Skolemand, navnlig i Provindsbyerne, ligesom allerede mange Forældre have beklaget sig over den. For at raade Bod paa det Savn, der derved vil opstaa, have

to af Skolens Lærere under Forventning af Ministeriets Samtykke besluttet at oprette en Forberedelsesskole til Kathedralskolen — saavel dens studerende som reale Side —, der vil blive indrettet og drevet under stadig Samvirken med Skolens Rektor.

En vigtig og upaatvivlelig saare heldig Bestemmelse er det (§ 5. 2), at den ved Udgangen af 4de (nuværende 6te) Klasse afholdte Aarsprøve, naar den er bestaaet med et vist Pointsantal, giver samme Rettigheder som Realafgangsprøven af høiere Grad. Forældre, der ere i Tvivl, om deres Børn skulle gaa den studerende Vei eller ikke, kunne nu ganske roligt lade disse deltage i Latinundervisningen uden at befrygte, at der efter kortere eller længere Tid maa finde en Overgang til Realklasserne Sted, der altid var forbunden med Uleilighed og Bekostning, idet et nyt Sprog, Engelsk, maatte læres forinden Overgangen fandt Sted. Efter § 5. 1 ville saadanne Disciple, der ikke ønske at studere men afslutte Undervisningen ved Udgangen af 4de (nuværende 6te) Klasse, muligvis kunne vælge Undervisningen i Naturlære og geometrisk Tegning i Stedet for Græsk. Dog herom vil vel Anordningen fastsætte det nærmere.

Ifølge § 8 hører Aalborg Kathedralskole ikke til de Skoler, hvori den dobbelte Retning — den sproglig-historiske og den mathematisk-naturvidenskabelige — fra først af vil blive gennemført. Under Forudsætning af, at vi her faa et sproglig-historisk Kursus, som jeg maa anse for det ønskeligste, men som forøvrigt beror paa Ministeriets Afgjørelse, vil jeg kun udhæve, at efter § 7 den sproglig-historiske Afgangsprøve giver Adgang til *samtlig*e Fakultets-examina, altsaa ogsaa f. Ex. til den lægevidenskabelige Embedsprøve. Ingen, der ønsker at blive Læge, behøver derfor at søge til en anden Skole, naar han gaar i en Skole, der udelukkende har den sproglig-historiske Retning. Kun den, der vil indtræde som Examinand

ved den polytechniske Læreanstalt eller særligt vil ud-danne sig som Mathematiker eller Physiker, vil have umiddelbar Fordel af at træde ind i et matematisk-naturvidenskabeligt Kursus.

I dette Skoleaar har

Rektor Dr. phil. <i>Forchhammer</i> læst Latin i 7de Kl. Græsk i 5te, Historie i 5te Realkl. A.	17	Timer.
Overlærer <i>Schmith</i> : Historie i alle Klasser undt. 5te Realkl. A, Hebraisk i 7de Klasse B	27	—
Overlærer <i>Dahlenborg</i> : Latin i 3die og 2den, Græsk i 7de, Fransk i 7de og 5te Realkl. B	24	—
Adjunkt <i>Juel</i> : Naturhistorie i alle Klasser, Geographi i alle Klasser, undt. 1ste	24	—
Adjunkt <i>Ovesen</i> : Mathematik i 7de A, 5te, 4de og 4de Realkl., 3die og 3die Realkl., Regning i 3die Realkl. og 2den	24	—
Adjunkt <i>Münster</i> : Fransk overalt undtagen i 7de og 5te Realkl. B, Geografi i 1ste Kl.	25	—
Adjunkt <i>Malmstrøm</i> : Religion i 7de, 3die og 2den Kl., Mathem. i 7de B, 6te, 5te Realkl. B, Regning i 4de Realkl. og 1ste	25	—
Adjunkt <i>Wulff</i> : Latin og Græsk i 4de, Dansk i 7de, Dansk og Tysk i 2den Klasse	24	—
Adjunkt <i>Winde</i> : Naturlære i 7de Kl. A og B og i 5te Realkl. A og B, Mathematik i 5te Realkl. A, Regning i 5te Realkl. A og B samt geom. Tegning i 5te og 4de Realkl.	23	—
Adjunkt <i>Henningsen</i> : Dansk i 6te, 5te og 5te Realkl., 4de og 3die, Latin i 5te og Græsk i 6te Kl.	27	—
Adjunkt <i>Ankjær</i> : Latin i 6te, Tysk i 6te, 5te Realkl. A, 4de, 3die og 1ste Kl., Engelsk i 7de Kl.	28	—
Adjunkt <i>Herskind</i> : Tysk i 5te og 5te Realkl. B, Engelsk i alle Realklasser	27	—

Pastor *Dam*: Religion i 6te, 5te og 4de Kl.,
 Dansk i 1ste Kl. og Hebraisk i 7de Kl. A. 15 Timer.
 Timelærer *Fiskbæk*: Skrivning og Tegning i
 alle Klasser 19 —
 Timelærer, Pianist *Nathan*: Sang med alle
 Klasser 5 —
 Timelærer, afg. Pr. Lieutn., Adj. *Malmstrøm*
 med Stabssergent *Silkeborg* og Sergent *Vox-*
lev (siden Nytaar Oversergent *Nielsen*) som
 Assistent, Gymnastik og Svømning med
 alle Klasser, Skydning med 7de Klasse . . . 10 —
 Det hvert Fag tillagte Antal Timer ses af efterføl-
 gende Tabel, hvor A og B betegner en toaarig Klasses
 Afdelinger og R de særskilte Realklasser.

	VII		VI	VR		V	IV		III		II		I	Sum.
	A	B		A	B		St.	R	St.	R	St.	R		
Dansk	2		2	3	2	2	2	2	3		4	5		25
Tysk	"		2	3	2	4	2	2	2	1	4	1	5	28
Fransk	"	1	3	3	3	3	2	3	4	5	"	"	"	28
Engelsk	1	2	"	4	"	4		5	"	3	"	5	"	24
Latin	1	8	1	8	"	8	8	8	"	6	"	"	"	48
Græsk	1	4	1	5	"	5	5	"	"	"	"	"	"	20
Religion	1	4	1	2	"	2	"	2	"	2	"	2	2	14
Historie	1	3		2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	26
Geografi	"	"		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	14
Naturhistorie	"	"		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	12
Naturlære	4		3	"	4	"	3	"	"	"	"	"	"	14
Arithmetik	2		2	"	2	"	2	"	2	4	"	"	"	18
Regning	"	"	"	"	2	"	2	2	"	2	3	4	4	13
Geometri	2		2	3	2	3	2	3	"	"	"	"	"	19
Geom. Tegn. . . .	"	"	"	1	"	1		1	"	"	"	"	"	2
Tegning	"	"	"	2	"	2		2	"	1	1	2	2	10
Skrivning	"	"	"	"	"	"	1	"	2	2	2	4	4	9
Sang	2		2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	5
Gymnastik	2		2	2	2	2	2	2	2	2	4	4	4	10
Hebraisk	2		3	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	5
I alt	37	38	36	37	36	36	36	37	36	36	35	35	344	

II.

Disciplene. Afgangsprøven.

Af de 137 Disciple, som Skolen talte ved Udgivelsen af forrige Aars Indbydelsesskrift, udmeldtes før og

efter Hovedexamen i Juli f. A. 9, nemlig *A. B. Cantor* af 7de Klasse, *E. Lund* af 5te Realkl., *S. W. Hvorup*, *A. M. Schack*, *J. Zehngraf* og *C. C. Bang* af 4de Realkl., *O. Hartvigsen*, *H. E. Dahl* og *H. F. Erhardi* af 3die Realkl. Efter fuldendt Afgangsprøve afgik 8 Studenter og 10 Realister, hvis Navne senere ville blive anførte. Ved det nye Skoleaars Begyndelse fandtes der saaledes 110 ældre Disciple, og der optoges til samme Tid 25 nye, saa at Antallet af Skolens Disciple August 1869 var 135.

I Aarets Løb ere udgaaede følgende 8 Disciple: *N. C. B. Trojel* af 6te Kl., *G. W. Rennison* og *L. E. Bjørnsen* af 4de Realkl., *J. Christensen* og *J. C. Bredstrup* af 3die Realkl. samt *F. C. V. Staggemeyer* og *A. J. Federspiel* af 1ste Klasse. Derimod er der i Aarets Løb optaget 5 Disciple, saa at det samlede Discipeltal nu udgjør 132.

I den herefter følgende Navneliste anføres Disciple — med Undtagelse af 7de Klasses Disciple, der opføres efter Udfaldet af Halvaarsprøven — i den Orden, som tilkommer dem efter Middeltallet af de Numere, de i de forløbne Maaneder af Skoleaaret have opnaaet. De med * betegnede Disciple ere optagne ved Begyndelsen, eller hvor det særligt bemærkes, i Løbet af dette Skoleaar. Deres Fornavne ere (forsaavidt de ikke tidligere have været Disciple) fuldstændigt angivne, ligesom deres Faders Stilling.

7de Klasse.

A. J. L. Heiberg. — *S. V. Svendsen.* — *L. D. Nielssen.* — *A. S. Levinsen.* — *N. C. A. Pedersen.* — *S. C. Lystrup.* — *I. Hartvigson.* — *V. H. C. J. Heckscher.* — *J. T. Knuhtsen.* — *C. J. Schmidt.* — *H. F. A. B. Dahl.* — *B. I. J. G. Schmith.* — *A. I. A. Ovesen.* — *J. G. Hansen.* — *V. E. Brummer.* — *V. K. Vogler.* — **A. C. Meyer.* — Ialt 17 Disciple (11 + 6).

6te Klasse.

T. S. Kampmann. — *F. T. M. Mortensen.* — *E. A. Jacobsen.* — *C. P. F. Dilling.* — *I. M. B. Ellermann.* — *P. R. Vøldike.* — Ialt 6 Disciple.

5te Realklasse A.

**C. J. Lund.* — **H. O. Ch. S. Hecksher.* — *T. B. Ankjær.* — *V. Dresing.* — *B. A. Bødtker.* — *H. V. Luytkis.* — Ialt 6 Disciple.

5te Klasse.

C. C. Jessen. — *A. H. V. Ellermann.* — **Jens Petersen* (afg. Boghandler P. i Hjørring). — *A. C. J. L. Grønbech.* — *C. J. J. Aarberg.* — *A. J. Paulsen.* — *H. N. M. Glahn.* — *Louis Horneman* (praktis. Læge H. i Hjørring.) — Ialt 8 Disciple.

5te Realklasse B.

H. C. R. Knuhtsen. — *L. O. C. Mørch.* — *J. Gleerup.* — *B. Jensen.* — *N. C. M. Bollerup.* — *N. C. Bentzen.* — *C. O. Bock.* — *E. H. C. Bierberg.* — *S. B. Møller.* — *L. J. Gottschalk.* — *S. K. W. Bindesbøll.* — *K. Glahn.* — *H. M. W. V. L. Stockfleth.* — *F. L. Cetti.* — *C. J. V. de Meza.* — *J. P. H. Lund.* — *V. E. E. Bruun.* — Ialt 17 Disciple.

4de Klasse.

J. S. Schjørring. — *K. H. Wøldike.* — *J. P. V. Boss.* — *C. V. de Meza.* — Ialt 4 Disciple.

4de Realklasse.

J. P. M. Westerboe. — **S. W. Hvorup.* — *C. F. E. Brix.* — *M. J. S. Schjørring.* — *H. P. H. Hansen.* — *J. Galster.* — *J. G. V. Galster.* — *E. F. Wulff.* — *T. E. Bang.* — *C. V. Thalbitzer.* — *J. O. A. Volquarts.*

— *A. M. M. Christensen.* — *H. B. Stricker.* — *J. Lindholm.* — Ialt 14 Disciple.

3die Klasse.

J. M. Krarup. — *C. C. G. Olsen.* — **Christian Johannes Kampmann* (Provst K. i Hjørring). — *P. A. Wetche.* — *I. Ammitzbøll.* — *H. Faye.* — *V. A. Thatbitzer.* — *M. Hennus.* — Ialt 8 Disciple.

3die Realklasse.

**Albert Linde* (Forpagter L. til Ernstpriis). — *O. C. J. Paulsen.* — *A. E. Als.* — *E. E. Bock.* — *V. W. H. S. Mockwitz.* — *F. G. D. Juel.* — *F. V. M. Rodskjær.* — *H. A. Ross.* — *L. D. Klitgaard.* — *L. V. Staun.* — *J. B. Birk.* — *N. F. Steenstrup.* — Ialt 12 Disciple.

2den Klasse.

N. C. Møller. — *J. H. Malmstrøm.* — *L. D. Vellejus.* — *A. S. Rasch.* — *N. B. Wung.* — **Anders Sandø Louis Ditlev Petersen* (Pastor P. i Skjörping, optaget 1ste Febr. 1871). — *J. C. Schack.* — *M. Hartvigson.* — *C. S. Grønnerup.* — *H. A. J. Bach.* — *C. C. Schjörping.* — **Barthold Spreckelsen* (Pastor S. i Hellevad). — *J. C. Bruun.* — *A. N. Kabell.* — *A. L. Bruun.* — **Nicolai Hansen* (Brænderibestyrelser H.). — *V. Ingerslev.* — *Th. Bruun.* — *S. L. Rennison.* — Ialt 19 Disciple, hvoraf Nr. 1, 3, 5, 6, 9, 11 og 18 læse Latin, Resten Engelsk.

1ste Klasse.

J. L. H. Grønbeck. — **Peter Nansen* (Pastor N.). — **Hans Frederik Karl Dencher* (Møllebygger D.). — **Theodor Mathias Øhlenschläger* (Bagermester Ø. junior.). — **Ludvig Dahlenborg* (Overlærer D.). — **Niels Christian Kjær* (Tobaksfabrikant K.). — *H. H. Lassen.* — **Albert Christian Myhre* (atg. Oberst M.). — **Asmund*

Alexander Reumert Herskind (Adjunkt H.). — **Alfred Aloysius Larsen* (afd. Skrædermester L.). — **Valdemar Bruun* (Kaptein B.). — **Bjarne Steingrim Johnsen* (Justitsraad, Byfoged J.). — **Johannes Georg Forchhammer* (Rektor F.). — **Alfred Dressing* (Proprietair, Landsthingsmand D.). — **Jens Christian Hannibal Strøyerberg* (Apotheker, Byraad St.). — **Emil Frederik Heinrich Tønnies* (Photograf T.). — *J. Ross.* — *E. F. Holm.* — **Jon Hjaltelin Krarup* (Bogholder K.). — **Jens David Frederik Salicath* (Proprietair S. til Lundergaard). — **Justus Julius de Meza* (Organist d. M.). — Ialt 21 Disciple.

Af disse Disciple agte de 11 i 7de Klasse A samt de nederste 4 af 5te Realkl. A at underkaste sig Afgangsprøven for saa fremt de bestaa at dimitteres fra Skolen.

Til de i Juni—Juli 1870 afholdte Afgangsprøver indstillede sig følgende Disciple, der bestode med det nedenfor angivne Udfald:

1. Til Afgangsprøven: Erhard Christian *Assens*, Søn af Provst A. i Jerne (Ribe Stift), f. i Aalborg 15de Mai 1851, optaget i 4de Klasse d. 23de Aug. 1864.

Odin Tidemand *Christensen*, Søn af afdøde Pastor C. i Hals, f. i Ho 4de Decb. 1851, optaget i 1ste Klasse d. 23de Aug. 1862.

Henrik Seerup *Colding*, Søn af Kjøbmand C. i Aalborg, f. sammesteds d. 9de Jan. 1853, optaget i 1ste Klasse d. 23de Aug. 1862.

Jens Schibbye *Herskind*, Søn af Grosserer H. i Aalborg, f. sammesteds d. 9de Juni 1852, optaget i 1ste d. 23de Aug. 1861.

Johan Christian *Hinding*, Søn af Kjøbmand, Agent H. i Nykjøbing paa Mors, f. sammesteds d. 2den Febr. 1852, optaget i 2den Klasse d. 23de Aug. 1863.

Karakterer ved Afgangsexamen.

	Dansk Stil 1.	Dansk Stil 2.	Latin (skriftlig).	Latin (mundlig).	Græsk.	Historie.	Aritmetik.	Geometri.	Naturlære.	Hoved- karakter.	Points.	Hebraisk.
Aasens...	$mg \div \frac{1}{3}$	mg	$mg \div \frac{1}{6}$	$g + \frac{1}{3}$	g	$mg \div \frac{1}{3}$	$mg + \frac{1}{2}$	$g \div \frac{1}{3}$	$tg \div \frac{1}{3}$	2den Ch.	55	g
Christensen	$mg \div \frac{1}{3}$	$mg \div \frac{1}{3}$	mg	$mg \div \frac{1}{3}$	$mg \div \frac{1}{3}$	$g + \frac{1}{2}$	$mg \div \frac{1}{6}$	$mg + \frac{1}{3}$	$mg + \frac{1}{3}$	1ste Ch.	69	
Colding..	$g + \frac{1}{3}$	g	$mg \div \frac{1}{3}$	mg	$mg \div \frac{1}{3}$	$g + \frac{1}{3}$	$mg \div \frac{1}{6}$	$mg \div \frac{1}{3}$	$mg + \frac{1}{3}$	1ste Ch.	66	
Herskind..	$g + \frac{1}{3}$	$tg + \frac{1}{3}$	$g \div \frac{1}{6}$	$g + \frac{1}{6}$	$g + \frac{1}{2}$	$g \div \frac{1}{3}$	$mg + \frac{1}{2}$	$mg \div \frac{1}{3}$	$tg \div \frac{1}{3}$	2den Ch.	47	
Hinding..	$mg \div \frac{1}{3}$	g	$g + \frac{1}{6}$	g	$g + \frac{1}{3}$	$mg \div \frac{1}{6}$	$g \div \frac{1}{3}$	$tg \div \frac{1}{6}$	$g \div \frac{1}{3}$	2den Ch.	50	
Jensen...	mg	$g + \frac{1}{3}$	$g + \frac{1}{2}$	$mg \div \frac{1}{6}$	mg	$ug \div \frac{1}{3}$	$g + \frac{1}{6}$	$g \div \frac{1}{3}$	$g \div \frac{1}{3}$	2den Ch.	63	
Krarup...	$mg \div \frac{1}{3}$	$g + \frac{1}{3}$	$mg \div \frac{1}{6}$	mg	$mg \div \frac{1}{3}$	ug	tg	$mdl + \frac{1}{3}$	tg	2den Ch.	48	mg
Stade...	$mg \div \frac{1}{3}$	$g + \frac{1}{3}$	$g + \frac{1}{2}$	ug	$g + \frac{1}{3}$	$ug \div \frac{1}{3}$	$ug \div \frac{1}{3}$	$mg + \frac{1}{2}$	mg	1ste Ch.	72	

Niels Borup *Jensen*, Søn af Gartner J. i Aalborg, f. sammesteds d. 22de Juli 1851, optaget i 1ste Klasse d. 23de Aug. 1861.

Frederik Christian *Krarup*, Søn af Pastor K. i Vraa og Emb, f. i Løgumkloster d. 31te Marts 1852, optaget i 1ste Klasse d. 13de Jan. 1863.

og Alexander Gustav Adolf *Stade*, Søn af Stentrykker S., f. i Aalborg d. 5te Decb. 1852, optaget i 1ste Klasse d. 29de Aug. 1862.

2. Ved Oprykningsprøven fra 6te Klasse oprykkede de 5 øverste af Klassens 7 Disciple.

3. Til Realafgangsprøven (af høiere Grad) indstillede sig med Skolens Samtykke følgende 10 Disciple af 5te Realklasse:

Vilhelm Ludvig *Jespersen*, Søn af Pastor J. i Hundslund, f. d. 19de April 1854 i Vandborg Præstegaard, tog 1869 Realafgangsprøven af lavere Grad i Horsens lærde og Realskole og optoges derpaa d. 23de Aug. 1869 i Aalborg Kathedralskoles 5 Realklasse A.

Karl Frederik Nicolai *Brummer*, Søn af Pastor B. i Oddense i Salling, f. paa Askø d. 9de Mai 1853, optaget d. 23de Aug. 1866 i 3die Realklasse.

Jens *Grønning*, Søn af Kjøbmand G. i Aalborg, f. sammesteds d. 21de Jan. 1854, optaget d. 23de Aug. 1864 i 1ste Klasse.

Harald Christian Frederik *Kaastrup*, Søn af Kjøbmand K. i Aalborg, f. sammesteds d. 10de Marts 1855, optaget d. 23de Aug. 1865 i 2den Klasse.

Christian Skibsted *Høyer*, Søn af afd. Proprietær H. paa Jægerum, f. sammesteds d. 28de Febr. 1855, optaget d. 4de April 1866 i 3die Realklasse.

Lauritz Fog *Høyer*, sidstnævntes Broder, f. paa Jægerum d. 1ste Jan. 1854, optaget d. 23de Aug. 1863 i 1ste Klasse.

Valdemar *Brummer*, Søn af Ingeniørkaptain B., f.

i Aarhus d. 4de Sept. 1853, optaget d. 24de April 1869 i 5te Realklasse.

Andreas Vilhelm *Colding*, Søn af Kjøbmand C. i Aalborg, f. sammesteds d. 25de Oktb. 1854, optaget d. 23de Aug. 1864 i 1ste Klasse.

Jens Peter *Jensen*, Søn af Proprietair J. paa Enggaard, f. d. 20de Aug. 1854 paa Nyborg, Hammer Sogn (Vendsyssel), optaget d. 23de Aug. 1865 i 1ste Klasse

og Mathias *Wedsted*, Søn af Bogholder W. i Aalborg, f. sammesteds d. 21de Februar 1854, optaget d. 23de Aug. 1863 i 1ste Klasse.

Karakterer ved Realafgangsexamen.

	Dansk	Tysk	Fransk	Engelsk	Historie	Geografi	Arithmetik	Geometri	Naturlære	Naturhistorie	Tegning og Skrivning	Points
Jespersen	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	ug	mg	mg	78
N. Brummer . .	g	g	mg	g	mg	mg	mg	mg	ug	g	ug	71
Grønning	g	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg	ug	mg	mg	76
Kaastrup	tg	g	mg	g	mg	g	mg	g	mg	mg	ug	64
Ch. Høyer	g	g	mg	g	ug	ug	mg	mg	g	ug	mg	72
L. Høyer	g	g	mg	g	g	g	mg	g	g	g	mg	61
V. Brummer . .	g	g	mg	g	g	g	tg	g	g	g	mg	55
Colding	g	g	mg	mg	g	tg	mg	g	mg	g	mg	61
Jensen	tg	g	g	g	g	g	mg	g	g	g	mg	55
Wedsted	g	g	g	g	g	g	g	g	mg	g	mg	59

I Bedømmelsen deltog foruden Skolens Lærere 1) ved Afgangsexamen, hvor Conferentsraad *Madvig* mødte som Examenskommissær, Confr. *Madvig* i latinsk Stil og Version, i Græsk og Historie, Biskop *Kierkegaard* i Latin, Kaptein *Asmussen* i Arithmetik, Geometri og Naturlære, Pastor *Haar* i Udarbejdelserne i Modersmaalet og Pastor *Rudbeck* i Hebraisk. — 2) Ved Realafgangs-

prøven, hvor Professor *Mundt* mødte som Examenskommissær, Prof. *Mundt* i Mathematik, Regning og Naturlære, Pastor *Haar* i Udarbejdelserne i Modersmaalet samt Geografi, Pastor *Schou* i Historie, Etatsraad *Toxwerdt* i Fransk, Pastor *Rudbeck* i Tysk, Lærer *Olsen* i Engelsk samt Skrivning og Tegning. — 3) Ved Oprykningsprøven i Religion Pastor *Nansen*, i Geographi og Tysk Pastor *Haar*, i Fransk Etatsraad *Toxwerdt*, og i Naturhistorie Cand. mag. *Schmidt*.

III.

Skolens Beneficier.

- A. *De Beneficier, hvortil Ministieriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet udnævner* efter Rektors Indstilling, have i Skoleaaret 1870—71 været tillagte følgende Disciple:
- I. Fri Undervisning og
 1. høieste Stipendium (50 Rd.): L. D. Nielssen.
 2. mellemste Stipendium (35 Rd.): J. G. Hansen.
 3. laveste Stipendium (20 Rd.): K. J. Schmidt, C. P. F. Dilling, C. C. Jensen, C. J. Aarberg, A. H. V. Ellermann og A. C. J. L. Grønbech.
 - II. Fri Undervisning: J. Th. Knuhtsen, V. E. Brummer, P. R. Vøldike, T. B. Ankjær, H. V. Luytkis, H. C. R. Knuhtsen, S. C. V. Bindsbøll, C. A. Bock, E. F. Wulff, H. Faye, E. E. Bock, A. E. Als og F. G. D. Juel.
 - III. Extraordinære Gratister: I. J. G. Schmidt (mellemste Stip.), A. A. J. Ovesen (mellemste Stip.), J. H. Malmstrøm, L. Dahlenborg, A. A. R. Herkind og J. G. Forchhammer.

- IV. Undervisning mod nedsat Betaling: E. H. C. Bierberg.
- V. Stipendium, uden fri Undervisning:
1. høieste Stipendium (50 Rd.): S. C. Lystrup, N. C. A. Pedersen, V. H. C. J. Hecksher, F. Th. M. Mortensen og J. S. Schjørring.
 2. mellemste Stipendium (35 Rd.): V. K. Vogler, J. M. C. B. Ellermann og V. A. Thalbitzer.
- B. *Emanuel Taubers Jubellegat* (20 Rd.), hvortil Rektor udnævner, nyde L. D. Nielssen og I. J. G. Schmith.
- C. Det *Thuresonske Legat* for uformuende Forældres Sønner, fødte i Aalborg, (ca. 12 Rd.), hvortil Rektor udnævner i Forening med Byens Magistrat, har været tillagt Studenterne N. B. Jensen, A. G. A. Stade og Disciplene S. C. Lystrup, A. H. V. Ellermann, C. J. J. Aarberg og J. S. Schjørring.
- D. Det *Moltkeske Legat* for Embedsmænds Børn, som gaa i Skole (40 Rd.), hvortil H. H. Kammerherre Grev Moltke til Bregentved udnævner, er tillagt J. Th. Knuhtsen og I. J. G. Schmith.
- E. De *Kyndeske Præmier* for de to bedste latinske Stile i hver af de 3 øverste Klasser (4 Rd. til hver) tilkjendtes efter Hovedexamen i Juli 1870 J. L. Heiberg og A. S. Levinsen af 7de Klasse, J. G. Hansen og I. J. G. Schmith af 6te Klasse og Dilling og Mortensen af 5te Kl.
- F. Af Flidsbelønninger for Dimittender tillagdes den Thestrupsks (omtrent 3 Rd.) Stade og den Reitzerske (omtrent 5 Rd.) Christensen.
- G. Af *Nis Nissens Legat* blev i et Lærermøde d. 16de December 1870 Portioner tillagte følgende Disciple:
1. Af de $\frac{4}{5}$, ialt 433 Rd. $11\frac{1}{5}$ Sk., der ere bestemte for uformuende Disciple, som vise god Opførsel:
 - a. To Portioner paa 50 Rd. hver: L. D. Nielssen og N. Pedersen.
 - b. Otte Portioner paa 30 Rd. hver: S. Lystrup

J. Hansen, G. Schmith, Ovesen, Dilling, Mortensen, Aarberg og A. Ellermann.

c. Fire Portioner paa 20 Rd. hver: V. E. Brummer, Th. Knudtsen, C. C. Jessen og A. Grønbech.

d. En Portion paa 13 Rd. $11\frac{1}{5}$ Sk. C. J. Schmidt.

2. Af den $\frac{1}{5}$, ialt 108 Rd. $26\frac{4}{5}$ Sk., der skal tildeles Disciple, som uden egentlig at behøve Understøttelse udmærke sig ved Flid og Sædelighed:

a. Tre Portioner paa 18 hver: J. L. Heiberg, V. Svendsen og A. Levinsen.

b. To Portioner paa 15 Rd. hver: I. Hartvigson og V. Hecksher.

c. To Portioner paa 12 Rd. $13\frac{2}{5}$ Sk. hver: Th. Kampmann og Jacobsen.

Et Beløb af hjemfaldne Oplagspenge stort 34 Rd. tildeltes Student Jürgens.

IV.

Uddrag af Skolens Røgnskab for Finansaaret 1870—71.

A. Skolens Regnskab.

Indtægt.

1. Kassebeholdning efter Regns- skabet for 1869—70	1,446	88 $\frac{1}{2}$	β
2. Jordebogsindtægter og Indtæg- ter af Kirker og Præstekald	5,382	—	49 $\frac{1}{2}$ -
3. Renter af Skolens og Biblio- thekets Kapitaler og af Teil- manns Legat til Bibliotheket	88	—	„ -
4. Skolekontingenter	5,506	—	24 -

5.	Indtægt af Aalborg Hospital	414	₦	8	β
6.	Forskjellige Indtægter	37	—	95	-
7.	Indtægt af Skolens Ejendom, Gaarden Nr. 274 i Jomfruane- gade, efter Afdrag af Skatter og Reparationer	111	—	89	-
8.	Tilskud fra den alm. Skolefond	8,300	—	”	-
9.	Indeholdt af Lærernes Gager til Dækning af Præmier til Livsforsikringsanstalten og af Gageforskud	807	—	59 ¹ / ₂	-

Ialt 22,095 ₦ 29¹/₂ β

Udgift.

1.	Tienderefusioner	601	₦	26	β
2.	Skatter og Afgifter af Tiender	403	—	20 ¹ / ₂	-
3.	Udgifter til Auktionen over Tiendekorn	16	—	4	-
4.	Lønninger til:				
	a. faste Lærere med Sædom- skrivningstillæg og Godtgjøl- relse for Andel i Skolepenge	14,540	—	32	-
	b. Inspektor	100	—	”	-
	c. Pedel	82	—	”	-
5.	Timeundervisning	1,619	—	84	-
6.	Tilskud til Bibliothek og Sam- linger	372	—	66	-
7.	a. 1. Vedligeholdelse af Skole- bygningen	250	—	33	-
	2. Hovedreparationer	608	—	4	-
	b. Leje af Garnisonens Svøm- meplaade	25	—	”	-
	c. Inventariets Vedligeholdelse	199	—	11	-
8.	Brændsel og Belysning	292	—	88	-
9.	Skatter og Afgifter af Skole- gaarden	121	—	37	-

10.	Regnskabsføringen	340	⊘	”	β
11.	Forskjellige løbende og tilfældige Udgifter:				
	a. Skoleopvarntning	50	—	”	-
	b. Rengjøring	132	—	12	-
	c. Porto, Protokoller og Skrive-materialier	85	—	46	-
	d. Program og Skolehøjtideligheder	181	—	84	-
	e. Andre Udgifter	15	—	36	-
12.	Undervisning i Skydevaabens Brug	120	—	18	-
13.	Lønningsforskud til Lærere og Præmier til Livsforsikringsanstalten	881	—	19	-
14.	Kassebeholdning	1,056	—	81	-
		<hr/>			
		Ialt	22,095	⊘	29 ¹ / ₂ β

B. Stipendiefonden.

Indtægt.

1.	Kassebeholdning efter Regnskabet 1869—70	176	⊘	70 ¹ / ₂	β
2.	I Sparekassen	820	—	46	-
3.	Renter af Kapitaler og af Oplagspenge	765	—	41	-
		<hr/>			
		Ialt	1,762	⊘	61 ¹ / ₂ β

Udgift.

1.	Udbetalte Stipendier, Præmier og Oplagspenge	886	⊘	83	β
2.	Det thuresonske Legat	70	—	36	-
3.	Renter til Bibliotheket	2	—	72	-

4. Regnskabsføringen	15	⊘	30	β
5. I Sparekassen	787	—	32 ¹ / ₂	-
6. Kassebeholdning	"	—	"	-
	<hr/>			
Ialt	1762	⊘	61 ¹ / ₂	β

C. Emanuel Taubers Jubelleгат

til Juni og December Terminer, 20 Rd. til hver, er som sædvanlig udbetalt i Juli 1870 og Januar 1871.

D. Proprietair Nis Nissens Legat.

Indtægt.

1. Kassebeholdning efter Regnskab bet 1869—70	"	⊘	"	β
2. I Sparekassen	878	—	75	-
3. Renter af Kapitaler og Oplagspenge	561	—	38	-
	<hr/>			
Ialt	1,440	⊘	17	β

Udgift.

1. Udbetalte Oplagspenge til Di- mittender	292	⊘	48	β
2. Udbetalt til Disciple Halvdelen af det tilstaaede	304	—	65	-
3. Regnskabsføringen	20	—	"	-
4. I Sparekassen	823	—	"	-
5. Kassebeholdning	"	—	"	-
	<hr/>			
Ialt	1,440	⊘	17	β

V.

Udsigt over hvad der er læst og lært i
Skoleaaret 1870—71.*)

Dansk.

7de Klasse (Wulff). Med Benyttelse af Thortsens Litteraturhistorie og andre Hjælpemidler er gennemgaaet Litteraturens Historie fra de ældste Tider til Holberg og særlig dvælet ved Eddaerne, Kæmpeviserne og Holberg. Til Svensk er i Regelen anvendt en Time hver anden Uge og læst dels i Hammerichs Bog dels i Runebergs Fänrik Stål, hvoraf anden Halvdel tildels er gennemgaaet. 1 Stil hver anden Uge, ialt 18.

6te Klasse (Henningsen). Efter at Øhlenschlägers „Nordens Guder“, Grundtvigs „Optrin“ og dernæst den ældre Edda i Oversættelse ere oplæste, er Dorphs Mythologi gennemgaaet. Hver Uge 1 Stil, mest af almindelig ræsonnerende Indhold; alle skrevne hjemme. Ialt 36.

5te Realklasse A. (Henningsen). Oplæst af forskellige nyere Forfattere (Øhlenschläger, Grundtvig, Ingemann, Blicher, Heiberg, Hauch o. fl.), hvortil er knyttet literaturhistoriske Bemærkninger. Stil som 6te Klasse. Ialt 36.

5te Klasse (Henningsen). Oplæst af Øhlenschläger, Ingemann m. fl. Hver Uge 1 Stil hjemme; fri Opgaver af letteste Slags. Ialt 35.

5te Realklasse B. (Henningsen). Der er givet en kort Udsigt over Literaturhistorien indtil Øhlenschläger, hvorved større og mindre Stykker af Hovedforfatterne ere oplæste. Stil som 5te Klasse. Ialt 34.

*) Alle Angivelser i det følgende af de skriftlige Arbejders Antal gjælder Tiden fra Skoleaarets Begyndelse til Slutningen af Maj.

4de og 4de Realklasse (Henningsen). Wulffs Læsebog for Mellemlklasserne benyttet til Oplæsning og Analyse; nogle Digte deri læste udenad. Bojesens Sproglære repeteret. Hver Uge 1 Stil, begyndt paa Skolen, fuldendt hjemme, Gjengivelse af et bekjendt Stof eller lettere Beskrivelser. Ialt 34.

3die og 3die Realklasse (Henningsen). Oplæsning og Analyse efter Wulffs Læsebog for Mellemlklasserne, efter hvilken ogsaa nogle Digte ere lærte udenad. Bojesens Sproglære repeteret. Hver Uge 1 Stil paa Skolen, undertiden fuldendt hjemme, mest Gjenfortælling, ialt 35.

2den Klasse (Wulff). Wulffs Læsebog for de lavere Klasser er benyttet til Oplæsning og Analyse, og nogle Digte ere lærte udenad; desuden ere ogsaa enkelte Stykker af forskjellige Forfattere oplæste af en enkelt Discipel, saa at de andre have hørt efter uden Bog. I Bojesens Sproglære er Formlæren repeteret og Sætningslæren læst. Hver Uge 1 Stil (Gjenfortælling). Ialt 34.

1ste Klasse (Dam). Wulffs Læsebog for de lavere Klasser benyttet til Oplæsning og Analyse, og flere Digte lærte udenad. I Wulffs Sproglære læst og repeteret til „Forskjellige Arter af Sætninger.“ Hver Uge 2 Gange Diktat. Ialt 65.

Tysk.

6te Klasse (Ankjær). Dels med Forberedelse i Hjemmet, dels som Extemporallæsning er læst Stykker af Hjorts Læsebog samt af Jürs og Rung's deutsche Dichter. Desuden er der læst med Forberedelse Schillers „Die Jungfrau von Orleans“ og som Extemporallæsning Chamissos „Peter Schlemihl“. Ankjærs Formlære; Funchs Syntax.

5te Realklasse (Ankjær). A. Til Afgangsexamen opgives: Hjorts Læsebog S. 21—101, 113—155, 156—

162, 164—235, 324—29, 391—414, 386—91. *Schillers: Die Jungfrau von Orleans*. Deraf er læst i Aarets Løb 30 Sider i Læsebogen og desuden det tidligere læste repeteret. Extemporallæsning. Ankjærs Formlære og Funchs Syntax; 48 Stile.

5te Klasse (Herskind). Hjorts Læsebog S. 173—186, 341—61, 385—91, 415—460. Ankjærs Formlære.

5te Realklasse B. (Herskind) har læst Hjorts Læsebog 21—78, 194—280. Ankjærs Formlære repeteret. 1 Stil egentlig efter Holbæks og Petersens Stileøvelser, desuden mundtlig Øvelse.

4de og 4de Realklasse (Ankjær). Hjorts Læsebog S. 37—87, 114—22. Ankjærs Formlære. 4 R. en Gang om Ugen Stil efter Ankjærs elementære Stileøvelser, desuden mundtlig Øvelse. Ialt 40 Stile.

3die og 3die Realklasse (Ankjær). Tøpfers Læsebog S. 164—216. Ankjærs Formlære. Med Realisterne en Gang egentlig mundtlig eller skriftlig Stil efter Ankjærs elementære Stiløvelser.

2den Klasse (Wulff). Tøpfers tyske Læsebog S. 45—108. Det meste af Ankjærs Formlære. 31 Stile, dels Diktat, dels skriftlig Gjengivelse af udenad lærte Vers; desuden af og til mundtlige Øvelser.

1ste Klasse (Ankjær). Ankjærs Elementarbog St. 1—27; de tilsvarende danske Stykker i Elementære Stiløvelser. Det vigtigste af Ankjærs Formlære. Af og til skrevet Stil, enten Udskrift efter Bogen eller Oversættelse efter Stiløvelserne.

Fransk.

7de Klasse (Dahlenborg). Molière: *Ms. Pourceaugnac, l'Avare og le Misanthrope*. Med B. desuden Montesquieu: *Considérations sur les causes de la grandeur des Romains et de leur décadence*.

6te Klasse (Münster). Borrings *Études littéraires*

S. 236—282, 397—412. Extemporallæsning efter samme Bog 1 a 2 Timer ugentlig. Pios Ordføiningslære.

5te Realklasse A. (Münster). Til Afgangsexamen opgives: Études littér. 1—20; 119—72; 181—86; 236—70; 412—48 samt af Borrings Læsebcg for Mellemklasser S. 174—224. I Aarets Løb er læst af Étud. lit. 119—72; 181—86. Pios Formlære; af Ordføiningslæren er det væsentligste indøvet ved Analyse.

5te Klasse (Münster). Borrings Études lit. S. 119—86, 420—36. Extemporallæsning 1 Gang om Ugen. Pios Formlære og af Ordføiningslæren ere enkelte Partier gennemgaaede.

5te Realklasse B. (Dahlenborg). I Borrings Étud. littér. læst og repeteret S. 1—20, 119—147, 181—186, 236—242, 390—397, 420—436. Pios Formlære. Jævnlig Øvelse i Oversættelse fra Bladet.

4de og 4de Realklasse (Münster). Borrings Læsebcg for Mellemkl. læst og repeteret S. 35—55 og 90—116; 128—32. Formlæren efter Pio.

3die og 3die Realklasse (Münster). Sicks Læsebcg for Mellemkl. læst og repeteret S. 1—19; 26—35. Øvelse i at oversætte fra Dansk til Fransk efter de S. 238 opgivne Stykker. Af Brobergs Sproglære er læst, repeteret og indøvet ved Analysering: Artiklen, Pronominer, Talord, Komparation, de regelmæssige Verbers Bøjning, samt enkelte af de uregelmæssige.

Engelsk.

7de Klasse (Ankjør). Med A 93 Sider i „English essays“. Med B Listovs Elementarbcg og Listovs Læsestykker S. 3—41, 61—155, 161—70, 184—204. Rosings Grammatik.

5te Realklasse A (Herskind). Til Afgangsexamen opgives: Marryat: Peter Simple S. 1—20. Listovs Læsestykker S. 1—170, 178—204. Det opgivne udgjør

ialt 216 Sider. 35 Stile ere skrevne dels hjemme, dels paa Skole.

5te Realklasse B (Herskind). Listovs Læsestykker 2den Afd. S. 85—117, 199—204, 161—80, læst og repeteret. 29 Stile efter Lassens Stileøvelser. Grammatiken repeteret.

4de Realklasse (Herskind). Listovs Læsestykker 2den Afd. S. 1—41 og 103—117. Rosings Formlære. 30 Stile efter Lassens Stileøvelser.

3die Realklasse (Herskind). Listovs Læsebog 1ste Afd. St. 1—23 og Listovs Stileøvelser 1ste Afdeling St. 1—23 læst og repeteret. Rosings Formlære gennemgaaet.

2den Klasse (Herskind). Listovs Elementarbog til Stk. 31.

Latin.

7de Klasse (Rektor). A. Til Afgangsexamen opgives: Cicero de officiis 1ste Bog, Cato major og Lælius. Ciceros Tale pro Milone, pro Dejotaro og de 4 catilinariske Taler. Livius 1ste og 3die Bog, Sallusts Catilina, Tacitus Agricola og Germania. Horats' Breve med ars poetica, Udvalg af 1ste, 2den og 3die Bog af Oderne samt carmen saeculare, Vergils Æneide 2den, 3die og 4de Bog. Foruden det opgivne er cursorisk læst Caes. de bell. Gall. Bog 1—7 incl. — B. Cato major og Lælius, pro Milone, pro Dejotaro, Tacitus Agricola og Germania; Horats Oder i Udvalg og Vergils Æneide 2den, 3die og 4de Bog, samt cursorisk 4de Bog af Ciceros Verriner og Vergils Æneide 1ste Bog. Tregders Litteraturhistorie og de fleste Afsnit af Bojesens Antiquiteter ere læste; Madvigs Sproglære repeteret. Extemporallæsning med de Ældre af og til. Ugentlig mindst 1 Stil skreven hjemme, saunt en Stil eller Version paa Skolen, ialt 62.

6te Klasse (Ankjær). Livius's 22 Bog. Ciceros Tale pro Dejotaro. Virgils Æneide 2den og 4de Bog.

I Madvigs Sproglære er læst, hvad der ikke tidligere var læst, og derefter baade Formlæren og Syntaxen repeteret. Hver Uge 1 Stil hjemme og 1 paa Skolen, ialt 57 skriftlige Arbejder.

5te Klasse (Henningsen). Sallusts Catilina, Ciceros catilinariske Taler. Blochs Udvalg af Ovid: Verdensaldrene, Deucalion, Io. Madvigs Grammat. læst og repeteret til Kap. 9 § 383. Hver Uge 2 Stile paa Skolen efter Trojels Materialier, ialt 67.

4de Klasse (Wulff). Cæsar de bello Gall. 4de Bog og Corn. Nepos til Datames. I Madvigs Grammat. repeteret Formlæren og læst Syntaxen til § 260. 2 Stile om Ugen, alle skrevne paa Skolen, af og til en Version af et lettere Stykke af Cæsar eller Corn. Nep, ialt 66.

3die Klasse (Dahlenborg). Eicherts Chrestomathi S. 1—32. Madvigs Formlære. Hver Uge en eller to Stile paa Skolen (Oversættelse af dikterede Sætninger til Indøvelse af det nærmest forud lærte), ialt 44.

2den Klasse (Dahlenborg). Forchhammers latinske Læsebog til Fabler og det tilsvarende i Madvigs Formlære. Skriftlig Gjengivelse af de danske Stykker.

Græsk.

7de Klasse (Dahlenborg). *VII A opgiver til Afgangsprøven: Lysias's Tale mod Eratosthenes, Platos Phaedo, Xenophons Oeconomicus og Anabasis 1ste og 2den Bog, Herodots 7de Bog, Homers Iliade 1ste og 6te Bog, Odysse 3die og 4de Bog, Æschylus's Perser.* Deraf er læst nyt i Aarets Løb Lysias, Plato og Oeconomicus, Resten er repeteret. Tregders Formlære, Mythologi og Litteraturhistorie og Christensens Statsliv ere gennemgaaede. — *VII B* har læst nyt det samme som A.

6te Klasse (Henningsen). Herodots 1ste Bog; Homers Odysse 5te og 6te Bog; Tregders græske Formlære og Mythologi ere læste.

5te Klasse (Rektor). Xenophons Anabasis, 3die og 4de Bog. Hom. Od. 1. 1—345. Tregders Formlære.

4de Klasse (Wulff). Bergs græske Læsebog til S. 36. Bergs Formlære til Verberne paa — *μ.* De danske Exempler ere oversatte paa Græsk, dels mundtlig, dels skriftlig, ligesom ogsaa Gram. for en stor Del er indøvet skriftlig.

Hebraisk.

7de Klasse. A. (Dam). *Til Afgangsprøven opgives Genesis* med det væsentligste af Whittes Sproglære; deraf i Aarets Løb læst Kap. 21—50. — B. (Schmith), Genesis, Kap. 1—16. Af Whittes Sproglære det væsentligste.

Religion.

7de Klasse (Malmstrøm). Kirkens Historie efter Reformationen, efter Tønder Nissens Lærebog. — Yngste Afdel. særskilt Luc. Ev. i Grundsproget.

6te Klasse (Dam). Balslevs Katekismusforklaring. Assens' Bibelhistorie.

5te Klasse (Dam). Balslevs Katekismusforklaring til Nadverens Sakramente. Det gamle Testamente efter Assens' Bibelhistorie.

4de og 4de Realklasse (Dam). Balslevs Katekismusforklaring fra den første Trosartikel indtil Nadverens Sakramente; det ny Testamente efter Assens's Bibelhistorie til 3die Afsnit, S. 234 dog med Forbigaaelse af enkelte sværere Stykker. Nogle Psalmer.

3die og 3die Realklasse (Malmstrøm). Balslevs Katekismusforklaring forfra til den anden Trosartikel; af Assens' Bibelhistorie er med enkelte Udeladelser læst fra det israelitiske Riges Deling til Jesu andet Ophold i Jerusalem paa Jødernes Fest.

2den Klasse (Malmstrøm). Det gamle Testaments Historie indtil den babyl. Landflygtighed, efter Assens' Bibelhistorie; de tre første Hovedstykker af Luthers Katekismus. Nogle Psalmer.

1ste Klasse (Dam). Balslevs Bibelhistorie til S. 80; nogle for største Delen historiske Psalmer lærte og sungne.

Historie (Schmith, undtagen i 5te R. A. Rektor.)

7de Klasse. A. *Til Afgangsprøven opgives: Oldtidens Historie efter Thriges Lærebog, Middelalderen og den nyere Tids efter Bohr (fra 1815 efter sammes mindre Lærebog), Nordens efter Thrige, alt Repetition.* — B. Den nyere Tid fra 1789 til Nutiden (fra 1815 efter den mindre Lærebog), og af Oldtiden Kejserperioden.

6te Klasse. Danmarks, Norges og Sverigs Historie efter Thrige til p. 187.

5te Realklasse. A. *Til Afgangsexamen opgives: Bohrs mindre Lærebog i Verdenshistorien og Allens Danmarks Historie.*

5te Klasse. Oldtidens Historie efter Thrige til Kejserperioden.

5te Realklasse. B. Thriges Nordens Historie p. 134 til Enden og Bohrs mindre Lærebog 1789—1815.

4de Klasse. Lærebog i Verdenshistorien af Thrige og Bloch. Fjerde Del.

4de Realklasse. Bohr mindre Lærebog fra 476—Huset Tudor og Danmarks, Norges og Sverigs Historie efter Thrige p. 59—133.

3die Klasse. Middelalderen efter Bloch.

3die Realklasse. Bohrs mindre Lærebog: Oldtidens Historie, og Danmarks, Norges og Sverigs Historie efter Thrige til p. 59.

2den Klasse. Ingerslevs fragmentariske Historie læst og repeteret til den franske Revolution (undtagen hvad der vedkommer Danmarks Historie).

1ste Klasse. Rimestads Fædrelandshistorie læst og repeteret, og Ingerslevs fragm. Historie forfra til Sokrates læst og repeteret.

Geografi.

6te Klasse (Juel). Erslev's mindre Lærebog i den almindelige Geografi (Nr. 2), 3die Udg.

5te Realklasse (Juel). A. Rimestads Geografi. — B. Erslev's mindre Lærebog i den alm. Geografi (Nr. 2): Asien, Afrika, Amerika, Avstralien; Havets og Landets Fordeling.

5te Klasse (Juel). Erslevs Lærebog i den almindelige Geografi (Nr. 1), 3die Udg.: Asien, Afrika, Amerika, Avstralien; Havets og Landets Fordeling.

4de og 4de Realklasse (Juel). Erslevs mindre Lærebog i den alm. Geografi (Nr. 2), 3die Udg.: Mellemeuropa, de britiske Øer, Sydevropa.

3die og 3die Realklasse (Juel). Samme Bog: Havets og Landets Fordeling; Kongeriget Danmark og Hertugdømmet Slesvig, Nordevropa, Østevropa, Naturen i Mellemeuropa.

2den Klasse (Juel). Erslev's mindre Lærebog i den almindelige Geografi (Nr. 4, 3die Udg.): læst og repeteret den pyrenæiske Halvø, Italien, den tyrkisk-græske Halvø; Asien, Afrika, Amerika, Avstralien; endvidere repeteret den foregaaende Del af Bogen.

1ste Klasse (Münster). Efter Landkortet læst og repeteret: Danmark, Nordevropa, Østevropa, Asien, Afrika, Avstralien.

Naturhistorie (Juel).

(For Dyrslærens Vedkommende benyttes: Lützens „Begyndelsesgrundene af Dyrerigets Naturhistorie,“ 5te Udg., og (i 3die og 3die Realkl.) Feddersen's „Dyrerigets Naturhistorie“, 2den Udg.; for Plantelærens: Bramsen og Drejers „Kortfattet Lærebog i Zoologi og Botanik,“ (4de Udg.).

6te Kl. og 5te Realklasse A. Endelig Repetition af hele Dyr- og Plantelæren.

5te og 5te Realklasse B. Læst og repeteret: Leddyrene og den specielle Del af Plantelæren samt repeteret det Linnéiske Plantesystem og af den alm. Del §§ 6—12 (Blad, Blomst, Blomsterstand, Frugt).

4de og 4de Realklasse. Læst og repeteret: Bløddyrene, den almindelige Del af Plantelæren samt det Linnéiske Plantesystem.

3die og 3die Realklasse. Feddersen's „Dyrerigets Naturhistorie“: Pattedyr og Fugle.

2den Klasse. Efter mundligt Foredrag: Skildringer af Pattedyr og Fugle.

1ste Klasse. Efter mundligt Foredrag: Skildringer af Pattedyr.

Naturlære (Winde).

7de Klasse. A. Til Afgangsexamen opgives: Ørsted's mekaniske Naturlære til S. 299 (*Orgelpibernes Theori*) og Petersens kemiske Naturlære til Meteorologien, samt Mundts Grundtræk af Astronomien; deraf er i Aarets Løb læst: den almindelige Bevægelseslære, Varmelæren og Astronomien, hvorefter det hele er repeteret. — B. Ørsted's mekaniske Naturlære til almindelig Bevægelseslære og af Petersens kemiske Naturlære Varmelæren.

5te Realklasse. A. Til Afgangsexamen opgives: Holtens Naturlære med Undtagelse af Afsnittet om Lyset og Johnstrups kemiske Grundstoffer; i Aarets Løb er af nyt læst: Bevægelse (fra S. 107 til S. 173), Varmelæren og Kemien. Det øvrige er repeteret. — B. Holtens Naturlære forfra til S. 107 og Johnstrups kemiske Grundstoffer. I Kemien er det meste af Afsnittet om Metallerne forbigaaet.

Mathematik.

7de Klasse A. (Ovesen). Til Afgangsexamen opgives: *Plangeometri, Trigonometri og Stereometri* efter

Mundts Lærebøger, Arithmetik efter Assens' Arithmetik, Steens elementære Algebra og et Tillæg til Arithmetikken, hvilket alt er repeteret i Aarets Løb. Til Mai Maanedes Udgang 35 skriftlige Opgaver, hvoraf nogle udarbejdede paa Skolen. — B. (Malmstrøm). Læst og repeteret: Trigonometri og Stereometri efter Mundts Lærebøger, Logarithmer, Ligninger, exponentielle Ligninger, Rækker, Rentesregning og Forvandling af dobbelt irrationale Udtryk m. m. efter Steens elementære Algebra og et Tillæg til Arithmetikken. Til Maj Maanedes Udgang 34 skriftlige Opgaver, hvoraf enkelte ere besvarede paa Skolen.

6te Klasse (Malmstrøm). Efter Mundts Geometri læst og repeteret fra § 386 (Figurers Forvandling) ud til Trigonometrien, dernæst repeteret de foregaaende Aars Pensa og medtaget, hvad der tidligere er forbigaaet. I Steens elem. Algebra er læst og repeteret fra § 25 Bogen ud med Forbigaaelse af Logarithmer og Rækker og sammensat Rentes Regning; dernæst repeteret de foregaaende Aars Pensa. 35 Gange skriftlige Opgaver.

5te Realklasse A. (Winde). *Til Afgangsexamen opgives: Assens' „Arithmetikkens Begyndelsesgrunde“ og Steens „Elementære Algebra“.* Rækker og Rentesregning er læst efter „Tillæg til Arithmetikken“. I Aarets Løb er læst Logarithmer, Ligninger og Rentesregning, dernæst det hele Pensum repeteret. — Geometri. *Til Afgangsexamen opgives: Mundts Plangeometri.* I Aarets Løb er læst fra „Figurers Forvandling“ § 386 og ud, dernæst det hele repeteret. Til Mai Maanedes Udgang er skrevet 38 Opgaver, hvoraf nogle paa Skolen.

5te Klasse (Ovesen). Efter Mundts Geom. læst og to Gange repeteret fra 4de Cap. „Konstruktioner“ til „Figurers Forvandling“ (§ 386) med Forbigaaelse af nogle Paragrafer; repeteret det ifjor læste. Læst og re-

peteret to Gange efter Steens elem. Algebra: Potens og Rod indtil Stykke 23, Nr. 5; dernæst repeteret det ifjor læste.

5te Realklasse B. (Malmström). Mundts Geom. læst og repeteret fra 5te Kap. (Forhold imellem Linier) til § 286 (Figurers Forvandling). Steens elem. Algebra til § 3 (Potens i udvidet Betydning) og Afsnittet om Ligninger. Til Maj Maanedes Udgang 39 skriftlige Op-gaver.

Geometrisk Tegning (Winde). A. Plangeometrisk og Projektions-Tegning. — B. Plangeometrisk Tegning.

4de og 4de Realklasse (Ovesen). I Assens' Arithmetik læst: Brøk, Decimalbrøk, Proportioner, Kvadrat- og Kubikrod og Ligninger. I Geometri: Mundts Geometri forfra til Konstruktioner, 4de Kap.

3die og 3die Realklasse (Ovesen). Efter Assens' Arithmetik de fire første Regningsarter, Maal og Brøk læst og gjentagne Gange repeteret; det læste hyppig ind-øvet paa Tavlerne.

Regning.

5te Realklasse A og B (Winde). Øvelser i Reguladetri, Delingsregning, Kjæderegning, Procent- og Rentesregning og undertiden lidt Areal- og Kubikregning.

4de Realklasse (Malmström) Øvelser i Reguladetri, omvendt og sammensat; Procentregning og blandede Exempler.

3die Klasse (Ovesen). En Time ugenlige Øvelser i Brøkregning, Reguladetri og Hovedregning.

3die Realklasse (Ovesen). Exempler til Regning med Brøk, saavel i Hovedet som paa Tavlerne, og derunder medtaget Reguladetri, almindelig og sammensat.

2den Klasse (Ovesen). Regningsarterne med Brøk, i Hovedet saavel som paa Tavlerne, og derunder Reguladetri.

1ste Klasse (Malmstrøm). Regningsarterne i Brøk indøvede baade i Hovedet og paa Tavlerne.

Tegning og Skrivning (Fiskbæk),
ligesom i de forrige Skoleaar.

Sang (Nathan).

De 5 dertil anvendte ugenlige Timer have været fordelte saaledes, at 1) 7de, 6te, 5te, 4de Kl. og 5te Realkl. har haft 1 Time, 2) 4de Realkl., 3die Kl. og 3die Realkl. 1 Time, 3) 2den Kl. og 1ste Kl. 1 Time og 1 Time særligt for 1ste Kl. Til Sammensang er anvendt 1 Time om Ugen. I det hele er brugt samme Fremgangsmaade som de forrige Aar..

Gymnastik (Malmstrøm)

har uden Afbrydelse været øvet i 4 Hold med 33 Disciple paa hvert i Gjennemsnit. Hvert Hold har haft 2 Timer ugenlig, undtagen første og anden Klasse, der har haft 4 Gymnastiktimer om Ugen. De to nederste Klassers Timer have ligget midt i Skoletiden. 5 Disciple have været fritagne hele Aaret for Gymnastik, 2 for Svømning. Øvelserne have hyppig fundet Sted i det fri. — Svømning dreves ifjor (1870) fra 8de Juni til 22de Juli, efter Ferien 3 Dage, sidste Gang den 27de Aug. Den fandt Sted omtr. 36 Dage, og hver Discipel af 1ste og 2den Kl. fik 22 Gange regelmæssig Øvelse, de øvrige Klasser mellem 10 og 18 Gange. I Examenstiden deltog Disciplene efter Lejlighed i Svømmeøvelserne.

Fremgangen i Svømning har i de sidste Aar været særdeles god, paa Grund af at der har været tilstaaet Lærerkæfter og Timer ud over det sædvanlige. Ved Feriens Begyndelse var der kun 8 Disciple i Skolen, der maatte holdes oppe i Stang, medens 82 vare Frisvømmere: som paa en Gang uden Hjælp have svømmet

200 Alen. Der blev hyppig øvet Svømning paa store Distancer, Dykning og Bjergning.

Beretning om Skydeøvelserne ved Aalborg Kathedralskole 1870.

I frit Anslag:

Antal af Disciple, som deltagte	Afstand i Alen	Antal			Totalsum	Middeltal
		Skud	Points	Træffere		
25 { 1) 6 afgaaede Candidater 2) 10 af nuværende VII A 3) 5 af VII B 4) 4 af V R A	100	1048	1319	858	2177	2,1
18 { 1) 6 Candidater 2) 10 af nuværende VII A 3) 2 af V R A	200	309	273	186	459	1,5
6 af VII A	300	74	81	50	131	1,8
3 af VII A	400	63	58	35	93	1,6
1 af VII A	500	13	7	5	12	0,9
	Sum	1507	1738	1134	2872	1,9

25 Disciple have deltaget i Øvelserne. 13 have gjort ca. 200 Skud i støttet Anslag; fra fast Anlæg er der gjort ca. 200 Skud. — Skydningen i frit Anslag har fra indeværende Skoleaars Begyndelse været ordnet saaledes, at en Oprykning har fundet Sted, saaledes som Regel er ved Amtets Skytteforening, der kræver, at en Skytte, for at rykke op fra 100 Alen, skal i 5 paa hinanden følgende Træffere have 9 virkelige Points (uden Tillæg af Træffere), fra 200 og 300 Alen 6 Points, fra 400 Alen 4

Træffere i 5 Skud. Af 21 Skytter sluttede 1 med at skyde paa 500 Alen, 3 paa 400, 3 paa 300 (VII A og V R. A), 6 paa 200, 8 paa 100 Alen. — 5te Realklasses ældste Afdeling har fra Skoleleaarets Begyndelse deltaget i Skydeøvelserne. Skolen har i Efteraaret faaet en Remmingtonriffel, der er brugt paa de større Afstande, samt en Stuebøsse. — Skolens Præmieskydning fandt Sted i Foraaret. — Der har ialt 17 Gange været Skydeøvelse.

VI.

Skolebibliotheket

har i indeværende Skoleaar (1870—71) modtaget følgende Tilvæxt (her ordnet i Overensstemmelse med Hovedfortegnelsen i Indbydelsesskriftet for 1858). De med † betegnede Skrifter er tilsendte fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet; de med * betegnede ere Gaver fra andre.

I. Theologi.

- A. *Clausen, H. N.* Nyt Tidsskr. for udenlandsk theologisk Literatur. Aarg. 18. H. 2. — Aarg. 19. H. 1. Theologisk Tidsskrift, udg. af Chr. Kalkar. H. 1—4.
- E. *Adamus Bremensis* ed. Pertz. Hannover 1840.
- Gjellerup, S. M.* Biskop Jens Dinesen Jersin. H. 2. Kbhvn. 1870.
- Hammerich, Fr.* Den kristne Kirkes Historie. 2 Bd. H. 3. — 3 Bd. H. 4.
- Martensen, H.* Den kristelige Ethik I. Kbh. 1871.
- Nye kirkehist. Saml. udg. af Selsk. f. Danm. Kirkehist. ved H. F. Rørdam. B. 5, H. 2—3. Kbhvn. 1870—71.

- † *Styhr, V.* Reformationens Forberedelse og Begyndelse i Frankrig. H. 1. Kbhvn. 1870.
 F. † *Clausen H. N.* Kristelig Overleverings Betydning for den evang.-protest. Kirke. Kbhvn. 1870.

II. Filosofi. Æsthetik.

- † *Brandes, G.* Den franske Æsthetik i vore Dage. Kbhvn. 1870.
 † *Høfding, H.* Den antike Opfattelse af Menneskets Villie. Kbhvn. 1870.
Nielsen, R. Om den gode Villie. Kbhvn. 1867.
 — Tilværelsens ideale Magter: Skjæbne og Forsyn. Kbhvn. 1867.

III. Rets- og Statsvidenskab.

- A. † *Klein, C. S.* Samling af endnu gjældende Love. H. 6. 1865—69. H. 1. 1870—74. Kbhvn. 1870.
 † *Skibsted, H. V.* Love- og Expeditioner vedk. Kirke- og Skolevæsenet. Bd. 2. Kbhvn. 1870.
 B. † *Statistisk Tabelværk.* 3die Række. 15—16. Kbhvn. 1870—71.
 † *Statistiske Meddelelser.* Bd. 9. Kbhvn. 1870.
Trap, J. P. og *Eriksen, H. C.* Kgl. dansk Hof- og Statskalender for 1871. Kbhvn. 1871.

IV. Lægevidenskab.

- † *Fibiger, G.* Om Klimaets Virkning paa Nosogenesen. Kbhvn. 1870.

VI. Matematik.

- Bie,* Anviisning til Dannelsen af Regneopgaver. Kbhvn. 1870.
Tychsen, C. (*Zeuthen H. G.*) Mathem. Tidsskrift. II Række. 6te Aarg. 4—12. III Række. 1ste Aarg. 1—3. Kbhvn. 1870—71.

VII. Naturhistorie.

- A. *Erslev, Ed.* Om de glub. Dyrs Udryddelse i Nørrejylland. Kbhvn. 1871.
- Fogh, C., Lütken, C. F. (og Warming, E.)* Tidskrift for populære Fremstillinger af Naturvidenskaben. 4de Række, B. 2, H. 2. — B. 3, H. 2. Kbhvn. 1870—71.
- Hartvig, G.* Harmonien i Naturen ved Mariager. H. 7—10. Kbhvn. 1870.
- Troschel.* Arkiv für Naturgesch. Jahrg. 36. H. 2—6. Videnskabelige Meddelelser fra Naturh. Forening i Kbhvn. for 1866—69. Kbhvn. 1867—70.
- B. *Holmgreen, A. E.* Nyttige og skadelige Insecter. Kbhvn. 1870.
- Nielsson, S.* Skandinavisk Fauna. III. Lund 1860.
- Schjødte, J. C.* Specimen faunæ subterraneæ. Kbh. 1849.
- C. *Kjærskou, H.* Botanisk Tidsskrift. B. 4. H. 1—3. Kbhvn. 1870—71.
- Linnei, C.* Philosophia botanica. Viennæ 1763.
- D. † *Topsøe, N.* Krystallografisk-kemiske Unders. om de selensure Kalke. Kbhvn. 1870.

VIII. Geografi, Topografi og Rejsebeskrivelser.

- Historiske Efterretninger om Malt Herred af O. Nielsen. H. 1—2. Kbhvn. 1870.
- Honan, M. B.* The personal adventures of „our own correspondent“ in Italy. New York 1852.
- Hughe, W.* Geography in its relations to phys. science.
- Humboldt, W. v.* Prüfung der Untersuchungen über die Urbewohner Hispaniens. Berlin 1821.
- Nordiske Billeder* med oplysende Text. B. 4, H. 10—12. B. 5, H. 1—5. Kbhvn. 1870—71.
- Petermann, A.* Geographische Mittheilungen. 1870, H. 6—12. 1871, H. 1—5. Ergänzungshefte 28. Gotha 1870—71.

- Richardt, Chr.* Dagbogsblade fra det hellige Land.
Kbhvn. 1870.
- Relation d'un voyage fait en Danemarc. Rotterdam
1706.
- John Ross's* anden Opdagelsesrejse 1829—32 ved K.
Kjær. Kbhvn. 1837.
- Schlagintweit-Sakunlünski, Hermann v.,* Reisen in In-
dien und Hochasien. Jena 1871.
- Thrige.* Lærebog i Geografien. Kbhvn. 1870.

IX. Historie.

- A. *Asmussen, J.* De fontibus Adami Bremensis. Kiliae
1834.
- Becker, K. F.* Verdenshist. overs. af N. Bagge. B.
17, H. 5. — B. 18, H. 6. Kbhvn. 1870—71.
- Cantù, C.* Verdenshist. bearb. af Holm og Weil-
bach. H. 1—5. Kbhvn. 1870—71.
- Historisk Arkiv. 1870, H. 5—12. 1871, H. 1—4.
Kbhvn.
- Lübke, U.* Kunsthist. ved J. Lange. H. 5—6.
- Weber, G.* Allgemeine Weltgeschichte. B. 8, H. 2.
B. 9, H. 1. Leipzig 1870—71.
- D. *Allen, C. F.* De tre nordiske Rigers Hist. B. 4,
H. 1—2. Kbhvn. 1871.
- Baden, G. L.* Forsøg til Christian 7des Historie.
Kbhvn. 1833.
- Cnutonis regis gesta ed. Pertz. Hannover 1865.
- Collin, J.* For Hist. og Statistik især Fædrelandets.
1—2. Kbhvn. 1822—25.
- Crone, A.* Vald. Knudsen, Biskop i Slesvig. Odense
1848.
- Mester J. Madsens Visitatsbog. Odense 1853.
- Daa, L.* Af Gehejmeraad Johan von Bülow's Papirer.
Kristiania 1864.
- Danske Saml. for Hist., Topografi, Personal- og Littera-

- turhist., udg. af C. Bruun, C. Nielsen og S. B. Smith. B. 5, H. 4. — B. 6, H. 3. Kbhvn. 1870—71.
- Depping, G. B.* Normannernes Sætog ved N. M. Petersen. Kbhvn. 1830.
- Fabricius, A.* Ingeborg, Philip Augusts Dronning. Kbhvn. 1870.
- Heiberg, A. C. L.* Thomas Kingo, Biskop i Fyen. Odense 1852.
- Heinze, V. A.* Diplomatische Geschichte des dän. Königs Wald. III. Leipzig 1781.
- † Hist. Tidsskrift udg. ved E. Holm. IV Række, B. 1, H. 2. — B. 2, H. 1. Kbhvn. 1870.
- Paludan Müller, C.* Jens Andersen Beldenak. Odense 1837.
- Riegels, N. D.* Forsøg til Christian 5tes Historie. Kbhvn. 1792.
- Smaa historiske Skrifter 1—3. Kbhvn. 1796—98.
- Ræder.* Danmark under Svend Estridsen. Kbhvn. 1870.
- Samlinger til jydsk Hist. og Topografi, udg. af det jydsk hist.-topografiske Selskab. B. 3. H. 1—2. Aalborg 1870.
- Samlinger til Fyens Hist. og Topografi. B. 5, H. 3. Odense. 1870.
- Samlinger til det norske Sprog og Hist. 1—6. Christiania. 1833—39.
- Sørensen, C. T.* Kampen om Norge 1814. Kbhvn. 1880.
- Thiele, J. M.* Thorvaldsens Biografi. Kbhvn. 1851—56.
- Vaupell, O.* Den dansk-norske Hærs Hist. H. 1—5. Kbhvn. 1870—71.
- E. *L'abbé de Vestot.* Revolutions de Portugal. Paris 1737.
- Andree, R.* Nationalitätsverhältnisse in Böhmen. Leipzig 1871.

- Arnoldi chronica Slavorum ed. Pertz. Hannover 1868.
- Cenni biografici sul cardinale Ercole Consalvi. Venezia 1824.
- Einhardi*. Vita Caroli Magni ed. Pertz. Hannover 1868.
- Einhardi*. Annales ed. Pertz. Hannover 1845.
- Helmoldi chronica Slavorum ed. Pertz. Hannover 1868.
- Paludan Müller, C.* Cola di Rienzi. Odense 1838.
— Machiavelli. Odense 1839.
- G. *Weiss, H.* Kostümkunde. B. 3, H. 7—10. Stuttgart 1871.

X. Filologi.

- B. Abdallah, en arabisk Fortælling ved Laboulaye. Kbhvn. 1871.
Lervognen, oversat af Brandes. Kbhvn. 1870.
- C. Tidsskrift for Filologi og Pædagogik. Aarg. 9, H. 1. Kbh. 1870.
- D. Aristophanes: Demagogerna, öfversättning af Hagberg. Upsala 1834.
- E. *Cicero, M. T.* Tusculanarum disp. L. 5. Ed. S. G. Cavallin. Lundæ. 1870.
T. Livii historiarum Romanarum præfatio, libri VI—X udg. af Chr. Listov. Kbhvn. 1871.
L. A. Senecae Skrifter, oversat (af Birgithe Thott). Sorø 1658. Fol.
Luc. An. Florus paa Danske udsat af Mog. Winggaard. Kbhvn. 1699.
- H. *Weber, G.* Kunstgeschichte des Alterthums.
- K. *Madvig, J. N.* Adversaria critica. Kbhvn. 1870.

XI. Nyere Sprog og Litteratur.

- A. Antiquarisk Tidsskrift för Sverige ved B. E. Hildebrand. B. II—B III, H. I. Stockholm 1867.

- Den ældre Edda overs. af H. G. Møller. Kbhvn. 1871.
- Montelius, O.* Från jernalderen. H. 1—2. Stockholm 1869.
- Nials Saga overs. af Lefolii. Odense 1863.
- Norges Kongesagaer overs. af P. A. Munch. B. 2, H. 1—5. Kristiania 1869—70.
- Wimmer, L.* Oldnordisk Formlære. Kbhvn. 1870.
— Oldnordisk Læsebog Kbhvn. 1870.
- B. *Aasen, J.* Norske Ordsprog. Kristiania 1856.
- Danske Folkebøger, udg. af C. Elberling. I—IV. Kbhvn. 1867.
- Ewald, H. F.* Knud Rydbjergs Livseventyr. Kbhvn. 1868.
- Franzén.* Skaldestycken. Örebro 1821.
- Goldschmidt, M.* En Skavank. Kbhvn. 1867.
- Grundtvig, S.* Dansk Retskrivningsordbog. Kbhvn. 1870.
- Hauch, C.* Slottet ved Rhinen. Kbhvn. 1845.
— Minder fra min Barndom og Ungdom. Kbhvn. 1867.
- Hazelius, A.* Om rättstafningens grunder. Stockholm 1870.
- Heiberg, P. A.* Samlede Skuespil. 1—4. Kbhvn. 1806—19.
- Hermidad, Em. St.* (V. Thisted). Tabt og vundet. Kbhvn. 1849.
- Ibsen, H.* Kongsømnerne. Kbhvn. 1870.
— Peer Gynt. Kbhvn. 1867.
- Mynster, C. L. N.* Breve til og fra F. C. Sibbern. 1—2. Kbhvn. 1866.
- * *Nyrop, Cam.* Bidrag til den danske Boghandels Historie. Kbhvn. 1870.
- Overskou, Th.* Comedier. B. 1—5. Suppl. B. 1—3. Kbhvn. 1850—59.
- P. P.* (Rumohr). Peder Tordenskjold. Kbhvn. 1842.

- Niels Juel. Kbhvn. 1848.
 — Grevens Fejde. Kbhvn. 1850.
 Chr. Pedersens danske Skrifter, I—V, udg. af Brandt.
 Kbhvn. 1850—56.
 Secher: Povel Eliesens danske Skrifter. I. Kbhvn.
 1855.
Stub, Amb. Samlede Digte ved Fr. Barfod. Kbhvn.
 1852.
 Hans Tavsens Smaaskrifter, udg. ved H. Rørdam.
 Kbhvn. 1870.
 C. *Shakespeare, W.* Dramat. Værker ved Lembcke. H.
 19—21. Kbhvn. 1870—71.
 D. *Hackländer, F. W.* Humorist. Erzählungen. Stutt-
 gart 1847.
 D. *Hebbel, F. R.* Judith. Hamburg 1841.
Immerman, C. Reisejournal. Düsseldorf 1833.
Menzel, Wolfgang. Rübezahl, dramat. Märchen.
 Stuttgart 1829.
Pfranger, J. G. Der Mönch von Libanon. Leipzig
 1817.
 E. *Littre.* Études sur les barbares. Paris 1870.
Michelet, J. Nos fils: Paris 1871.
 Molières Lystspil overs. af B. Arnesen-Kall. H. 16
 —27. Kbhvn. 1871.
 Molières Tartuf overs. af H. Larpent. Aalborg 1871.
 F. *Dante Alighieri.* La commedia divina. Tom. 1—6.
 Firenze 1771.
 Morte di Tristano e della reina Isota per cura di
 Giov. Cassini. Parizi 1854.
 G. Don Quijote de la Mancha por Navarete. Barcelona
 1839.
Rask, R. K. Angelsaksisk Sproglære. Stockh. 1871.
 — Spansk Sproglære. Kbhvn. 1814.
Sabino, F. Grammatica Espanola et francesca.
 Avignon. 1798.

XII. Pædagogik. Skole- og Universitetsafterretninger.
 A. *Dahl, F. C. B.* Et Indlæg i Skolesagen. II. Kbhvn. 1870.

Møller. De lærde Skolers Reform. Kbhvn. 1871.

† B. Forelæsninger og Øvelser ved Universitetet 1870.
 1—2. Kbhvn. 1770.

† *Skoleprogrammer.*

a) Danske for 1870 (ialt 25).

Aalborg (F. E. Hundrup: Lærerstanden ved Aalborg Kathedralskole. II. Conrectorer (Overlærere). III. Hørere (Adjuncter.) *Aarhus.* *Frederiksborg* (C. Berg: To pædagogiske Smaastykker). *Herlufsholm.* *Horsens* (C. Jørgensen: Fortegnelse over Horsens lærde Skoles Bogsamling (1ste Tillæg)). *Metropolitanskolen* (O. Fibiger: Et Par Ord om Undervisningen i de gamle Sprog). *Nykjøbing* (C. Paludan-Müller: Om Christian Barnekovs Død). *Odense* (Henriksen: Disciplenes Stilling i de lat. Skoler i gl. Dage.) *Randers.* *Ribe* (Fortegnelse over Ribe Kathedralskoles Bogsamling samt naturhistoriske og fysiske Samling. H. 2). *Roskilde* (F. E. Hundrup: Lærerstanden ved de nedlagte lærde Skoler i Kjøge, Holbæk, Kallundborg og Ringsted). *Rønne* (Dr. Bang: Indledning til en Kommentar til de homeriske Digte.) *Sorø* (Lorenzen, P. Oldsagssamlingen paa Sorø Akademi). *Viborg.* *Borgerdydsskolen paa Christianshavn.* *Haderslev Læreres Skole.* *Latin- og Realskolen i st. Kongensgade.* *Latin- og Realskolen paa Værnedamsvejen* (Hjemmet og Skolen). *V. Westens Institut* (G. Bohr, stud. philol.: En Fremstilling af Forberedelsesklassens Virksomhed og Formaal). *Helsingørs Realskole* (V. Lassen: Bidrag til Helsingørs Historie). *Slagelse Realskole* (H. Rosendahl: Har man i Real-

skolen indrømmet det franske Sprog den rette Plads?). *Thisted Realskole. Veile Amts Realskole i Kolding. Vordinborg Realskole. Reykjavik.*

b) Norske for 1869—70 (ialt 24).

Aalesund. Aars og Voss's Skole (Lidt om de homeriske Digte som Læsning for Ungdommen; Halvardi Gunardi Acrostichis). *Kristianssand* (Passater og Monsuner af Bonnevie; Tillæg til Bogfortegnelsen). *Kristianssund* (Bødtker. Nogle Ord til Skoleungdommen og dens Forældre; 1. Indvielsestale af A. Grimelund; 2. Efterretn. om Nordmør og Kristianssund; 3. Fortegnelse over de ved Kristianssund voxende Karplanter). *Laurvig. Bergen* (Lampe. Fortegnelse over Candidater dimitterede fra Bergens Skole 1781—1825; Skolens Omdannelse efter den nye Skolelov). *Frederikshald* (Iliadens 3die Bog tekstkritisk behandlet. 2. Om Undervisningen i Norsk og Tysk i Fællesklasserne; 3 Træk af det russiske Samfunds indre Tilstand i Varjæg-Tiden). *Gjertsens Skole. Molde* („Mine Skolesange“ af Rector Brinchmann. Kort Beskrivelse af 50 alm. Karplanter vildtvoxende i Norge). *Kristiania* (Ottesen. Oversættelse af Sallust's Catilina; Oversættelse af Tacitus's Agricola). *Drammen* (Begyndelse til en Lærebog i Arithmetik af Utne). *Arendal* (Uddrag af A. Combes Diætetik af Smith). *Tromsø. Lillehammer. Skien* (Utne's Lærebog i Arithmetikken, kritisk belyst af Brok). *Stavanger* (Supplement til Stavanger-Omegns Fugle af Bohr).

b) Svenske (ialt 29).

Carlskrona, Carlstad (Tal vid nya läroverkshusets invigning of Biskop Sundberg), *Christiansstad, Falun* (Sophokles's Antigone, en afhdlg. af Dahlbäck), *Gefle, Götheborg, Helsingborg, Hudiksvall, Jönköping* (Undervisningen i österlandets äldsta historia af Nyqvist) *Kalmar, Linköping, Lund* (Indledande

anmärkningar till läran om repeterade funktioner af Berlin), *Luleå*, *Malmø*, *Skara*, *Stockholms* nya elementarskola, *Stockholms* högra og lägra elementarläroverk (Horatius og Kellgren), *Strengnäs*, *Nykøping*, *Norrköping*, *Umeå*, *Upsala*, *Westerås*, *Westerwik*, *Wenersborg*, *Wexiø*, *Wisby* (Om infinitesimalränta af Cramér), *Ørebro* (Nerikes Laf-Flora af Hellbom), *Østersund*.

XIII. Encyclopædie.

- † *Bruun, C.* Aarsberetning fra det st. kgl. Bibliothek. H. 5. Kbhvn. 1870.
Linnstrøm, H. Svenskt boklexikon. H. 7—14. 1870—71.
Vahl, J. Dansk Bogfortegnelse for Aarene 1859—1868, H. 1—12. Kbhvn. 1870—71.

XIV. Tidsskrifter af blandet Indhold.

- Det kongel. danske Vidensk. Selskabs Skrifter. Række 5. Bind 6—8. Kbhvn. 1867—68—70.
 For Ide og Virkelighed. Kbh. 1870—71.
 † Oversigt over Videnskabernes Selskabs Forhandlinger. 1868. 5—6. 1869. 2—4. 1870. 1. Kbhvn. 1870.
 Revue des deux mondes. Tome 87—90. Paris 1870. (1ste Juni — 15de Nov. 1870).
 Öfversigt af Kgl. Vetenskaps-Akademiens Förhdlgr. 27de årg. Stockholm 1870.

Discipelbibliotheket.

Indtægt.

Bidrag	12	₤	„	β
Beholdning	4	—	48	-

Ialt 16 ₤ 48 β

Udgift.

Indkjøb af Bøger	1	⊥ 53	β
Indbinding	„	— 16	-
	<hr/>		
	Ialt	1	⊥ 69
			β
	<hr/>		
Altsaa Beholdning	14	⊥ 75	β

Den naturhistoriske Samling

har siden Udgivelsen af forrige Skoleaars Program modtaget følgende Tilvæxt:

Turdus torquatus (Ringdrossel), Han; skudt paa Vang i Vendsyssel. (Gave af Disc. Glerup i 5te Realklasse B.)

Lanus collurio (Tornskade), Hun; skudt i en Have i Aalborg. (G. af Disc. Bentzen i 5te Realkl. B.)

Fringilla hepatica (Finke), Han og Hun. (G. af Fru Dinesen.)

Fringilla cannabina (Tornirisk), Han; skudt paa Sohngaardsholm ved Aalborg. (G. af Disc. Bentzen i 5te Realkl. B.)

Fødderne af en Hønehøg, skudt paa Vang i Vendsyssel i Mai 1871. (G. af Disc. Glerup i 5te Realkl. B.)

Strix psilodactyla (Minervaugle), fra Jylland. (G. af Disc. Ross i 3die Realkl.)

Phasianus colchicus (Fasan), Han. Udstoppet. (G. af Disc. Horneman i 5te Kl.)

Perca fluviatilis (Aborre), ung; fra Ox Sø i Buderupholm Skov. (G. af Disc. S. Møller i 4de Realkl.)

Cyclopterus lumpus (Havpadde), ung Han. (G. af Disc. Faye i 3die Kl.)

Epeira Diadema (Korsedderkop). (G. af Disc. Bock. i 5te Realkl. B.)

En Bidronning-Celle (G. af Disc. Ellermann i 6te Klasse.)

Nogle Larver af *Phryganea* (Vaarflue) med deres Boliger, fra en Mergelgrav i Ø. Brønderslev i Vendsyssel. (G. af Disc. Jessen i 5te Kl.)

En *Boletus* (Rørsvamp), fra Buderupholm Skov. (G. af Disc. Gottschalck i 5te Realkl. B.)

De 4 førstnævnte Fugle bleve sendte til Konservator Conradsen i Kjøbenhavn for at udstoppes.

Et lille Stykke gedigent Guld, siddende paa Kvarts, fra Avstralien.

Et Stykke Magnetjærnsten fra Sverrig.
(Begge Dele Gaver af Discipel Bollerup i 5te Realkl. B.)

Den fysiske Samling

har iaar modtaget følgende Forøgelsler:

En Jordglobus af engelsk Fabrikat.

Et Kryofor.

Et Apparat til elektrisk Fordeling.

En Kondensator.

Disse tre Apparater ere leverede af Hr. Instrumentmager Weitzmann fra Frederiksborg, som ogsaa, dels her paa Stedet og dels i sit eget Værksted, har udført en Række, tildels betydeligere, Reparationer og Omdannelser af Samlingens Instrumenter.

VII.

Skolens Afgangsg- og Hovedexamen.

De *skriftlige Prøver* ved Afgangsg- og Realafgangsg-examen afholdes efter Ministeriets Bestemmelse i Dagene d. 22—27 Juni; 7de Klasse B aflægger de skriftlige Prøver samtidigt med Dimittenderne. For Skolens øvrige Disciple falder den skriftlige Prøve umiddelbart før den mundtlige. Denne falder for Realdimittenderne efter Ministeriets Bestemmelse saaledes: Fredag d. 7de Juli Kl. 8 Arithmetik og Geometri, Kl. 12 Naturhistorie; Lørdag d. 8de Juli Kl. 8 Engelsk, Kl. 10 Historie, Kl. 12 Geografi og Mandag d. 10de Juli Kl. 8 Fransk, Kl. 10 Tysk, Kl. 12 Naturlære. Dimittendernes Afgangsg-prøve falder saaledes: Tirsdag d. 11te Juli Kl. 8 Latin Torsdag d. 13de Juli Kl. 11 Geometri, Fredag d. 14de Juli Kl. 12 Hebraisk, Lørdag d. 15de Juli Kl. 1 Historie, Mandag d. 17de Juli Kl. 8 Græsk, Torsdag d. 20de Juli Kl. 11 Naturlære og Fredag d. 21de Juli Kl. 11 Arithmetik.

Skolens Aarsprøver falder saaledes:

(De foran satte smaa Bogstaver a—b—c—d betegne Værelserne.)

Kl. 8.

Kl. 11.

Kl. 1.

Fredag d. 14de Juli.

a. VI Arithmetik og VII B Latin.
Geometri.	V R. Naturlære.
b. IV R. Engelsk. III og III R. Geo-
grafi.	IV Latin og Græsk.
c. I Historie. II Dansk.	III og III R. Arith-
metik.
d. V og V R. Naturh.	

Lørdag d. 15de Juli.

a. V R. Fransk. VI Latin.	VI Græsk.
b. IV og IV R. Arithmetik.	II Engelsk. IV og IV R. Geometri.

Kl. 8.	Kl. 11.	Kl. 1.
c. III og III R.
Religion.	I Geografi.	III og III R. Tysk.
d. VII B Historie.		

Mandag d. 17de Juli.

a. VII B Arithm.	VI <i>Geografi</i> .	VII B Naturlære.
b. IV og IV R.
Fransk.	V R. Tysk.	V og V R. Geogr.
c. III og III R. Hist.	V Religion.	I Religion.
d.		VI <i>Fransk</i> .

Tirsdag d. 18de Juli.

a. VII B Græsk.	V Arithmetik.	VI <i>Religion</i> .
b. V R. Historie.	III R. Engelsk.	IV og IV R. Tysk.
c. IV og IV R.
Religion.	II Historie.	III og III R.
Fransk.
d. II Naturhist.		I Naturhist.

Onsdag d. 19de Juli.

Prøve af anmeldte
nye Disciple.	a. VI og V Historie.
	b. V R. Arithmetik.
	c. I Dansk.
	d. VI <i>Naturhistorie</i> .

Torsdag d. 20de Juli.

a. V R. Geometri.	VI <i>Tysk</i> .	V R. Engelsk.
b. V Latin og
Græsk.	V Geometri.	IV og IV R. Geogr.
c. I Tysk.	II Geografi.	III og II Latin.
d. III og III R. Naturh.		

Fredag d. 21de Juli.

a. VII B Geom.	V Tysk.
b. V Fransk.	IV og IV R. Historie.
c. II Tysk.	II Religion.
d. IV og IV R. Naturh.	

Onsdag d. 19de Juli Kl. 8 prøves de til Optagelse i Skolen anmeldte nye Disciple. De der ikke kunne

møde til den Tid, prøves Onsdag d. 23de Aug. Formd. Kl. 9.

Lørdag d. 23de Juli Kl. 9 afholdes Sangprøve for hele Skolen, hvorpaa samtlige Afgangs- og Aarsprøvers Udfald og Disciplenes Omflytning bekendtgjøres.

Det nye Skoleaars Undervisning begynder Onsdag d. 23de Aug. Kl. 1 Eftermiddag.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Slutningshøitideligheden indbydes herved Disciplenes Forældre og Værger, ligesom enhver, der har Interesse for Skolen og dens Undervisning.

Aalborg Kathedralskole, d. 19de Juni 1871.

Joh. Forchhammer.

1871.